Ετήσια έκθεση 2006

Περίληψη

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Η παρούσα έκδοση
αποτελεί συνοπτική παρουσίαση
της *Ετήσιας έκθεσης 2006*
του Συνηγόρου του Πολίτη.

Υπεύθυνοι για την επιλογή και την επεξεργασία των κειμένων

Ζήνα Ασημακοπούλου
Δημήτρης Βερέμης

Συντονισμός έκδοσης

Ζήνα Ασημακοπούλου

Επεξεργασία στατιστικών στοιχείων

Έλενα Γκλοβάνου
Γιάννης Μόσχος

Για την προετοιμασία της Ετήσιας έκθεσης 2006
εργάστηκε το σύνολο του προσωπικού του ΣτΠ.
Ειδικότερα καθήκοντα ανέλαβαν οι εξής:

Μαρία Αποστόλου
Δημήτρης Βερέμης
Ηλέκτρα Δεμοίρου
Πάρης Ζορμπάς
Ευάγγελος Θωμόπουλος
Ανδρέας Καμπάς
Ελένη Κουτρούμπα
Ιωάννης Κωστής
Αιμιλία Λιάσκα
Καλλιόπη Λυκοβαρδή
Έλενα Μάρκου
Αλεξάνδρα Μοσχοπούλου
Σταματία Παπαδημητρίου
Θεοδώρα Πετούση
Πετρούλα Πετροπανάγου
Ευαγγελία Σκυλάκου
Σαμάνθα Στρατιδάκη
Ρόη Τζαβάρα
Βασίλης Τζέμος
Ιωάννης Τσελεκίδης
Δημήτρης Χριστόπουλος

Η επιλογή των κειμένων του Κύκλου Κοινωνικής Προστασίας
έγινε από τη Βοηθό ΣτΠ Πατρίνα Παπαρρηγοπούλου.

Η ετήσια έκθεση του Συνηγόρου
του Πολίτη για το 2006
διατίθεται στην πλήρη της μορφή
στην ιστοσελίδα της Αρχής:
www.synigoros.gr
και σε έντυπη μορφή στα γραφεία
του ΣτΠ, Χατζηγιάννη Μέξη 5,
11528 Αθήνα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που κάθε χρόνο δημοσιεύει η ανεξάρτητη αρχή, καρποφορεί στο 80% των περιπτώσεων στις οποίες το αίτημα του πολίτη ήταν βάσιμο. Το ποσοστό αυτό δεν είναι μεν ευκαταφρόνητο, υπολείπεται όμως συγκρινόμενο με αυτά που έχουν επιτύχει ομόλογοι θεσμοί άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως οι Ombudsmen της βορειοδυτικής Ευρώπης, τα ποσοστά επιτυχίας των οποίων αγγίζουν το 100% και αυτό εξηγείται διότι πρόκειται για θεσμούς με μεγάλη παράδοση και εμπεδωμένο κύρος στη χώρα τους. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι εκείνοι συνδιαλέγονται με μια δημόσια διοίκηση που έχει προ πολλού αφομοιώσει τις αρχές του κράτους δικαίου και της χρηστής διοίκησης. Δυστυχώς το επίπεδο της ελληνικής δημόσιας διοίκησης είναι σαφώς χαμηλότερο, με συνέπεια ο Έλληνας Συνήγορος του Πολίτη να επωμίζεται μια πολύ πιο σύνθετη αποστολή.

Η συμβολή του Συνηγόρου του Πολίτη στην προσπάθεια αναβάθμισης της δημόσιας διοίκησης

Όπως προβλέπει ο καταστατικός νόμος του, ο Συνήγορος του Πολίτη πρέπει να συμβάλλει «στην καταπολέμηση της κακοδιοίκησης». Αποστολή που υπερβαίνει την καθημερινή ενασχόληση με τις ατομικές υποθέσεις των πολιτών και αποσκοπεί να επιστρατεύσει τον θεσμό εκεί όπου η λειτουργία της διοίκησης εκδηλώνει μια γενικότερη, συστημικού χαρακτήρα, παθογένεια. Εκ των πραγμάτων καλείται να συμβάλει καθοριστικά στη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, επεξεργαζόμενος με συνθετικό τρόπο την εμπειρία του από την καθημερινή ενασχόληση με τα προβλήματα των πολιτών. Την εμπειρία αυτή προσπαθεί ο Συνήγορος του Πολίτη να μεταφέρει στη δημόσια διοίκηση μέσα από μια ποικιλία δράσεων:

• Με ειδικές εκθέσεις, ιδίως κατά τη διάρκεια της δεύτερης θητείας του, όταν πια ο όγκος των υποθέσεων είχε αναδείξει τους πλέον προβληματικούς τομείς της διοικητικής δράσης. Ο Συνήγορος του Πολίτη εκπόνησε δέκα ειδικές εκθέσεις. Ενδεικτικά αναφέρω την έκθεση για τους περιορισμούς στην ιδιοκτησία, τα πορίσματα της οποίας βασίστηκαν σε έρευνα 388 υποθέσεων, την έκθεση για τις εκτός ΑΣΕΠ προσλήψεις (648 υποθέσεις), την έκθεση για την πειθαρχική διερεύνηση καταγγελιών εναντίον αστυνομικών υπαλλήλων (180 υποθέσεις), την έκθεση για το σύστημα υποχρεωτικών τοποθετήσεων στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα ΑμεΑ, πολυτέκνων κ.λπ. (204 υποθέσεις). Στις εκθέσεις αυτές ο Συνήγορος του Πολίτη δεν περιορίζεται στην καταγραφή των δυσλειτουργιών, αλλά προβαίνει και στη διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων προς τη διοίκηση.

• Ο ίδιος ο Συνήγορος του Πολίτη, οι Βοηθοί Συνήγοροι και τα μέλη του επιστημονικού προσωπικού έχουν αναλάβει και έναν παιδαγωγικό χαρακτήρα ρόλο προς τη δημόσια διοίκηση, είτε συμμετέχοντας σε σεμινάρια, συνέδρια, ημερίδες και άλλες δραστηριότητες που απευθύνονται στα στελέχη της είτε διδάσκοντας σε διάφορες σχολές της διοίκησης (Σχολές αστυνομίας, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης κ.ά.).

• Ο Συνήγορος του Πολίτη επιδιώκει πυκνότερη προσωπική επαφή με τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης. Κλιμάκια της ανεξάρτητης αρχής, συχνά με τον ίδιο τον Συνήγορο του Πολίτη επικεφαλής, όλο και πιο συχνά μεταβαίνουν στην περιφέρεια και δέχονται τους πολίτες που επιθυμούν να καταθέσουν αναφορά. Παράλληλα, διοργανώνονται συναντήσεις με τους εκπροσώπους των τοπικών δημόσιων υπηρεσιών και αναζητούνται από κοινού λύσεις στα προβλήματα των πολιτών της περιφέρειας που έχουν ήδη προσφύγει στον Συνήγορο του Πολίτη. Γενικότερα, η προσωπική επαφή των στελεχών της ανεξάρτητης αρχής με τους εκπροσώπους των δημόσιων υπηρεσιών, στην Αθήνα ή στην περιφέρεια, ευνοεί τον διάλογο και προάγει την αμοιβαία κατανόηση. Ειδικά μάλιστα για τα αιρετά μέλη των ΟΤΑ, η τακτική αυτή υπαγορεύεται και από το γεγονός ότι τα ποσοστά κακοδιοίκησης των ΟΤΑ παγίως εμφανίζονται υψηλά.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ως μηχανισμός δημόσιας λογοδοσίας της διοίκησης

Όταν ο Συνήγορος του Πολίτη ασκεί τον διαμεσολαβητικό ρόλο του μεταξύ πολιτών και δημόσιων υπηρεσιών, λειτουργεί ως θεσμική εγγύηση ενός ατομικού δικαιώματος: του δικαιώματος των πολιτών να «αναφέρονται εγγράφως στις αρχές» (άρθρο 10 του Συντάγματος). Προτού όμως καταλήξει ο Συνήγορος του Πολίτη στο συμπέρασμα ότι είναι βάσιμο το αίτημα του πολίτη, οπότε και πράγματι αρχίζει να δρα ως «συνήγορος», δηλαδή ως παραστάτης του πολίτη, είναι υποχρεωμένος να ζητήσει την άποψη της εμπλεκόμενης στη συγκεκριμένη υπόθεση δημόσιας υπηρεσίας. Στο στάδιο αυτό ο Συνήγορος του Πολίτη ήδη λειτουργεί ως μηχανισμός δημόσιας λογοδοσίας της διοίκησης, καθώς την πειθαναγκάζει να αιτιολογήσει τη συμπεριφορά της (πράξη ή παράλειψη) απέναντι στον πολίτη που έχει προσφύγει σε αυτόν. Από αυτή τη σκοπιά, ο Συνήγορος του Πολίτη είναι ένας θεσμός βαθιά δημοκρατικός, καθώς καθιστά διαφανή τη διοίκηση έναντι κάθε πολίτη ατομικώς.

Συχνά ο Συνήγορος του Πολίτη διευρύνει το forum δημόσιας λογοδοσίας της διοίκησης. Χρησιμοποιώντας τα μέσα που του παρέχει ο καταστατικός του νόμος (ετήσια έκθεση, ειδικές εκθέσεις, πορίσματα κ.λπ.) φέρνει στο φως της δημοσιότητας τις σημαντικότερες εκδηλώσεις κακοδιοίκησης. Ενισχύοντας τη διαφάνεια στους κόλπους της δημόσιας διοίκησης, ο Συνήγορος προάγει παράλληλα και τη δημόσια λογοδοσία της, ενώπιον της Βουλής και της κοινής γνώμης, δημοσιοποιώντας τα πορίσματά του μέσω της ιστοσελίδας του αλλά και των ΜΜΕ.

Ο νομοθέτης πάντως φρόντισε να θέσει εκτός της αρμοδιότητας του Συνηγόρου του Πολίτη σημαντικούς τομείς της εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας του κράτους: Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που αφορούν την κρατική ασφάλεια· επίσης, δεν υπάγονται στην αρμοδιότητά του η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών και οι στρατιωτικές υπηρεσίες ως προς τα θέματα που αφορούν την εθνική άμυνα και ασφάλεια. Εξαιρέσεις που δεν εκπλήσσουν, καθώς υπάγονται στον δυσανεκτικό, σε κάθε είδους ανεξάρτητο έλεγχο, «σκληρό πυρήνα» του κράτους.

Όμως ο Συνήγορος του Πολίτη αδυνατεί να επιληφθεί ακόμη και θεμάτων που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των δημόσιων υπηρεσιών. Για λόγους που προφανώς επιβάλλει το εγχώριο σύστημα κομματικής συναλλαγής και του σύστοιχου κυβερνητικού ελέγχου στις προαγωγές, τις μεταθέσεις, τις μετατάξεις κ.λπ. των δημοσίων υπαλλήλων, ο νομοθέτης φρόντισε να κρατήσει στεγανά τα interna corporis της δημόσιας διοίκησης έναντι του Συνηγόρου του Πολίτη.

Εν πάση περιπτώσει, οι εξαιρέσεις αυτές είναι επιλογές του νομοθέτη, με συνέπεια η διοίκηση να αδυνατεί να προσθέσει άλλες ή να διευρύνει ερμηνευτικώς τις ήδη υπάρχουσες. Δυστυχώς, όμως, δεν είναι τυχαίο ότι αυτό έχει συμβεί αναφορικά με τα σωφρονιστικά καταστήματα, έναν τομέα της κρατικής καταστολής ο οποίος παραδοσιακά στη χώρα μας λειτουργεί σε καθεστώς αδιαφάνειας. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιτρέπεται να παραιτηθεί από την αρμοδιότητά του να έχει πρόσβαση στα σωφρονιστικά καταστήματα, και μάλιστα σε όλους τους χώρους τους και όχι μόνον στα γραφεία της διοίκησης, όπως υποστηρίζει το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Σε πολλές περιπτώσεις οι παρεμβάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη αντιμετωπίζονται με έκδηλη δυσαρέσκεια από τους επικεφαλής των υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης, είτε πρόκειται για αιρετούς (π.χ. δήμαρχοι, πρυτάνεις ΑΕΙ, διοικήσεις επαγγελματικών επιμελητηρίων και συλλόγων κ.ο.κ.) είτε για διορισμένα από την κυβέρνηση στελέχη. Η δυσαρέσκεια αυτή εν πολλοίς οφείλεται στο ότι λόγω της ανεξαρτησίας του δύσκολα αμφισβητείται η αξιοπιστία του Συνηγόρου του Πολίτη. Επιπλέον, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν εντάσσεται στα παραδοσιακά μέσα δημόσιας λογοδοσίας της διοίκησης, με συνέπεια ο έλεγχος τον οποίο διενεργεί να μην είναι δεκτικός ταξινόμησης με βάση την εμπειρία που διέθετε η δημόσια διοίκηση πριν από την ίδρυσή του. Ο έλεγχος αυτός διαφοροποιείται ριζικά από τον κοινοβουλευτικό έλεγχο, ο οποίος είναι κατ' εξοχήν έλεγχος πολιτικής σκοπιμότητας, προ παντός αντιπολιτευτικός, άρα κομματικά στρατευμένος. Αλλά ούτε και δικαστικός είναι ο έλεγχος του Συνηγόρου του Πολίτη: απαλλαγμένος από τις αυστηρές δικονομικές διατυπώσεις της δίκης, ο Συνήγορος του Πολίτη παρεμβαίνει με τρόπο άμεσο, ευέλικτο και ταχύ, ενδέχεται δε να διατυπώσει και γενικότερες κρίσεις για την οργάνωση και τη λειτουργία της ελεγχόμενης δημόσιας υπηρεσίας.

Αυτά δεν σημαίνουν ότι ο Συνήγορος του Πολίτη δεν υπακούει σε κανόνες δικαίου. Αντιθέτως, περιορίζεται από τις διατάξεις που καθορίζουν την αρμοδιότητα και τον τρόπο λειτουργίας του, αλλά και από γενικές αρχές του δικαίου, όπως είναι κυρίως αυτή της ακρόασης όλων των εμπλεκόμενων πλευρών (auditur et altera pars).

Τέλος, ο επί της διοίκησης έλεγχος που διεξάγει ο Συνήγορος του Πολίτη είναι τεκμηριωμένος και επιστημονικά αξιόπιστος. Ως εκ τούτου, είναι έλεγχος πολυσύνθετος, που προασπίζεται τα δικαιώματα του πολίτη, υπολογίζοντας συγχρόνως το δημόσιο συμφέρον, με απαρέγκλιτο γνώμονα τις επιταγές του Συντάγματος.

Για τους περισσότερους από τους λόγους αυτούς, ο Συνήγορος του Πολίτη, ως μηχανισμός που προάγει τη δημόσια λογοδοσία της διοίκησης, διαφοροποιείται ριζικά από τον αντίστοιχο ρόλο που έχουν αναλάβει στη χώρα μας, τελευταία, πολλά –ραδιοτηλεοπτικά κυρίως– ΜΜΕ. Τεκμηριωμένος στο περιεχόμενο, νηφάλιος στο ύφος, αλλά και επίμονος, ο δημόσιος λόγος του Συνηγόρου του Πολίτη ενσυνείδητα επιλέγει να εγκατασταθεί στους αντίποδες της μονοσήμαντης και εφήμερης καταγγελίας η οποία κυριαρχεί σε μεγάλο μέρος των ραδιοτηλεοπτικών ΜΜΕ.

Γιωργος Β. Καμινης

ΜΑΡΤΙΟΣ 2007

Νομικο Πλαισιο και Λειτουργια του Θεσμου

Ο Συνήγορος του Πολίτη (ΣτΠ) είναι ανεξάρτητη αρχή κατοχυρωμένη στο Σύνταγμα. Ξεκίνησε τη λειτουργία του την 1η Οκτωβρίου 1998 και παρέχει τις υπηρεσίες του σε όλους τους πολίτες δωρεάν.

Η οργάνωση, η στελέχωση και η λειτουργία του ΣτΠ καθορίζονται στον Ν. 3094/2003, καθώς και στον Κανονισμό Λειτουργίας του (ΠΔ 273/1999), στο πλαίσιο που θέτουν οι διατάξεις του Συντάγματος μετά την αναθεώρηση του 2001. Τα πλήρη κείμενα των νομοθετικών κειμένων που διέπουν τη λειτουργία του ΣτΠ δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα: www.synigoros.gr.

Αποστολή του ΣτΠ είναι η διαμεσολάβηση μεταξύ της δημόσιας διοίκησης και των πολιτών για την προστασία των δικαιωμάτων τους, την τήρηση της νομιμότητας και την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης. Ο ΣτΠ ασχολείται επίσης με την προάσπιση και την προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού. Το 2004 εντάχθηκε στον ΣτΠ και ο νέος θεσμός του Συνηγόρου της Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Επίσης, με την ψήφιση του Ν. 3304/ 2005 για την «εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού», αποστολή της Αρχής αποτελεί πλέον και η προώθηση της ίσης μεταχείρισης στις δημόσιες υπηρεσίες. Τέλος, ο ΣτΠ, με βάση τον Ν. 3488/2006, ορίζεται και φορέας παρακολούθησης της εφαρμογής, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη και στις συνθήκες εργασίας.

Ως διαμεσολαβητής, ο ΣτΠ διατυπώνει συστάσεις και προτάσεις προς τη δημόσια διοίκηση. Δεν επιβάλλει κυρώσεις ούτε ακυρώνει τις παράνομες πράξεις της δημόσιας διοίκησης.

Στον ΣτΠ μπορεί να προσφύγει οποιοσδήποτε έλληνας ή αλλοδαπός πολίτης ζει στην Ελλάδα ή το εξωτερικό και συναλλάσσεται με το ελληνικό δημόσιο. Ειδικά ως προς τις προσβολές των δικαιωμάτων του παιδιού, στον ΣτΠ μπορεί να προσφύγει το άμεσα ενδιαφερόμενο παιδί, γονέας ή συγγενής του, καθώς και κάθε τρίτο πρόσωπο που έχει άμεση αντίληψη της παραβίασης ενός δικαιώματος του παιδιού. Τα ίδια ισχύουν και για τα νομικά πρόσωπα ή τις ενώσεις προσώπων.

Ο ΣτΠ παρεμβαίνει σε προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πολίτης στην επαφή του με τη δημόσια διοίκηση. Ενδεικτικά: ελλιπής παροχή ή άρνηση παροχής πληροφοριών, υπερβολική καθυστέρηση στη διεκπεραίωση αιτημάτων, παράβαση νόμου ή εφαρμογή παράνομης διαδικασίας και αθέμιτες διακρίσεις εις βάρος πολιτών.

Ο ΣτΠ είναι αρμόδιος για διαφορές του πολίτη με υπηρεσίες:

- του δημοσίου
- των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (κοινότητες, δήμοι, νομαρχίες)
- άλλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου
- των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου, των επιχειρήσεων και των οργανισμών που ελέγχονται από το κράτος ή από Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου.

Ειδικά σε περιπτώσεις παραβίασης δικαιωμάτων του παιδιού και της αρχής της ίσης μεταχείρισης στην απασχόληση, ο ΣτΠ είναι αρμόδιος και για πράξεις ιδιωτών, φυσικών και νομικών προσώπων.

Ο ΣτΠ δεν είναι αρμόδιος:

- αν έχουν περάσει περισσότεροι από έξι μήνες από τότε που ο πολίτης πληροφορήθηκε την παράνομη πράξη ή την παράλειψη της δημόσιας διοίκησης που τον αφορά
- για την παροχή πληροφοριών και νομικών συμβουλών
- για ιδιωτικές διαφορές
- για υποθέσεις που αναφέρονται στην υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των δημόσιων υπηρεσιών (εκτός αν πρόκειται για άνιση μεταχείριση υπαλλήλων με βάση τον Ν. 3304/2005 και τον Ν. 3488/2006), στην εθνική άμυνα, στην εξωτερική πολιτική και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας, στην κρατική ασφάλεια
- για υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον των δικαστηρίων
- για πράξεις των δικαστικών αρχών, του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, των ανεξάρτητων αρχών, των θρησκευτικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου
- για πράξεις υπουργών και υφυπουργών που αφορούν στη διαχείριση της πολιτικής λειτουργίας.

Υποβολή και διαδικασία διερεύνησης αναφορών

Ο ΣτΠ επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ένωσης προσώπων. Οι αναφορές μπορούν να υποβληθούν αυτοπροσώπως, ταχυδρομικά ή μέσω τηλεομοιοτυπίας (fax). Πρέπει να περιλαμβάνουν τα πλήρη και ακριβή στοιχεία του ενδιαφερομένου, σύντομη περιγραφή του προβλήματος, το αίτημα του ενδιαφερομένου, την εμπλεκόμενη δημόσια υπηρεσία ή, σε περιπτώσεις παραβίασης δικαιωμάτων του παιδιού, τον εμπλεκόμενο ιδιώτη, τις ενέργειες που έχουν προηγηθεί και το αποτέλεσμά τους, καθώς και κάθε αποδεικτικό στοιχείο ή πληροφορία που μπορεί να βοηθήσει στη διερεύνηση του θέματος.

Οι αναφορές εξετάζονται κατά θεματικές ενότητες που οργανώνονται σε πέντε Κύκλους δραστηριότητας: Δικαιώματα του Ανθρώπου, Κοινωνική Προστασία, Ποιότητα Ζωής, Σχέσεις Κράτους-Πολίτη, Δικαιώματα του Παιδιού. Η διερεύνησή τους ανατίθεται σε ειδικό επιστήμονα-χειριστή του αρμόδιου για την αναφορά Κύκλου.

Ο πολίτης ενημερώνεται γραπτώς και τηλεφωνικά σε κάθε στάδιο της διαδικασίας. Η έρευνα ολοκληρώνεται με τη σύνταξη εγγράφου, το οποίο ο ΣτΠ απευθύνει προς την αρμόδια υπηρεσία. Εφόσον όμως το απαιτεί η φύση της υπόθεσης, η Αρχή μπορεί να ενεργοποιήσει τις προβλεπόμενες από τον Ν. 3094/2003 θεσμικές της δυνατότητες, δηλαδή να προβεί σε διενέργεια αυτοψίας ή να διαβιβάσει την υπόθεση σε εισαγγελικό/πειθαρχικό έλεγχο. Τέλος, όπου κρίνεται απαραίτητο, η έρευνα ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πορίσματος, το οποίο γνωστοποιείται και στον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό.

Επίσης, ο πολίτης ενημερώνεται γραπτώς όταν δεν υπάρχει δυνατότητα εξέτασης της αναφοράς του, επειδή ο ΣτΠ είναι αναρμόδιος ή η αναφορά είναι προφανώς αόριστη, αβάσιμη ή ασκείται κατά τρόπο καταχρηστικό.

Ο ΣτΠ μπορεί:

- να ζητάει από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να διενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη
- να θέτει προθεσμία προς τις υπηρεσίες, μέσα στην οποία οφείλουν να τον ενημερώσουν για τις ενέργειές τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεών του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους.

Άρνηση δημόσιου λειτουργού, υπαλλήλου κ.λπ. να συνεργαστεί με τον ΣτΠ κατά τη διεξαγωγή της έρευνας συνιστά, ανάλογα με την περίπτωση, πειθαρχικό παράπτωμα παράβασης καθήκοντος ή λόγο αντικατάστασης. Αν προκύπτει από εκθέσεις του ΣτΠ ότι λειτουργός ή υπάλληλος δημόσιας υπηρεσίας παρακωλύει, για δεύτερη φορά μέσα σε μια τριετία, το έργο της έρευνας ή αρνείται χωρίς σοβαρό λόγο να συμπράξει στην επίλυση του προβλήματος, μπορεί να του επιβληθεί η ποινή της οριστικής παύσης. Τέλος, αν προκύψουν αποχρώσες ενδείξεις για τέλεση αξιόποινης πράξης, ο ΣτΠ διαβιβάζει την έκθεση και στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Οργάνωση και στελέχωση

Στις 31.12.2006 το σύνολο των απασχολουμένων, συμπεριλαμβανομένων του Συνηγόρου του Πολίτη και των πέντε Βοηθών Συνηγόρων, ήταν 189 άτομα, 58 άνδρες και 131 γυναίκες.

Από το επιστημονικό προσωπικό, 48 άτομα είναι διδάκτορες (33,1%), 72 άτομα κατέχουν τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών (49,7%) και 25 άτομα είναι πτυχιούχοι ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής (17,2%).

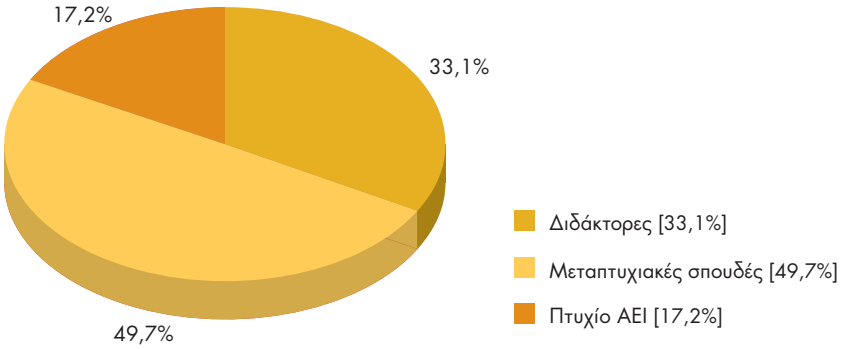

Το επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό καλύπτει ευρύ φάσμα επιστημονικών ειδικοτήτων. Μεταξύ όσων κατέχουν βασικό ή μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών σε ΑΕΙ περιλαμβάνονται:

	Αριθ. ατόμων	Ποσοστό %		Αριθ. ατόμων	Ποσοστό %
Νομικοί	81	50,00	Δημοσιογράφοι	2	1,23
Πολιτικοί επιστήμονες	13	8,03	Πολιτικοί μηχανικοί	2	1,23
Φιλόλογοι	12	7,43	Παιδαγωγοί	2	1,23
Κοινωνιολόγοι	9	5,56	Διοικητικός επιστήμονας	1	0,62
Οικονομολόγοι	9	5,56	Μηχανολόγος μηχανικός	1	0,62
Αρχαιολόγοι	7	4,33	Επιστήμονας στατιστικής και ασφαλιστικής επιστήμης	1	0,62
Πολεοδόμοι αρχιτέκτονες	4	2,46	Γιατρός	1	0,62
Ψυχολόγοι	4	2,46	Μεταφραστής	1	0,62
Γεωλόγοι	3	1,85	Τοπογράφος μηχανικός	1	0,62
Ωκεανογράφοι	3	1,85			
Χημικοί	3	1,85			

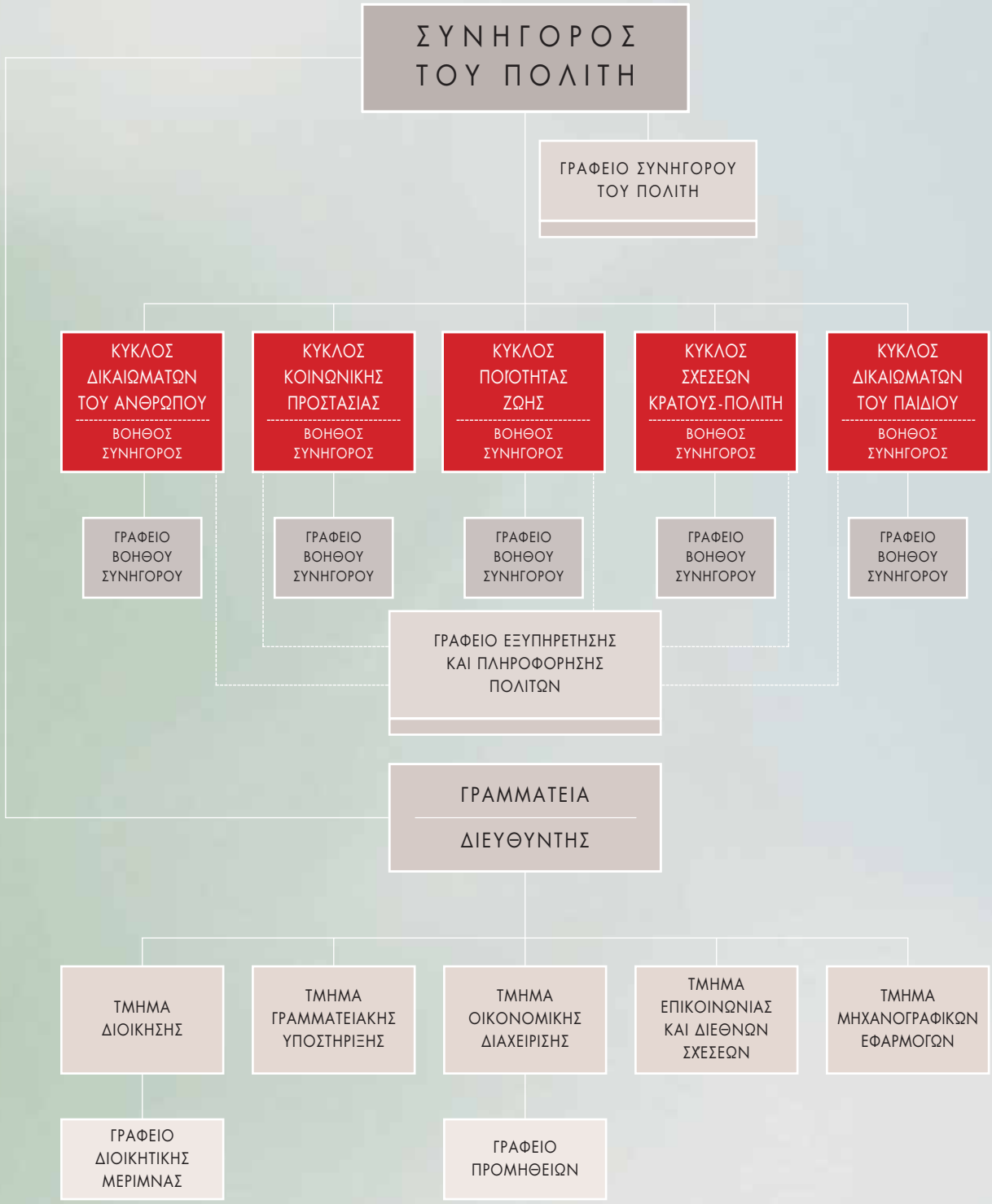
ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΒΟΗΘΟΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ
ΚΥΚΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΒΟΗΘΟΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ
ΚΥΚΛΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
ΒΟΗΘΟΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ
ΚΥΚΛΟΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ-ΠΟΛΙΤΗ
ΒΟΗΘΟΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ
ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
ΒΟΗΘΟΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΟΗΘΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΟΗΘΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΟΗΘΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΟΗΘΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΒΟΗΘΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

Αποτιμηση του Εργου κατα το 2006

Από την έναρξη της λειτουργίας του την 1η Οκτωβρίου 1998 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006 ο ΣτΠ είχε δεχθεί 82.535 αναφορές.
Κατά το 2006 η Αρχή δέχθηκε 9.162 νέες αναφορές πολιτών. Σε σχέση με το 2005 παρουσιάζεται μείωση 9,17% των αναφορών που υποβλήθηκαν. Από το σύνολο των 9.162 αναφορών που υποβλήθηκαν το 2006 τέθηκαν στο αρχείο λόγω αναρμοδιότητας οι 2.636 (ποσοστό 28,8% επί του συνόλου των νέων αναφορών).

Διαπιστώσεις

Βελτίωση της ανταπόκρισης της διοίκησης στο διαμεσολαβητικό έργο της Αρχής. Για δεύτερη συνεχή χρονιά παρατηρείται μια τάση σταθεροποίησης του αριθμού των υποθέσεων στις οποίες η διοίκηση ανταποκρίθηκε στις διαμεσολαβητικές προτάσεις του ΣτΠ.

Σημαντική μείωση των αριθμού των εκτός αρμοδιότητας αναφορών που δέχεται ο ΣτΠ. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει ότι οι πολίτες είναι περισσότερο ενημερωμένοι για τον ρόλο και τις αρμοδιότητες της Αρχής. Θα μπορούσε να εξηγήσει επίσης τη μείωση των αναφορών που υποβλήθηκαν το 2006 σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Κύριοι φορείς κακοδιοίκησης: Τα περισσότερα προβλήματα κακοδιοίκησης κατά το 2006 εντοπίστηκαν στους δήμους (20,66%), στις νομαρχίες (8,98%), στις Περιφέρειες (12,08%), στο ΙΚΑ (6,19%), στον ΔΟΑΤΑΠ (πρώην ΔΙΚΑΤΣΑ) (5,15%), στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (4,74%) και στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (4,41%).

Οι σημαντικότερες μορφές κακοδιοίκησης ήταν η μη τήρηση από τις δημόσιες υπηρεσίες των νόμιμων προθεσμιών για τη διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών (συχνά εξαιτίας της πλήρους αδράνειας της εμπλεκόμενης υπηρεσίας), η ελλιπής ενημέρωση και πληροφόρηση των πολιτών για τα νόμιμα δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους, καθώς και η παράβαση διατάξεων νόμου ή κανονιστικών πράξεων.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΚΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΠΟΥ ΔΙΕΡΕΥΝΗΘΗΚΑΝ*

ΤΟΠΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΕΦΥΓΑΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΟ 2006

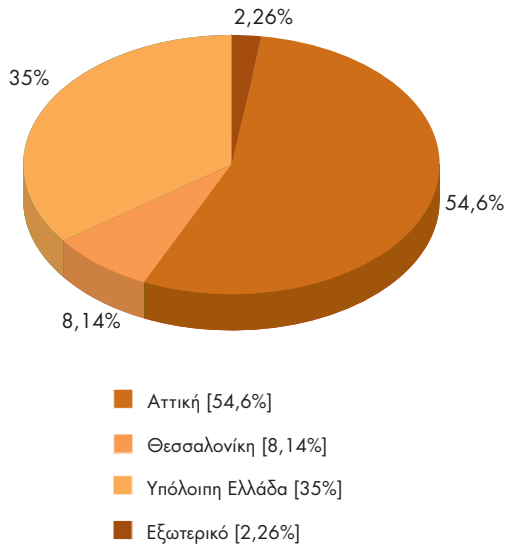

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΑΝΑ ΦΟΡΕΑ

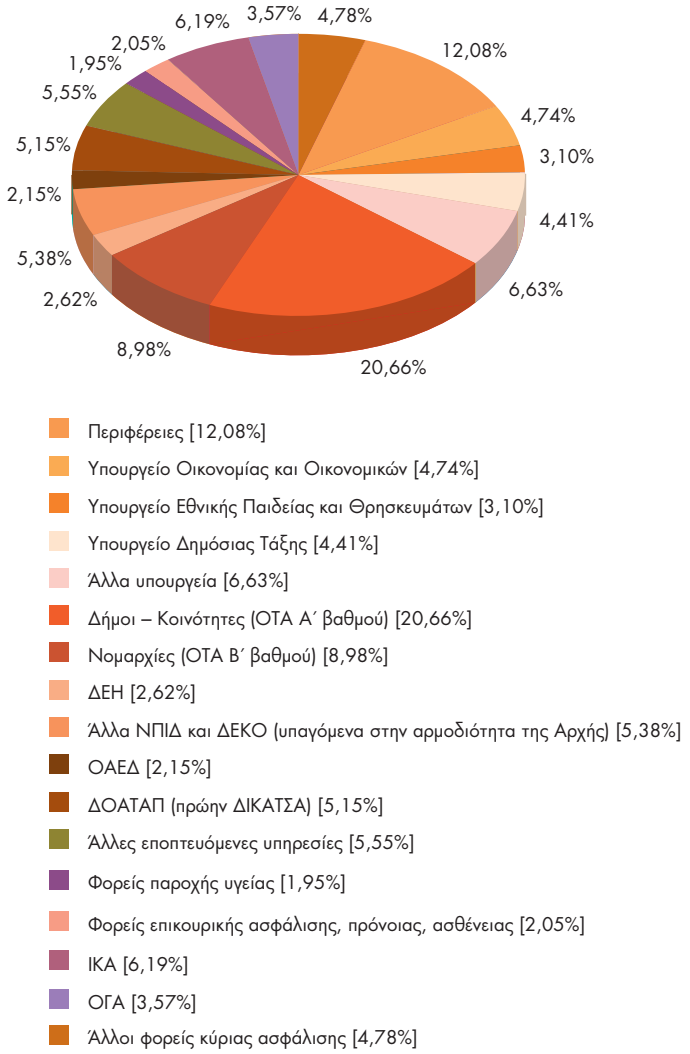

* Δεν περιλαμβάνονται οι εντός αρμοδιότητας αναφορές κατά ιδιωτών για προσβολή δικαιωμάτων του παιδιού.

Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Με τον ετήσιο αυτόν απολογισμό κλείνει η δεύτερη θητεία του ΣτΠ. Κατά τη θητεία αυτή, βασική επιλογή στο πεδίο των δικαιωμάτων του ανθρώπου ήταν να συνδυαστεί η ουσιαστική διερεύνηση των ατομικών υποθέσεων με τη δημιουργία σχέσεων συνεργασίας με τις προϊστάμενες αρχές όσων υπηρεσιών αποτελούν τον συχνότερο στόχο παραπόνων. Επιδίωξη ήταν να εξαλειφθεί η επιφυλακτικότητα και πολλές φορές η αντιπαλότητα με την οποία η διοίκηση αντιμετωπίζει τον ΣτΠ και τις υποδείξεις του.
Προϊόν της στρατηγικής αυτής ήταν η συστηματική επαφή με την αστυνομία και την πολιτική της ηγεσία για την αντιμετώπιση των φαινομένων πλημμελούς διερεύνησης (και ατιμωρησίας) υποθέσεων προσβολής ατομικών δικαιωμάτων.

ΝΕΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ 2006	**2.098**
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ	22,90%
ΝΕΕΣ ΕΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	1.731

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΕΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΘΗΚΑΝ ΤΟ 2006	1.216
ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	799
Επίλυση του προβλήματος κακοδιοίκησης (θετική έκβαση)	711
Μη επίλυση του προβλήματος κακοδιοίκησης (μη αποδοχή των προτάσεων της Αρχής)	57
Αδυναμία επίλυσης του προβλήματος (π.χ. νομοθετικό κενό, οργανωτική δυσλειτουργία)	31
ΜΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	327
ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΡΕΥΝΑΣ	90

Ανδρεας Τακης
Βοηθός Συνήγορος

Συστηματική συνεργασία ανέπτυξε ο Κύκλος με:

- τις Περιφέρειες της χώρας και το Υπουργείο Εσωτερικών για ζητήματα αλλοδαπών και ιθαγένειας
- τον ΔΟΑΤΑΠ για την παρακολούθηση των υποθέσεων αναγνώρισης τίτλου σπουδών
- την ΕΛΑΣ για την παρακολούθηση των επιδόσεων στον τομέα της υποδοχής των αιτούντων άσυλο
- δήμους, στρατολογικά γραφεία, υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, αστυνομικές διευθύνσεις, υποθηκοφυλακεία.

Η επιρροή του ΣτΠ στο πεδίο των δικαιωμάτων των αλλοδαπών και των αιτούντων άσυλο είναι σημαντική. Η ΕΛΑΣ σε ορισμένες περιπτώσεις ενσωμάτωσε αυτούσιες τις υποδείξεις του ΣτΠ σε κανονιστικές αποφάσεις και εγκυκλίους της, ιδίως αναφορικά με τη στάση των αστυνομικών απέναντι στους πολίτες. Παρ' όλα αυτά, οι αναφορές συχνά αναδεικνύουν αυθαίρετη συμπεριφορά των αστυνομικών οργάνων, ιδίως όσον αφορά σε προσαγωγές ή χρήση καταναγκασμού, καθώς και πλημμελή διερεύνηση σχετικών καταγγελιών από τους προϊσταμένους τους.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, παρά την εντατική συνεργασία του ΣτΠ με επί μέρους σωφρονιστικά καταστήματα, περιορίζει την καλή του σχέση με την Αρχή στα ανώδυνα από πολιτική άποψη ζητήματα της ενδοοικογενειακής βίας. Επιμένει να παρακωλύει συστηματικά την πρόσβαση του ΣτΠ σε σωφρονιστικά καταστήματα για τη διερεύνηση συγκεκριμένων καταγγελιών, στάση που δεν είναι μόνο παράνομη και πολιτειακά προβληματική, αλλά παραβλέπει και τη σχετική γνωμοδότηση του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Παρόμοια συστηματική προσπάθεια διατήρησης ενός θυλάκου ανέλεγκτης διοικητικής δράσης αντιμετωπίζει ο ΣτΠ και σε άλλες περιπτώσεις, όπως είναι η Διεύθυνση Ιθαγένειας του ΥΠΕΣΔΔΑ, το Υπουργείο Παιδείας στα ζητήματα ετεροδόξων και θρησκευτικής εκπαίδευσης, διάφοροι δήμοι, ΤΕΙ και ΑΕΙ και επαγγελματικά μητρώα του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Τέλος, όσον αφορά στην ομαλοποίηση της κατάστασης των μεταναστών στη χώρα μας, παρά τη συστηματική συνεργασία με επί μέρους Περιφέρειες και την κεντρική υπηρεσία του ΥΠΕΣΔΔΑ, καθώς και την καθυστερημένη, έστω, υιοθέτηση ρυθμιστικών υποδείξεων του ΣτΠ, δεν υλοποιήθηκαν αναγκαίες διοικητικές

διευθετήσεις, όπως είναι η ενίσχυση των υπηρεσιών με στελέχη, η επέκταση των υπηρεσιών και η ίδρυση νέων. Αντίστοιχα φαινόμενα έλλειψης σχεδιασμού και οργανωτικού συντονισμού μεταξύ αρμόδιων υπουργείων παρατηρούνται στη διαχείριση ευπαθών ομάδων, όπως είναι οι Ρομά έλληνες πολίτες και οι αλλοδαποί που ζητούν πολιτικό άσυλο.

Αστυνομία

Ο ΣτΠ συνέχισε να δέχεται αναφορές πολιτών σχετικά με αναιτιολόγητες σωματικές έρευνες και προσαγωγές. Στις περιπτώσεις αυτές κατά κανόνα διενεργείται διοικητική εξέταση, ένορκη ή προκαταρκτική, η οποία, όπως έχει ήδη επισημανθεί, θα έπρεπε να διακρίνεται από πληρότητα, αρτιότητα και αντικειμενικότητα.

Θετική εξέλιξη

Ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας εξέδωσε εγκύκλιο διαταγή για τις νόμιμες προϋποθέσεις προσαγωγής πολιτών, η οποία αποτελεί συνέχεια παρεμβάσεων της Αρχής.

Σωφρονιστική διαδικασία

Μεταγωγές κρατουμένων

Η διοίκηση δεν ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στην υποχρέωσή της να παρέχει πλήρη, εμπεριστατωμένη και εξατομικευμένη αιτιολογία σε περιπτώσεις απόρριψης αιτημάτων μεταγωγής. Ο ΣτΠ έχει επανειλημμένα τονίσει την ανάγκη τήρησης της αρχής της αναλογικότητας κατά την εφαρμογή των μέτρων δέσμευσης.

Συνθήκες κράτησης

Επιβεβαιώθηκαν τα προβλήματα υπερπλήρωσης των φυλακών και οι ελλείψεις στους τομείς που σχετίζονται με τις βασικές ανάγκες των κρατουμένων, με αποτέλεσμα να μην πληρούνται οι όροι του Σωφρονιστικού Κώδικα και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Ωστόσο, σε αρκετές περιπτώσεις η διοίκηση σεβάστηκε τις σχετικές σωφρονιστικές αρχές. Διαπιστώθηκε πρόοδος σε επί μέρους θέματα, όπως είναι η καθαριότητα των χώρων, η υγιεινή των κρατουμένων, η επικοινωνία τους με το κοινωνικό περιβάλλον κ.ά.

Προσωπικά δεδομένα

Όπως έχει επισημάνει ο ΣτΠ, η διοίκηση επικαλείται συχνά με καταχρηστικό τρόπο την προστασία των προσωπικών δεδομένων για να παρεμποδίσει την πρόσβαση των πολιτών σε διοικητικά στοιχεία· δεν φαίνεται ωστόσο να επιδεικνύει την ίδια ευαισθησία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην ευρύτερη δράση της.

Ο ΣτΠ ασχολήθηκε με τον τρόπο με τον οποίο δημόσιες υπηρεσίες χειρίζονται προσωπικά δεδομένα που περιέχονται σε:

- στρατολογικά πιστοποιητικά
- αναλυτικές καταστάσεις μαθημάτων
- πιστοποιητικά κατά τις προκηρύξεις θέσεων εκπαιδευτικών, μόνο για όσους έχουν απαλλαγεί από τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις για λόγους υγείας
- ανακοινώσεις σχετικά με επιχειρήσεις εμπορίας καυσίμων, οι οποίες είχαν εμπλακεί σε παράνομη δραστηριότητα.

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΠΟΥ ΧΕΙΡΙΣΤΗΚΕ Ο ΚΥΚΛΟΣ

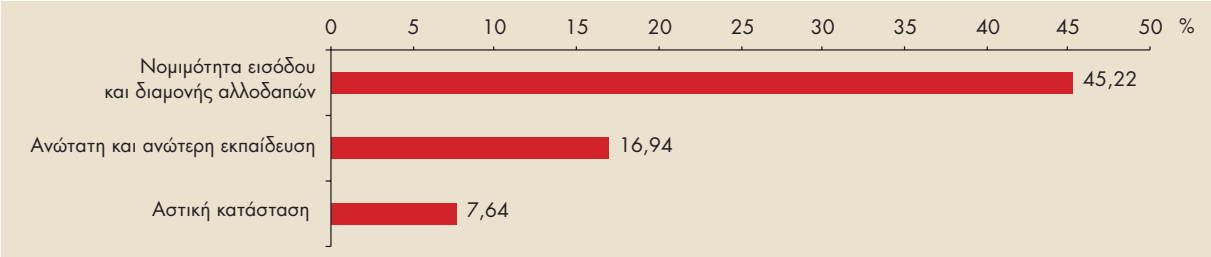

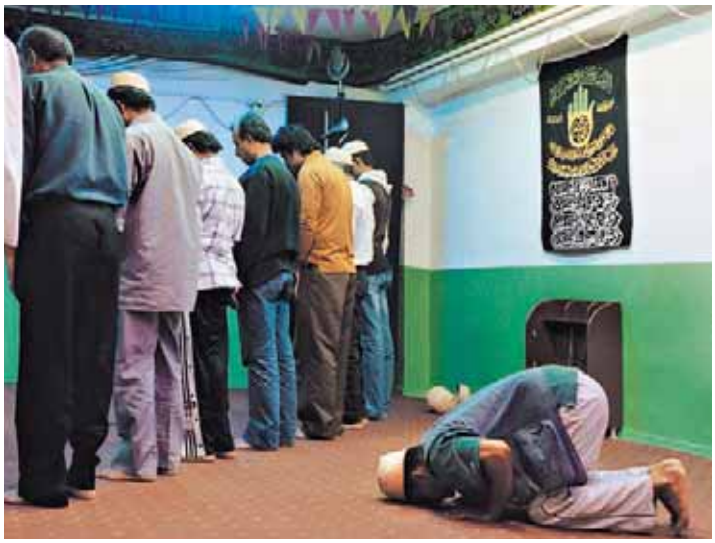

Απόρρητο αλληλογραφίας

Οι χώροι εργασίας στον δημόσιο τομέα αποτελούν πεδίο όπου υπάρχει αυξημένος κίνδυνος να παραβιαστεί το απόρρητο της επικοινωνίας, κυρίως λόγω άγνοιας νόμου ή της τάσης για πλήρη έλεγχο από τους προϊσταμένους. Με αφορμή αναφορά αξιωματικού εν ενεργεία διερευνήθηκε το γενικότερο πρόβλημα διαχείρισης της στρατιωτικής αλληλογραφίας και επισημάνθηκε ότι

η προστασία του απορρήτου περιλαμβάνει όχι μόνο το περιεχόμενο του μηνύματος, αλλά και τα εξωτερικά του στοιχεία, αυτό καθεαυτό το γεγονός της επικοινωνίας, καθώς και τον τρόπο και τον χρόνο αυτής.

Ελευθερία θρησκευτικής συνείδησης

Σχετικά με τη σύλληψη πολιτών επειδή διακινούν έντυπα του θρησκευτικού τους δόγματος, ο ΣτΠ επισήμανε ότι η προσφορά εντύπων και η πρόσκληση προς συζήτηση δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί προσηλυτισμός. Προκειμένου να αποφευχθούν παρόμοια φαινόμενα, ο ΣτΠ εισηγήθηκε στο Αρχηγείο της ΕΛΑΣ την έκδοση αναλυτικής εγκυκλίου με την οποία να διευκρινίζεται με ακρίβεια η έννοια του προσηλυτισμού στις σχετικές διατάξεις.

Για την εύλογη αξίωση των αντιρρησιών συνείδησης να συρρικνωθεί η αρμοδιότητα των στρατιωτικών αρχών επί της εναλλακτικής υπηρεσίας, ο ΣτΠ, ήδη από το 1999, υποστηρίζει επίμονα τη θέση ότι η «στρατολογική παρακολούθηση» όσων εκπληρώνουν εναλλακτική υπηρεσία δεν αφορά στη ρύθμιση των καθηκόντων και των συνθηκών εκπλήρωσής της.

Θετική εξέλιξη

Το Υπουργείο Υγείας, το οποίο προΐσταται των περισσότερων φορέων απασχόλησης, αποδέχθηκε με εγκύκλιό του τη δική του αποκλειστική ευθύνη για τα θέματα συνθηκών εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας.

Παιδεία

Πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Τον ΣτΠ απασχόλησε το ζήτημα της εισαγωγής των ελλήνων αποφοίτων ελληνικών σχολείων του εξωτερικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, και ειδικότερα των παιδιών ελλήνων υπαλλήλων οι οποίοι υπηρέτησαν σε ελληνικές δημόσιες υπηρεσίες στο εξωτερικό ή σε διεθνείς οργανισμούς με καθεστώς εργασίας διαφορετικό από εκείνο της απόσπασης. Ο αποκλεισμός των παιδιών αυτών από την ειδική διαδικασία εισαγωγής γεννά, όπως τόνισε ο ΣτΠ προς το ΥΠΕΠΘ, θέματα προσβολής της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Εκπαιδευτικό προσωπικό – Μέλη ΔΕΠ

Σχετικά με τη διαδικασία επιλογής από τα ΑΕΙ μελών εκπαιδευτικού προσωπικού «εκτός ΔΕΠ», ο ΣτΠ έχει επισημάνει ότι το υπάρχον νομικό πλαίσιο δημιουργεί ρευστότητα και ανασφάλεια. Και κατά το 2006 ασχολήθηκε με περιπτώσεις επιλογής διδασκόντων στις οποίες διαπιστώθηκε παντελής έλλειψη αιτιολογίας της απόφασης ή εντοπίστηκαν σφάλματα και παραλείψεις κατά τη διαδικασία εξέτασης των τυπικών προσόντων και της αξιολόγησης των υποψηφίων.

Μετεγγραφές

Από τις πολυάριθμες αναφορές που έθεσαν ζητήματα μετεγγραφών αναδείχθηκαν δύο κρίσιμα ζητήματα:

- το θέμα του έγκαιρου ορισμού των αντιστοιχιών των τμημάτων ΑΕΙ και ΤΕΙ, ο οποίος αποτελεί προϋπόθεση για την ικανοποίηση των αιτημάτων μετεγγραφής
- η αναγνώριση συγκεκριμένων μόνο ασθενειών τόσο των ίδιων των ενδιαφερομένων όσο και των γονέων τους ως λόγων υγείας που δικαιολογούν μετεγγραφή.

Ως προς το δεύτερο ζήτημα, ο ΣτΠ επισήμανε ότι αποκλείονται πολλές ασθένειες (π.χ. ψυχικές παθήσεις, σύνδρομο ανοσοποιητικής ανεπάρκειας) οι οποίες ενίοτε παράγουν τα ίδια αποτελέσματα με εκείνες που προβλέπονται ρητά από τη νομοθεσία. Σχετικές προτάσεις της Αρχής δεν έχουν γίνει αποδεκτές.

Δικαίωμα – πρόσβαση στην αγορά εργασίας

Αναγνώριση τίτλων σπουδών της αλλοδαπής

Ο ΔΟΑΤΑΠ ανταποκρίθηκε θετικά στην πρόταση του ΣτΠ να αναγνωρίζει τίτλους σπουδών οι οποίοι έχουν χορηγηθεί από ιδρύματα τύπου «Ανοικτού Πανεπιστημίου» ή ως «Σπουδές εξ αποστάσεως», καθώς και τίτλους σπουδών της αλλοδαπής τύπου «Εξωτερικών πτυχίων» (External Degrees).

Το ΣΕΑΤΕΚ, ο αρμόδιος φορέας για την αναγνώριση των επαγγελματικών δικαιωμάτων σε κατόχους τίτλων της αλλοδαπής με σπουδές διάρκειας μικρότερης των τριών ετών, έχει βελτιώσει τη λειτουργία του σε πολλά επίπεδα.

Επαγγελματικά δικαιώματα κατόχων τίτλων σπουδών ΑΕΙ, ΤΕΙ και ΙΕΚ

Δεν φαίνεται να έχει σημειωθεί πραγματική πρόοδος στη χορήγηση επαγγελματικών δικαιωμάτων σε κατόχους τίτλων σπουδών των ΙΕΚ, των ΤΕΙ, αλλά ακόμη και των ΑΕΙ. Επίσης παραμένει σε εκκρεμότητα η χορήγηση ισοτιμίας τίτλων σπουδών ανώτερων σχολών εσωτερικού προς τίτλους σπουδών ΤΕΙ, επειδή καταργήθηκε το ΙΤΕ και ανατέθηκε τμήμα μόνο των αρμοδιοτήτων του στον ΔΟΑΤΑΠ.

Θετική εξέλιξη

Μετά την έκδοση πορίσματος από τον ΣτΠ, το ζήτημα της αναβάθμισης των αδειών άσκησης επαγγέλματος της ειδικότητας λογιστή-φοροτεχνικού αντιμετωπίστηκε με νομοθετική ρύθμιση, η οποία καταργεί τις εξετάσεις που ίσχυαν προγενέστερα και τις αντικαθιστά με επιμορφωτικά σεμινάρια σε λογιστικά και φορολογικά θέματα, την ευθύνη διενέργειας των οποίων έχει αναλάβει το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος.

Εγγραφές στα δημοτολόγια

Ο ΣτΠ επισήμανε ότι, σύμφωνα με τη νομοθεσία, στοιχεία ληξιαρχικών πράξεων και εν γένει δημοτολογικών εγγραφών μπορούν να διορθωθούν είτε αυτεπάγγελτα είτε με σχετική εντολή του οικείου Εισαγγελέα Πρωτοδικών χωρίς να απαιτείται δικαστική απόφαση.

Επίσης, οι υπήκοοι κράτους-μέλους της ΕΕ, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι ενδεικτικά σε οικογενειακή μερίδα ως σύζυγοι Ελλήνων, βρίσκονται σε μειονεκτικότερη θέση στις περιπτώσεις προσλήψεων σε δήμους, όπου σημαντικό ρόλο παίζει η εντοπιότητα, επειδή δεν είναι δημότες των δήμων αυτών. Για την άρση της δυσμενούς αυτής μεταχείρισης

Ο ΣτΠ πρότεινε
να αρκεί, σε συνδυασμό με επικουρικά αποδεικτικά μόνιμης κατοικίας, είτε η ενδεικτική δημοτολογική εγγραφή (όπου υπάρχει) είτε ο ειδικός εκλογικός κατάλογος του δήμου για τη συμμετοχή ευρωπαίων πολιτών στις δημοτικές εκλογές.
Το ΥΠΕΣΔΔΑ δέχθηκε τις επισημάνσεις της Αρχής και κάλεσε τους δήμους να αναμορφώσουν τους πίνακες των υπαλλήλων που επρόκειτο να προσληφθούν.

Ιθαγένεια – Ομογένεια

Το κυριότερο πρόβλημα της διαδικασίας για την απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας είναι οι υπέρμετρες καθυστερήσεις. Όπως τονίζει ο ΣτΠ, η απουσία οποιασδήποτε προθεσμίας στις διαδικασίες της ιθαγένειας καλλιεργεί:

- στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες την πεποίθηση ότι σε κάθε περίπτωση καλύπτονται νομικά, ακόμη και όταν η υπέρμετρη καθυστέρηση δεν δικαιολογείται από τις συγκεκριμένες περιστάσεις και τα δεδομένα
- στους ενδιαφερομένους την εντύπωση ότι οι υπηρεσίες μπορεί και να αυθαιρετούν.

Ακόμη από τις αναφορές προκύπτει ότι οι άμεσα ενδιαφερόμενοι:

- αγνοούν συνήθως τη νομοθεσία και τις διαδικασίες
- βρίσκονται σε σύγχυση ως προς το περιεχόμενο της έννοιας «ιθαγένεια» (δηλαδή «υπηκοότητα»), «εθνική καταγωγή» και «ομογένεια».

Οικονομικοί μετανάστες

Το νέο θεσμικό πλαίσιο

Ένα έτος μετά την έναρξη εφαρμογής του νέου νόμου περί αλλοδαπών, ο ΣτΠ πρότεινε στο ΥΠΕΣΔΔΑ σειρά βελτιώσεων και τροποποιήσεων. Το υπουργείο έχει ανακοινώσει ότι στο προσεχές διάστημα θα προχωρήσει στην τροποποίηση του νόμου, αποδεχόμενο μεγάλο αριθμό προτάσεων της Αρχής.

Εν τω μεταξύ, έχουν ρυθμιστεί σημαντικά θέματα όπως:

- η διαδικασία για αρχική νομιμοποίηση διαμονής, έως τις 31.12.2006, των νεαρών αλλοδαπών που φοιτούν ή φοίτησαν ορισμένο χρονικό διάστημα σε δημόσιο εκπαιδευτικό ίδρυμα της Ελλάδας, ρύθμιση που αποτελούσε πάγια και χρόνια πρόταση του ΣτΠ
- η ενοποίηση της άδειας διαμονής και εργασίας σε μία άδεια και η ανάθεση της σχετικής αρμοδιότητας στις υπηρεσίες αλλοδαπών των Περιφερειών και των δήμων της χώρας.

Προβλήματα στη διαδικασία νομιμοποίησης

Ως προς τα λειτουργικά προβλήματα των υπηρεσιών παρατηρούνται:

- ανεπαρκές ποσοτικά και ποιοτικά προσωπικό στις υπηρεσίες αλλοδαπών των δήμων και των Περιφερειών της χώρας
- ανεπαρκές ηλεκτρονικό μηχανογραφικό σύστημα
- απουσία ενημέρωσης των ενδιαφερομένων για την εξέλιξη της υπόθεσής τους,
- έλλειψη ουσιαστικής οργάνωσης του αρχείου ορισμένων δήμων
- μη τήρηση από τους δήμους αντιγράφου των στοιχείων που περιέχει ο φάκελος /αίτηση του αλλοδαπού
- αναποτελεσματικός τρόπος επικοινωνίας μεταξύ δήμων και Περιφερειών.

Το πρόβλημα των υπέρμετρων καθυστερήσεων στην εξέταση των αιτημάτων διαμονής και οικογενειακής συνένωσης συνεχίζει να υφίσταται, παρά την εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου.

Σχετικά με την ανανέωση των αδειών εργασίας-διαμονής των μεταναστών, ο ΣτΠ έχει

εντοπίσει προβλήματα που αφορούν κυρίως:

- στην προϋπόθεση για ασφαλιστική κάλυψη και στις συχνές αλλαγές του ελάχιστου απαραίτητου αριθμού ενσήμων
- στη δέσμευση για απασχόλησή τους σε μία μόνο κατηγορία σχέσης εργασίας (εξαρτημένη ή παροχής έργου ή υπηρεσίας) καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της άδειας διαμονής, περιορισμός που παρεμποδίζει σημαντικά το δικαίωμα της ελεύθερης οικονομικής δραστηριότητας
- στις ιδιαίτερα υψηλές οικονομικές προϋποθέσεις (60.000 ευρώ) για την αρχική χορήγηση άδειας για άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας.

Ο ΣτΠ έχει επανειλημμένα επισημάνει ότι το οικείο θεσμικό πλαίσιο δεν προβλέπει ευέλικτη και αποτελεσματική διαδικασία για νομιμοποίηση των αλλοδαπών εκείνων που έχουν αναπτύξει ισχυρό δεσμό με τη χώρα.
Η Αρχή έχει προτείνει αντί της εφαρμογής εφάπαξ προγραμμάτων νομιμοποίησης, τα οποία κάθε φορά διαφημίζονται ως «η τελευταία ευκαιρία», να καθοριστεί μια πάγια κατ' εξαίρεση διαδικασία νομιμοποίησης διαμονής, με κριτήριο τη σοβαρότητα του δεσμού του ενδιαφερομένου με τη χώρα.

Πλήθος αναφορών που υποβάλλονται στην Αρχή αφορούν στην επιφυλακτική ή στην αρνητική στάση των ελληνικών προξενείων να χορηγήσουν θεώρηση εισόδου ολιγοήμερης επίσκεψης στα μέλη οικογενειών των μόνιμα εγκαταστημένων στη χώρα μας μεταναστών.

Η κατ' αρχήν θεμιτή μέριμνα αποτροπής της παράνομης μετανάστευσης δεν αναιρεί την υποχρέωση του ελληνικού κράτους να καθορίσει μια διαδικασία πρόσκλησης αλλοδαπού για ολιγοήμερη είσοδο, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι η είσοδος δεν θα μετατραπεί σε παράνομη διαμονή.

Η άρνηση των υπηρεσιών αλλοδαπών να επιστρέψουν το παράβολο της άδειας αόριστης διάρκειας στις περιπτώσεις χορήγησης διετούς άδειας προκάλεσε τη μεσολάβηση του ΣτΠ. Στη συνέχεια το ΥΠΕΣΔΔΑ δέχθηκε ότι στην περίπτωση αυτή το αχρεωστήτως καταβληθέν παράβολο των 900 ευρώ κρατείται μεν, συνυπολογίζεται δε κατά τις επόμενες καταθέσεις ανανέωσης της άδειας του ενδιαφερομένου. Ωστόσο, η ρύθμιση αυτή δεν επιλύει το πρόβλημα ότι κρατείται παράβολο δυσανάλογα υψηλό σε σχέση με τη χορηγούμενη άδεια διαμονής.

Ζητήματα απελάσεων – ΕΚΑΝΑ

Το ζήτημα της άρνησης διαγραφής από τον ΕΚΑΝΑ των αλλοδαπών εις βάρος των οποίων έχει εκδοθεί δικαστική απέλαση για παράνομη είσοδο, διαμονή και εργασία συνέχισε να απασχολεί τον ΣτΠ. Ιδιαίτερο πρόβλημα συνιστά η έκδοση διαδοχικών αποφάσεων απέλασης για το ίδιο πρόσωπο.

Πρόσφυγες

Παρά τις θετικές εξελίξεις ως προς το θέμα του διενεργούμενου αριθμού συνεντεύξεων ανά ημέρα (εγκατάσταση προηγμένης τεχνολογίας για τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων, απασχόληση επιπλέον αστυνομικού προσωπικού), ο στόχος της παραλαβής όλων των αιτημάτων ασύλου, προκειμένου να τηρηθούν οι εθνικές και διεθνείς έννομες υποχρεώσεις της χώρας, δεν έχει ακόμη επιτευχθεί. Ο ΣτΠ θεωρεί ότι η συνέχιση της παραλαβής αιτημάτων χωρίς να υπάρχει πρακτικά δυνατότητα εξέτασής τους ουσιαστικά υπονομεύει τον πυρήνα της παροχής

προστασίας στους πρόσφυγες ή τους αιτούντες άσυλο στη χώρα μας.

Αποδοχή από τη διοίκηση

Η Διεύθυνση Αλλοδαπών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης εξέδωσε οδηγία με βάση την οποία όλα τα αιτήματα ασύλου εκ μέρους αιτούντων που είχαν παραιτηθεί από το αίτημα ασύλου για να ενταχθούν στο πρόγραμμα νομιμοποίησης των οικονομικών μεταναστών θα παραλαμβάνονται εκ νέου και η εξέτασή τους θα συνεχίζεται από το στάδιο στο οποίο βρισκόταν προτού παραιτηθούν οι ενδιαφερόμενοι από το αίτημα ασύλου.

ΕΙΔΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Εκκοσμίκευση της διοίκησης και δικαιώματα του ανθρώπου

Πολλά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η θρησκευτική ελευθερία στην Ελλάδα οφείλονται σε αγκυλώσεις και παρανοήσεις της διοίκησης ως προς τη θρησκευτική ουδετερότητα του κράτους. Ενώ ο νομοθέτης, συντακτικός και κοινός, έχει από δεκαετίες προβεί σε επιλογές πλήρους εκκοσμίκευσης, η διοίκηση, είτε εγκλωβισμένη σε εγγενή αδράνεια είτε ακολουθώντας αντίστοιχες προκαταλήψεις της κοινωνίας ή θυλάκων αυτής, διατηρεί ενεργά τα κατάλοιπα της ιερατικής εξουσίας.

Ονοματοδοσία και βάπτιση

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, οι ληξιαρχικές εγγραφές ονοματοδοσίας και βάπτισης είναι εντελώς ανεξάρτητες και άσχετες μεταξύ τους. Η ονοματοδοσία αποτελεί την αποκλειστική διαδικασία για την κτήση ονόματος, απαιτείται ακόμη και αν έχει ήδη δηλωθεί βάπτιση και προϋποθέτει δήλωση και των δύο γονέων ή εξουσιοδότηση του τυχόν απόντος. Αντίθετα, η δήλωση βάπτισης έχει αποκλειστικό σκοπό την αναγραφή θρησκεύματος. Παρ' όλα αυτά, ο ΣτΠ διαπίστωσε ότι συχνά οι υπηρεσίες δεν κατανοούν τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της ονοματοδοσίας και τη διάκρισή της από τη βάπτιση.

Ενδεικτικές υποθέσεις

■ Γονείς που προσήλθαν στο Ληξιαρχείο Αμαρουσίου για να προβούν σε δήλωση ονοματοδοσίας του ήδη βαπτισθέντος τέκνου τους πληροφορήθηκαν ότι, κατά την άποψη του ληξιαρχείου, όταν το τέκνο έχει ήδη βαπτιστεί δεν γίνεται δεκτή δήλωση ονοματοδοσίας, παρά μόνο ληξιαρχική εγγραφή της βάπτισης.

■ Πατέρας προέβη στη βάπτιση του τέκνου ερήμην της μητέρας και δήλωσε τη βάπτιση στο Ληξιαρχείο Καρδίτσας, το οποίο ενέγραψε ως όνομα του παιδιού το αναγραφόμενο στη δήλωση βάπτισης, χωρίς όμως τη συναίνεση της μητέρας. Όταν εκείνη πληροφορήθηκε το γεγονός και εκδήλωσε τη διαφωνία της προς το δηλωθέν όνομα, της υποδείχθηκε ως μόνη διέξοδος η προσφυγή στη δικαιοσύνη.

Ο ΣτΠ συνέστησε στο ΥΠΕΣΔΔΑ την παροχή οδηγιών προς τα ληξιαρχεία. Προκειμένου να εξετάσει το ενδεχόμενο έκδοσης ειδικής εγκυκλίου, το υπουργείο παρήγγειλε γνωμοδότηση του ΝΣΚ, η οποία εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 2006 και συμφωνεί απόλυτα με τις θέσεις της Αρχής.

Θετική εξέλιξη

Ανταποκρινόμενο στις σχετικές επισημάνσεις του ΣτΠ, το ΥΠΕΠΘ εξέδωσε εγκύκλιο, σύμφωνα με την οποία «η τέλεση του μυστηρίου της εξομολόγησης ... δεν αποτελεί μέρος της γνωστικής διαδικασίας ούτε ξεχωριστή δραστηριότητα που υπάγεται στο μάθημα των θρησκευτικών ... προϋποθέτει διακριτικότητα, ήρεμο περιβάλλον και κατάλληλη ψυχική προετοιμασία ... απαιτεί την εκούσια και συνειδητή προσέλευση του μαθητή ... δεν μπορεί να τελείται μέσα στις σχολικές μονάδες».

Θρησκευτική εκπαίδευση

Ύστερα από αναφορά με θέμα τη διενέργεια εξομολόγησης μέσα σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Αιτωλοακαρνανίας, ο ΣτΠ παρενέβη και το θέμα προσέλαβε ιδιαίτερη δημοσιότητα.

Συνεκτιμώντας τους συνταγματικούς σκοπούς της εκπαίδευσης, ο ΣτΠ επισήμανε ότι:

- Η επίδραση στην ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης είναι θεμιτή μόνον όταν σέβεται την προσωπικότητα του μαθητή και του αφήνει τη δυνατότητα ενσυνείδητης και έμπρακτης αποδοχής των δογματικών επιταγών.
- Ακόμη και αν η διαδικασία εμφανίζεται ως προαιρετική, η πρόσκληση ιερέων σε χώρους σχολείων για τέλεση εξομολόγησης μέσα στο σχολικό κτίριο και ωράριο μπορεί να δημιουργεί στους μαθητές την αίσθηση της υποχρέωσης, σε συνδυασμό με την έγκριση από τη διεύθυνση του σχολείου και τη συναισθηματική ανάγκη για συμμετοχή στη σχολική κοινότητα.

Εξίσου εποικοδομητική αποδείχθηκε η παρέμβαση του ΣτΠ μετά την αναφορά θρησκευτικής κοινότητας, η οποία διαμαρτυρόταν για τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται το δόγμα της στο βιβλίο θρησκευτικών της Α΄ τάξης του Ενιαίου Λυκείου. Ο ΣτΠ επισήμανε ότι η κρατική εκπαίδευση οφείλει να σέβεται τις γνωστές θρησκείες και να απέχει από ενέργειες που προσβάλλουν την αξία τους, καθώς και την τιμή και την προσωπικότητα των πιστών τους. Ανταποκρινόμενο, το ΥΠΕΠΘ παρήγγειλε την επανεξέταση του εγχειριδίου. Επίσης, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο εντόπισε συγκεκριμένα σημεία που πρέπει να τροποποιηθούν.

Η παρέμβαση της Αρχής δεν ήταν το ίδιο αποτελεσματική σχετικά με τις προϋποθέσεις απαλλαγής από το μάθημα των θρησκευτικών. Σχολιάζοντας την εγκύκλιο του ΥΠΕΠΘ, σύμφωνα με την οποία «η απαλλαγή πρέπει να στηρίζεται σε δήλωση του μαθητή ... ότι δεν είναι Χριστιανός Ορθόδοξος», ο ΣτΠ επισήμανε ότι η θρησκευτική ελευθερία περιλαμβάνει και τη δυνατότητα αποχής από τη σχολική θρησκευτική εκπαίδευση και πρότεινε το σχολείο να αρκείται σε δήλωση των γονέων ότι απλώς επιθυμούν την απαλλαγή του μαθητή από το μάθημα των θρησκευτικών.

Ενοριακά κοιμητήρια

Λιγότερο συχνό, αλλά εξαιρετικά γλαφυρό, παράδειγμα προσκόλλησης θυλάκων της διοίκησης σε παραδοσιακές ρυθμίσεις ή συνήθειες, παρά τη νομοθετική κατάργησή τους, αποτελεί η τύχη των παλαιών ενοριακών κοιμητηρίων. Με αφορμή αναφορά διαπιστώθηκε ότι ο Δήμος Πατρέων ενημέρωσε πολίτη που ενδιαφερόταν για την κατάσταση οικογενεια-

κού του τάφου ότι το συγκεκριμένο κοιμητήριο «δεν ανήκει στον δήμο, είναι ενοριακό και τη διαχείρισή του έχει ο εκεί Ναός Αγίας Τριάδος». Παρά τη διαμεσολάβηση του ΣτΠ, την παρέμβαση του ΥΠΕΣΔΔΑ και τη σαφή θέση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος ότι «η διοίκησις και διαχείρισις των ταφικών χώρων και εν γένει παραρτημάτων ανήκει αποκλειστικώς εις την αρμοδιότητα των Δήμων», ο δήμος επέμεινε στη θέση του επικαλούμενος την «από παλαιοτάτων χρόνων» αναρμοδιότητά του.

ΕΙΔΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙ

Στράτευση

Μετά την έναρξη εφαρμογής του νέου στρατολογικού νόμου, ο ΣτΠ ασχολήθηκε με θέματα που αφορούν κυρίως στην αναβολή κατάταξης, στην υπαγωγή στρατευμένων στις ρυθμίσεις για μειωμένη θητεία, σε ερμηνευτικά ζητήματα σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις του νόμου, καθώς και στον προσδιορισμό κρίσιμων εννοιών για την εφαρμογή των διατάξεων. Κατά τη διερεύνηση σχετικών αναφορών έχει διαπιστωθεί η συστηματική τάση των αρμόδιων αρχών να συρρικνώνουν το ρυθμιστικό πεδίο των διατάξεων της νομοθεσίας.

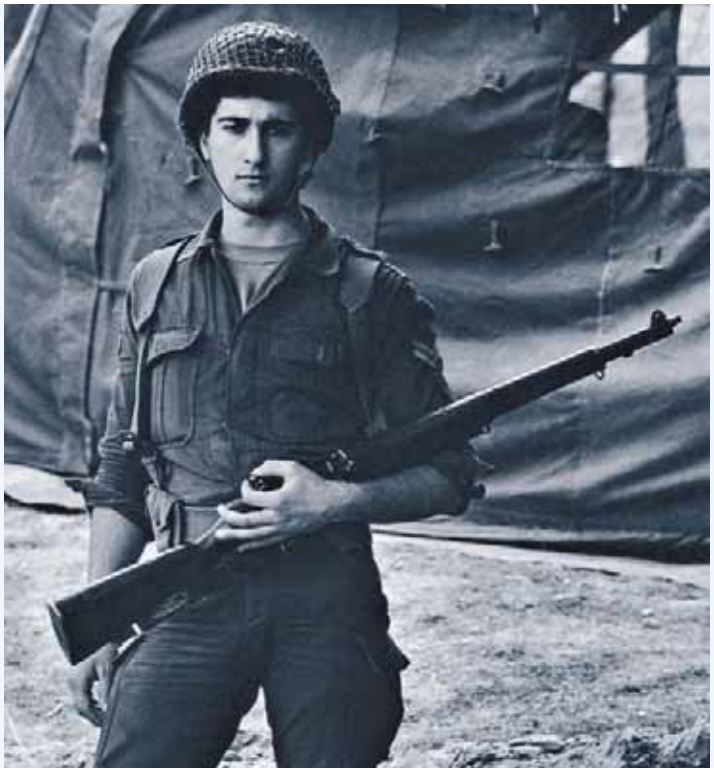

Μειωμένη στρατιωτική υποχρέωση

Τα στρατολογικά γραφεία, όταν ελέγχουν τις προϋποθέσεις του νόμου περί μειωμένης στρατιωτικής υποχρέωσης εξάμηνης διάρκειας, ακολουθούν πρακτικές που δυσχεραίνουν την αξιοποίηση των διατάξεων της νομοθεσίας από τους ενδιαφερομένους.

Σύμφωνα με τον νόμο, η μειωμένη θητεία αναγνωρίζεται για τους οπλίτες των οποίων «και οι δύο γονείς είναι ανίκανοι για κάθε εργασία ή έχουν πεθάνει». Έτσι, θα ήταν εύλογο και απολύτως δικαιολογημένο να μπορούν να κάνουν χρήση της παραπάνω διάταξης στρατεύσιμοι οι οποίοι ταυτόχρονα είναι τέκνα θανόντος γονέα και ο εν ζωή γονέας είναι ανίκανος για κάθε εργασία. Ωστόσο, τα στρατολογικά γραφεία απορρίπτουν τα σχετικά αιτήματα με την αιτιολογία ότι η υπαγωγή αυτή δεν προβλέπεται ρητά στη διάταξη.

Κατά τη γνώμη του ΣτΠ, επιδίωξη του νομοθέτη είναι να διευκολύνει την εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας στους πολίτες που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα οικογενειακά και κοινωνικοοικονομικά προβλήματα. Όπως είναι προφανές, αντίστοιχη μέριμνα, που ακούσια έχει παραλειφθεί από τον νόμο, απαιτείται και για τους υπόχρεους των οποίων ο ένας γονέας έχει πεθάνει και ο άλλος είναι ανίκανος για κάθε εργασία. Παρά τις επίμονες προσπάθειες του ΣτΠ για την ευρεία ερμηνεία των σχετικών διατάξεων, τόσο τα στρατολογικά γραφεία όσο και η Διεύθυνση Στρατολογικού του ΓΕΕΘΑ εμμένουν στην άποψή τους.

Μόνιμοι κάτοικοι εξωτερικού και στράτευση

Από τη διερεύνηση σημαντικού αριθμού αναφορών σχετικά με την υπαγωγή ενδιαφερομένων στις ρυθμίσεις περί μονίμων κατοίκων εξωτερικού για στρατολογική χρήση, ο

ΣτΠ έχει εντοπίσει προβλήματα στον προσδιορισμό κρίσιμων εννοιών για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων.

Όσον αφορά στην έννοια της επταετούς «βιοποριστικής εγκατάστασης», τα προξενεία, ακολουθώντας οδηγίες του ΓΕΕΘΑ:

- αξιώνουν απόδειξη συστηματικής άσκησης επαγγέλματος και προσκόμιση εργοδοτικών, ασφαλιστικών και φορολογικών βεβαιώσεων
- εξαιρούν την απασχόληση υπό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας στο πανεπιστήμιο στο οποίο ταυτόχρονα φοιτούσε ο ενδιαφερόμενος
- δεν εφαρμόζουν ενιαίο κατώτερο όριο εισοδήματος το οποίο γίνεται δεκτό ως προϋπόθεση «βιοπορισμού».

Όσον αφορά στην έννοια της ενδεκαετούς «κύριας εγκατάστασης», η αξίωση από το ΓΕΕΘΑ να αποδειχθεί πλήρως και αναδρομικά με αντικειμενικά στοιχεία ο «σκοπός μονιμότητας» για ολόκληρη ενδεκαετία καθιστά τη σχετική διάταξη ανεφάρμοστη.

Έπειτα από επίμονες παρεμβάσεις του ΣτΠ:

- εκδόθηκε εγκύκλιος του ΓΕΕΘΑ, η οποία διευκρινίζει ότι η φοιτητική ιδιότητα δεν είναι εξ ορισμού ασυμβίβαστη προς την ιδιότητα του μονίμου κατοίκου εξωτερικού
- αναγνωρίστηκε η αρμοδιότητα του προξενείου της τελευταίας εγκατάστασης για την πιστοποίηση του συνολικού χρόνου σε ενιαία βεβαίωση.

Ωστόσο, κατά το μεγαλύτερο μέρος τους, τα προβλήματα αυτά παραμένουν αντικείμενο διαρκούς τριβής ανάμεσα στους στρατευσίμους και τα προξενεία ή τα στρατολογικά γραφεία.

Άρση συνεπειών ανυποταξίας

Ο ΣτΠ, με αφορμή σχετική αναφορά, εξέτασε και το ζήτημα της άρσης των συνεπειών ανυποταξίας μετά την κατάταξη και την οριστική απαλλαγή του ενδιαφερομένου. Το ΓΕΕΘΑ υποστήριξε ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα και σχετικού ΠΔ, το οποίο ίσχυε κατά τον χρόνο εξέτασης της προσφυγής του πολίτη, η εξάλειψη του αξιόποινου αφορά σε ανυποταξίες που εκκρεμούν ενώπιον του αρμόδιου στρατιωτικού δικαστηρίου και όχι ανυποταξίες για τις οποίες έχουν εκδοθεί αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις.

Ο ΣτΠ διατύπωσε την άποψη ότι, μετά τη νόμιμη απαλλαγή του αναφερομένου από την υποχρέωση στράτευσης, αίρεται το αξιόποινο της ανυποταξίας του, έστω και αν είχαν εκδοθεί για την πράξη αυτή αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις σε χρόνο προγενέστερο της νόμιμης απαλλαγής του και επομένως δεν υπάρχει λόγος να διατηρούνται οι συνέπειες. Στη συνέχεια, κάλεσε τις αρμόδιες στρατολογικές αρχές να διορθώσουν τα στοιχεία που αναγράφονταν στη στρατολογική μερίδα του ενδιαφερομένου και να γνωστοποιήσουν τις διορθώσεις αυτές στις αρμόδιες για την τήρηση του ποινικού μητρώου αρχές. Οι αρμόδιες αρχές δεν συμμορφώθηκαν με τις υποδείξεις, οπότε ο ΣτΠ συνέστησε στον αναφερόμενο να προσφύγει στην ΑΠΔΠΧ, η οποία τον δικαίωσε στηριζόμενη στην ίδια επιχειρηματολογία.

Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε πιστοποιητικά στρατολογικής κατάστασης

Ο ΣτΠ επανήλθε στο ζήτημα της επιλεκτικής διαγραφής φράσεων οι οποίες περιλαμβάνονται στο έντυπο πιστοποιητικού στρατολογικής κατάστασης τύπου Α΄. Σύμφωνα με τις αναφορές, η διαγραφή των φράσεων «Για κατάταξη στα σώματα ασφαλείας – κατάληψη δημόσιας ή ιδιωτικής θέσεως», αφορά μόνο σε αιτούντες οι οποίοι έχουν χαρακτηριστεί μειωμένης σωματικής και ψυχικής ικανότητας, γεγονός το οποίο έμμεσα υποδηλώνει ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Ο ΣτΠ επισήμανε τα παραπάνω σε έγγραφό του προς τη Διεύθυνση Στρατολογικού του ΓΕΕΘΑ, η οποία αρνήθηκε οποιαδήποτε πρόθεση κοινοποίησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, απέστειλε ωστόσο διευκρινιστική εγκύκλιο προς όλα τα στρατολογικά γραφεία.

Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας

Ο Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας εξετάζει αναφορές που έχουν αντικείμενο την προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών και, ειδικότερα, υποθέσεις που σχετίζονται με τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής, της υγείας, της κοινωνικής ασφάλισης και της πρόνοιας. Στον Κύκλο αυτόν εντάσσεται και ο Συνήγορος της Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ο οποίος θεσπίστηκε με τον Ν. 3293/2004 και παρέχει τις υπηρεσίες του σε όλους τους πολίτες-χρήστες των δημόσιων υπηρεσιών υγείας. Ο Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας επικεντρώνει τη διαμεσολαβητική και ελεγκτική του δραστηριότητα στην προστασία των δικαιωμάτων ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων, όπως είναι οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρίες, οι σωματικά και ψυχικά ασθενείς, οι Ρομά, οι πρόσφυγες, οι αλλοδαποί κ.ά.

ΝΕΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ 2006	**1.959**
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ	21,38%
ΝΕΕΣ ΕΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	1.529

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΕΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΘΗΚΑΝ ΤΟ 2006	1.286
ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	669
Επίλυση του προβλήματος κακοδιοίκησης (θετική έκβαση)	600
Μη επίλυση του προβλήματος κακοδιοίκησης (μη αποδοχή των προτάσεων της Αρχής)	43
Αδυναμία επίλυσης του προβλήματος (π.χ. νομοθετικό κενό, οργανωτική δυσλειτουργία)	26
ΜΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	519
ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΡΕΥΝΑΣ	98

Πατρινα Παπαρρηγοπουλου
Βοηθός Συνήγορος

Θέματα κοινωνικής ασφάλισης

Εφαρμογή των γενικών αρχών του δικαίου

Ο ΣτΠ, για να θεμελιώσει νομικά τις απόψεις και τις προτάσεις του, συχνά επικαλείται γενικές αρχές του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου, όπως είναι η αρχή της επιείκειας υπέρ του ασφαλισμένου και η αρχή της προστασίας του ασφαλιστικού κεφαλαίου, καθώς και αρχές του διοικητικού δικαίου, όπως την αρχή της χρηστής διοίκησης και την αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του ασφαλισμένου.

Η εφαρμογή των αρχών αυτών προϋποθέτει εκτιμήσεις στις οποίες τα ασφαλιστικά όργανα διστάζουν να προβούν είτε επειδή θεωρούν ότι υπερβαίνουν τις αρμοδιότητές τους είτε επειδή δεν έχουν εξοικειωθεί με αυτές.

Συχνά τα ασφαλιστικά ταμεία τηρούν επιφυλακτική στάση, ακόμη και όταν οι αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων σε παρόμοιες υποθέσεις εξειδικεύουν το περιεχόμενο και το πεδίο εφαρμογής των γενικών αρχών. Στην πράξη, κατά κανόνα, χρειάζεται να ασχοληθούν με το θέμα τα ανώτατα όργανα των ασφαλιστικών οργανισμών ή οι αρμόδιες επιτροπές ή να παρέμβει το εποπτεύον υπουργείο ή να συμβούν όλα τα παραπάνω μαζί. Το αποτέλεσμα στις περιπτώσεις αυτές είναι η καθυστέρηση στην επίλυση των υποθέσεων και στην ικανοποίηση των αιτημάτων των ασφαλισμένων. Παράλληλα, κάτι τέτοιο προκαλεί τη συγκέντρωση μεγάλου αριθμού υποθέσεων στα ανώτατα ιεραρχικά όργανα και στην κεντρική διοίκηση, ενώ σε ένα αποκεντρωμένο διοικητικό σύστημα η διοίκηση θα έπρεπε να ασχολείται κυρίως με τη στρατηγική και τον σχεδιασμό του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος, την αξιολόγηση και τον έλεγχό του και γενικά με τα επιτελικής σημασίας ζητήματα.

Προβλήματα στη διοικητική διαδικασία

Παρά τη σημασία που αποδίδει το κοινωνικοασφαλιστικό δίκαιο στην ενημέρωση, σημαντικός αριθμός υποθέσεων που εξετάζει ο ΣτΠ αφορά σε παράλειψη ενημέρωσης ή σε ανεπαρκή ενημέρωση των πολιτών για τα

ασφαλιστικά τους δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους έναντι των ασφαλιστικών οργανισμών.

Ενδεικτική υπόθεση

Ο ΣτΠ εξέτασε υπόθεση συνταξιούχου στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ο οποίος το 1997 με αίτησή του για συνταξιοδότηση είχε δηλώσει ότι θα συνεχίσει να εργάζεται και ως συνταξιούχος. Στη συνέχεια εκδόθηκε ο Ν. 2676/99 που προβλέπει ότι: «... μετά τη συμπλήρωση του 55ου έτους το ποσόν της σύνταξης ή του αθροίσματος των συντάξεων σε περίπτωση συρροής που υπερβαίνει τις 250.000 δραχμές μηνιαίως, καταβάλλεται μειωμένο κατά 70%». Ο πολίτης δεν ενημερώθηκε για την αλλαγή του νομικού καθεστώτος που τον αφορούσε, αν και το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με εγκύκλιό του προς τα υποκαταστήματα προέβλεπε την υποχρέωση αυτή. Όταν υπέβαλε αίτηση για να δηλώσει στο τοπικό υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ τη διακοπή της απασχόλησής του, αυτό περιόρισε αναδρομικά τη σύνταξή του από το 2001 έως το 2004 και τον κάλεσε να επιστρέψει το ποσόν των 18.980 ευρώ.

Ο πολίτης διαμαρτυρήθηκε στον ΣτΠ διότι δεν είχε ενημερωθεί, υποστηρίζοντας ότι αν είχε ενημερωθεί δεν θα συνέχιζε να εργάζεται, αφού το πόσον που θα παρακρατούσε από τη σύνταξή του το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ θα ήταν πολύ μεγαλύτερο από τον μισθό που θα έπαιρνε συνεχίζοντας να εργάζεται. Ο ΣτΠ θεωρεί ότι η παράλειψη ενημέρωσης του πολίτη για την αλλαγή του ασφαλιστικού του καθεστώτος είναι παράνομη γιατί είναι αντίθετη με τις προβλέψεις του ΚΔΔ, με την αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης και την αρχή της χρηστής διοίκησης.

Ο ΣτΠ πρότεινε να μην επιστραφεί στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ το ποσόν των 18.980 ευρώ, πρόταση που τελικά έγινε αποδεκτή.

Η ερμηνεία των κανόνων του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου

Σε αρκετές υποθέσεις που εξέτασε ο Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας, η διαμεσολάβηση εστιάστηκε στην ερμηνεία των κανόνων δικαίου που πρέπει να εφαρμόζονται με βάση τις αρχές του κοινωνικοασφαλιστικού και διοικητικού δικαίου και τις μεθόδους ερμηνείας που επικρατούν.

Ενδεικτική υπόθεση

Ο ΣτΠ εξέτασε υπόθεση νεογνού το οποίο γεννήθηκε σε ημέρα αργίας και εξαιτίας αναπνευστικού προβλήματος μεταφέρθηκε αμέσως στη μονάδα εντατικής θεραπείας. Την πρώτη εργάσιμη ημέρα από τη γέννηση του παιδιού, ο πατέρας δήλωσε στο ληξιαρχείο τη γέννησή του και την επομένη προσήλθε στην αρμόδια ΥΠΑΔ για να το ασφαλίσει ως μέλος της οικογένειας του. Η ΥΠΑΔ απέρριψε το αίτημα να καλυφθούν αναδρομικά τα έξοδα νοσηλείας του τέκνου καλύπτοντας και τις ημέρες πριν από την έκδοση του βιβλιαρίου.

Ο ΣτΠ υποστήριξε ότι το δικαίωμα του τέκνου ασφαλισμένου για ασφαλιστική προστασία και ως εκ τούτου για προστασία της υγείας θεμελιώνεται στην ιδιότητά του ως μέλους της οικογένειας του ασφαλισμένου και αποδεικνύεται με την έκδοση του βιβλιαρίου ασθενείας. Συνεπώς, το δικαίωμα για ασφαλιστική κάλυψη του τέκνου δεν συμπίπτει χρονικά με την ημερομηνία έκδοσης του βιβλιαρίου. Επίσης, δεν είναι λογικά αποδεκτό το τέκνο ασφα-

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΠΟΥ ΧΕΙΡΙΣΤΗΚΕ Ο ΚΥΚΛΟΣ

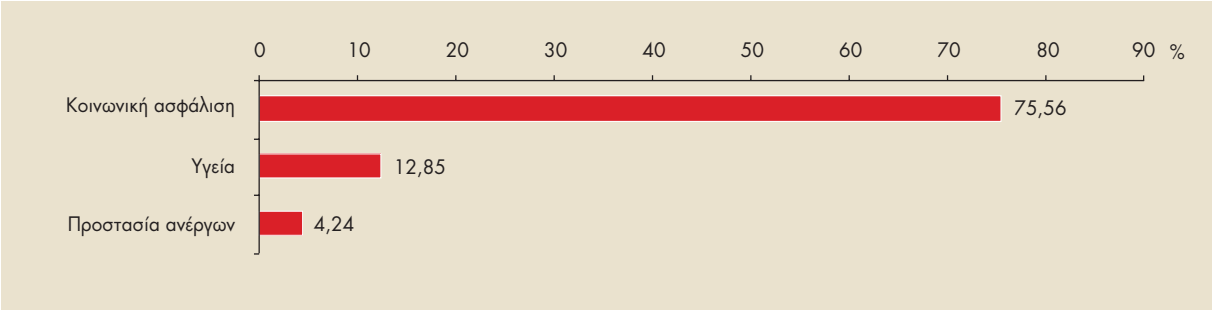

λισμένου που γεννήθηκε σε μη εργάσιμη ημέρα να στερείται φροντίδας υγείας που παρέχεται σε τέκνο αντίστοιχου ασφαλισμένου που έτυχε να γεννηθεί σε εργάσιμη ημέρα και το βιβλιάριο εκδόθηκε αυθημερόν. Το ΔΣ του ΟΠΑΔ έκανε δεκτή την άποψη του ΣτΠ και κάλυψε τη νοσηλεία του νεογνού.

Θέματα υγείας και πρόνοιας

Υγειονομικές επιτροπές

Ο ΣτΠ κλήθηκε, για μια ακόμη χρονιά, να διαμεσολαβήσει σε υποθέσεις με αντικείμενο αναπηρικές συντάξεις ή παροχές ασθενείας, θέματα που συναρτώνται με τη λειτουργία των ΥΕ.

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που συνδέονται με τις ΥΕ είναι η αιτιολόγηση των γνωματεύσεών τους, που συχνά είναι εξαιρετικά συνοπτικές και άρα ελλιπείς, χωρίς συγκεκριμένα κριτήρια που να δικαιολογούν επαρκώς τις αποφάσεις τους, ενώ η νομοθεσία και η νομολογία ορίζουν ότι:

- οι γνωματεύσεις των ΥΕ δεσμεύουν τα διοικητικά δικαστήρια μόνον όταν βασίζονται στους νόμους και είναι επαρκώς αιτιολογημένες
- απόφαση ασφαλιστικού οργάνου που στηρίζεται σε μη νόμιμα αιτιολογημένη ιατρική γνωμάτευση πάσχει και μπορεί να ακυρωθεί
- τα διοικητικά δικαστήρια θα πρέπει να θεωρούν ανεπαρκώς αιτιολογημένες τις γνωματεύσεις που δεν δικαιολογούν τις σοβαρές αποκλίσεις από αντίστοιχες προγενέστερες.

Ενδεικτική υπόθεση

Πολίτης που έπασχε από βαριάς μορφής καρκίνο ζήτησε από τον Οίκο Ναύτου τη χορήγηση του μηνιαίου επιδόματος για περίθαλψη στο σπίτι, προσκομίζοντας σχετικές βεβαιώσεις του δημόσιου νοσοκομείου στο οποίο νοσηλεύθηκε που χαρακτήριζαν την κατάστασή του μη αναστρέψιμη και συνιστούσαν πλέον παρηγορητική αγωγή.

Το ΔΣ του Οίκου Ναύτου απέρριψε το αίτημα, με την αιτιολογία της αρμόδιας ΥΕ ότι η πάθησή του δεν είναι καρκίνος τελικού σταδίου και συνεπώς δεν εμπίπτει στις σχετικές διατάξεις για τη χορήγηση μηνιαίου επιδόματος για περίθαλψη στο σπίτι.

Ο ΣτΠ, ύστερα από τη σχετική αναφορά, υποστήριξε ότι η ΥΕ του ταμείου θα πρέπει να είναι σε θέση να εξηγήσει με βάση ποια κριτήρια κρίνει εάν και κατά πόσο ο ασθενής βρίσκεται σε τελικό στάδιο της συγκεκριμένης ασθένειας και να αιτιολογήσει ανάλογα την άποψή της για την απόρριψη του αιτήματος.

Τελικά, με έγγραφο του προέδρου του ταμείου, η ΥΕ επανεξέτασε το αίτημα και χορήγησε το επίδομα.

Ιατρικά σφάλματα

Πολύπλοκα θέματα ανακύπτουν από αναφορές πολιτών που θίγουν ζητήματα ελέγχου των δημόσιων υπηρεσιών υγείας όσον

αφορά στην ευθύνη τους σχετικά με ιατρικές πράξεις ή παραλείψεις. Διακρίνονται τρεις κατηγορίες αναφορών:

- αυτές που αναφέρονται στη σύμφωνη με τους κανόνες της επιστήμης άσκηση της ιατρικής
- όσες σχετίζονται με παράβαση των υποχρεώσεων που θέτει ο νόμος και ιδίως ο Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας για την προστασία των δικαιωμάτων των ασθενών και εν γένει των χρηστών των υπηρεσιών υγείας, όπως είναι η παράλειψη κατάλληλης ενημέρωσης του ασθενούς, η μη τήρηση του ιατρικού απορρήτου κ.ά.
- εκείνες που η ανεπαρκής οργάνωση και λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας συνδέεται με ιατρικά σφάλματα και καταλήγει σε προσβολή των δικαιωμάτων του χρήστη των δημόσιων υπηρεσιών υγείας.

Ενδεικτική υπόθεση

Κατά τη διάρκεια επέμβασης υστερεκτομής σε ασθενή έγινε τομή στον ουρητήρα, με αποτέλεσμα, από τις επιπλοκές που ακολούθησαν, η ασθενής να χάσει το υγιές νεφρό της. Στο εξιτήριο αναφέρεται ότι ο τραυματισμός του ουρητήρα ήταν ακούσιος και συνέβη κατά τον έλεγχό του μετά την υστερεκτομή. Αντίθετα, από την ΕΔΕ που διατάχθηκε στη συνέχεια προκύπτει ότι η τομή έγινε εκούσια από τον ουρολόγο για να διερευνηθεί κάποια διάταση του ουρητήρα που παρατηρήθηκε κατά τη διάρκεια της επέμβασης.

Ο ΣτΠ επισήμανε τις αντιφάσεις αυτές και παρατήρησε ότι είτε πρόκειται για ιατρική πράξη που εκτελέστηκε πλημμελώς (ακούσιος τραυματισμός και αναγκαστική επέμβαση) είτε πρόκειται για ιατρική πράξη που έγινε χωρίς τη συναίνεση της ασθενούς (εκούσια τομή του ουρητήρα). Με αυτά τα δεδομένα, ο ΣτΠ πρότεινε να εξεταστεί το ενδεχόμενο αποζημίωσης της ασθενούς για την απώλεια του νεφρού της. Η προτάση της Αρχής δεν έγινε αποδεκτή, όμως ο Γενικός Γραμματέας Πρόνοιας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης απάντησε ότι θα αναθέσει την εξέταση του θέματος στο ΣΕΥΥΠ.

Οργανωτικά προβλήματα – Ασάφεια νομοθετικού πλαισίου

Ο ΣτΠ διαπίστωσε ότι σε αρκετές από τις υποθέσεις που χειρίστηκε γενεσιουργός αιτία των προβλημάτων είναι κυρίως η νομοθετική ασάφεια και οι οργανωτικές δυσλειτουργίες των εμπλεκόμενων φορέων.

Ενδεικτική υπόθεση

Δύο νοσοκόμες κατήγγειλαν ότι στο Νοσοκομείο Κεφαλληνίας στον πίνακα κατάταξης των αποκλειστικών αδελφών νοσοκόμων για το 2005, από τον οποίο επιλέγουν οι ασθενείς, έγινε παράνομα διάκριση σε τακτικές και αναπληρωματικές, με αποτέλεσμα οι τακτικές αδελφές να εργάζονται σε διπλές και τριπλές βάρδιες και οι αναπληρωματικές να μην απασχολούνται καθόλου.

Παρά τις ασάφειες των κριτηρίων που διέπουν τη σχετική υπουργική απόφαση, ύστερα από έρευνα, διαπιστώθηκε ότι: α) τα ονόματα των αποκλειστικών νοσοκόμων του πίνακα πρέπει να αναγράφονται με ιεραρχική σειρά, β) τα κριτήρια κατάταξης είναι τα προσόντα, η προϋπηρεσία, η οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των νοσοκόμων, γ) δεν γίνεται διάκριση σε «τακτικές» και «αναπληρωματικές» νοσοκόμες.

Ο ΣτΠ ζήτησε να τηρηθούν τα κριτήρια της σχετικής υπουργικής απόφασης, πρόταση που έγινε δεκτή από το νοσοκομείο.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Στην *Ετήσια έκθεση 2004*, ο Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας παρουσίασε μια θεματική ενότητα για την προστασία των πολύτεκνων οικογενειών και μια άλλη με θέμα τα ΑμεΑ, με σκοπό την ενίσχυση των πρωτοβουλιών που είχε αναλάβει ο εθνικός νομοθέτης και τη διευκόλυνση της εφαρμογής των συστάσεων και των οδηγιών της ΕΕ για την προστασία των ΑμεΑ και εν γένει των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.

Οι προτάσεις του ΣτΠ, που είχαν διατυπωθεί στην ετήσια έκθεση και λίγο αργότερα στην ειδική έκθεση για την πρόσβαση στην απασχόληση των ΑμεΑ, των πολυτέκνων και των αγωνιστών εθνικής αντίστασης, έγιναν σε μεγάλο βαθμό αποδεκτές και περιλήφθηκαν σε νομοθετικές διατάξεις.

Το 2005, ο Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας παρουσίασε στην ετήσια έκθεση δύο θεματικές ενότητες σχετικά με το δικαίωμα για προστασία της υγείας. Η επιλογή βασίστηκε στην ανάγκη παρουσίασης του έργου του νεοσύστατου Συνηγόρου της Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που είχε μόλις ενσωματωθεί στον ΣτΠ.

Στην ετήσια έκθεση του 2006, ο Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας επικεντρώνει το ενδιαφέρον του στην κοινωνική ασφάλιση. Όπως προκύπτει από τα στατιστικά στοιχεία της Αρχής, ο αριθμός των υποθέσεων που αναφέρονται στην κοινωνική ασφάλιση υπερτερεί συντριπτικά του αριθμού των υποθέσεων που αναφέρονται στα άλλα θεματικά αντικείμενα που εξετάζει ο Κύκλος. Αυτό εξηγείται, μεταξύ άλλων, από:

- το διάσπαρτο και πολύπλοκο της ασφαλιστικής νομοθεσίας σε συνδυασμό με τον μεγάλο αριθμό των ασφαλιστικών οργανισμών
- τις ελλείψεις σε υποδομή και ανθρώπινο δυναμικό
- τη μεγάλη καθυστέρηση στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν γενικότερα τα ασφαλιστικά συστήματα στην ΕΕ, κυρίως το δημογραφικό πρόβλημα και το πρόβλημα της διασφάλισης της βιωσιμότητας των ασφαλιστικών οργανισμών και της διατήρησης παράλληλα κατ' ελάχιστον του υφιστάμενου επιπέδου ασφαλιστικής προστασίας.

Η πρώτη θεματική αφορά στα προβλήματα που ανακύπτουν κατά την έναρξη και κατά τη διάρκεια της έννομης σχέσης της κοινωνικής ασφάλισης. Από τις σχετικές υποθέσεις αναδεικνύεται ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η απουσία έγκαιρων ελέγχων για την υπαγωγή στην ασφάλιση, την καταβολή των εισφορών, τη συμπλήρωση των χρονικών προϋποθέσεων ασφάλισης κ.λπ.

Η δεύτερη θεματική αναφέρεται στην ασφάλιση των δημοσίων υπαλλήλων, στους οποίους περιλαμβάνονται οι μη μόνιμοι πολιτικοί υπάλληλοι, οι με σύμβαση αορίστου χρόνου υπάλληλοι που διορίστηκαν έως τις 18.9.1984 κ.ά.

ΕΙΔΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Προβλήματα της ασφαλιστικής σχέσης

Τα προβλήματα της ασφαλιστικής σχέσης, είτε στο στάδιο της υπαγωγής είτε κατά τη

διάρκεια της ασφαλιστικής σχέσης, οφείλονται πρωτίστως στην ανεπάρκεια των ελέγχων, οι οποίοι κατά κανόνα γίνονται λίγο πριν ή όταν παρουσιάζεται ο ασφαλιστικός κίνδυνος, προκειμένου να εξακριβωθεί αν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις για τη χορήγηση των παροχών. Διαπιστώνεται τότε ότι κάποια προβλήματα μπορεί να είχαν ξεκινήσει από όταν ασφαλίστηκε για πρώτη φορά ο πολίτης και λόγω του ότι έχει περάσει πολύς καιρός είναι αδύνατον ή εξαιρετικά δύσκολο να αποδειχθούν.

Η νομολογία του ΣτΕ διαμόρφωσε αρχές του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου, όπως της τυπικής ασφάλισης, για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που δημιουργούνται στον καλόπιστο ασφαλισμένο λόγω της εσφαλμένης υπαγωγής. Αναγνωρίζοντας έμμεσα τα προβλήματα, ο νομοθέτης θεσπίζει ρυθμίσεις για εξαγορά κάποιου χρόνου ασφάλισης. Ωστόσο, όπως αναφέρεται παραπάνω, τα ασφαλιστικά όργανα εφαρμόζουν τις αρχές του δικαίου πολύ διστακτικά και αφού εξαντλήσουν κάθε πιθανό μέσο διοικητικό ή ακόμη και αυτά που προσφέρει η δικαστική οδός.

- η ορθότητα της υπαγωγής στην ασφάλιση
- η πραγματοποίηση της δραστηριότητας που πρέπει να ασφαλίζεται
- η ορθή κατάταξη σε ασφαλιστικές κλάσεις
- η ασάφεια και τα κενά στο θεσμικό πλαίσιο

είναι τα κυριότερα ζητήματα που έχουν εντοπιστεί στον τομέα της ασφαλιστικής σχέσης

Υπαγωγή και συνέχιση της ασφάλισης

Από τις υποθέσεις που χειρίστηκε ο ΣτΠ προκύπτει ότι το θεσμικό πλαίσιο πρέπει να γίνει πιο ορθολογικό, να οριοθετηθούν σαφώς οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων φορέων και να επιδιωχθεί η τακτική και στενή συνεργασία τους. Έτσι, θα εξοικονομηθεί χρόνος υπέρ των εμπλεκόμενων δημόσιων υπηρεσιών και θα εκλείψει η ταλαιπωρία των πολιτών.

Ενδεικτική περίπτωση

Ζητήματα ανακύπτουν με την ασφάλιση των μεταφραστών-διερμηνέων, οι οποίοι ως αυτοαπασχολούμενοι υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ-ΤΕΒΕ. Όμως, μεταξύ των ειδικοτήτων που ασφαλίζονται υποχρεωτικά στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ επειδή απασχολούνται στον χώρο του θεάματος και του ακροάματος αναφέρεται και η ειδικότητα του μεταφραστή. Κατά συνέπεια, θεωρήθηκε ότι ο πολίτης που ήταν ασφαλισμένος του ΟΑΕΕ-ΤΕΒΕ ως μεταφραστής έπρεπε να ασφαλιστεί παράλληλα και στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για μια διερμηνεία που έκανε σε εκδήλωση του Εθνικού Θεάτρου.

Ο ΣτΠ επισήμανε ότι κρίσιμο στοιχείο για την υπαγωγή στην ασφάλιση είναι η φύση της επαγγελματικής δραστηριότητας που πραγματικά παρείχε ο απασχολούμενος και όχι η φύση της δραστηριότητας του εργοδότη. Οι εργαζόμενοι που έχουν υπαχθεί στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ είναι όσοι συμμετέχουν άμεσα στην παραγωγή καλλιτεχνικού προϊόντος. Συνεπώς, ο ΣτΠ ζήτησε την επανεξέταση του θέματος, καθώς η εργασία που παρείχε ο πολίτης στο Εθνικό Θέατρο εντάσσεται στην κύρια δραστηριότητά του ως αυτοαπασχολούμενου μεταφραστή-διερμηνέα, για την οποία ασφαλίζεται στον ΟΑΕΕ -ΤΕΒΕ.

Ύστερα από τη διαμεσολάβηση του ΣτΠ το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ συντάχθηκε με τη θέση του. Είναι προφανές ότι εάν τα δύο ταμεία είχαν συντονιστεί ώστε να τεθούν συγκεκριμένα κριτήρια για το ποιος είναι ο αρμόδιος φορέας ασφάλισης των διερμηνέων, δεν θα παρουσιάζονταν τέτοια προβλήματα.

Επιλογή φορέα ασφάλισης

Οι νέοι ασφαλισμένοι, δηλαδή αυτοί που ασφαλίστηκαν για πρώτη φορά μετά την 1η Ιανουαρίου 1993, συχνά αντιμετωπίζουν προβλήματα στην επιλογή του φορέα ασφάλισής τους. Αντίστοιχα προβλήματα προκύπτουν και στις περιπτώσεις που υπάρχει παράλληλη απασχόληση η οποία ασφαλίζεται στο ΙΚΑ και στον ΟΑΕΕ-ΤΕΒΕ, οπότε τίθεται το ζήτημα της επιλογής του φορέα που καλύπτει την ασφάλιση ασθενείας.

Ενδεικτική υπόθεση

Πολίτης ασφαλίστηκε στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ως ωρομίσθιος καθηγητής σε ιδιωτικό κολέγιο τον Οκτώβριο 1997. Δύο χρόνια αργότερα, λόγω παράλληλης απασχόλησής του ως αυτοαπασχολουμένου, θα έπρεπε να υπαχθεί και στο ΤΕΒΕ. Κάνοντας χρήση του προβλεπόμενου δικαιώματος επιλογής φορέα ασφάλισης, επέλεξε το ΙΚΑ.

Ωστόσο, δεδομένου ότι η μισθωτή απασχόλησή του διακόπτεται κάθε χρόνο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, λόγω της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας από τον εργοδότη του, ο ενδιαφερόμενος ζήτησε την επανεγγραφή του στον ΟΑΕΕ-ΤΕΒΕ. Με αφορμή την αίτηση επανεγγραφής, ο ΟΑΕΕ-ΤΕΒΕ αποφάσισε ότι ο πολίτης έπρεπε να ασφαλιστεί υποχρεωτικά και για σύνταξη και για ασθένεια αναδρομικά για τη δραστηριότητά του ως αυτοαπασχολουμένου από την ημερομηνία της πρώτης τρίμηνης διακοπής της ασφάλισής του στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Χωρίς να εξετάσει λεπτομερώς τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, ο ΟΑΕΕ-ΤΕΒΕ επέβαλε εισφορές και για διάστημα που ο ασφαλισμένος είχε καταβάλει εισφορές στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Ο ΣτΠ επισήμανε ότι ο ασφαλισμένος:

- είχε ακολουθήσει τη νόμιμη διαδικασία επιλογής φορέα ασφάλισης για την εξαίρεσή του από την ασφάλιση στον ΟΑΕΕ-ΤΕΒΕ
- ήταν προφανώς καλόπιστος και ότι εάν είχε ενημερωθεί επαρκώς θα είχε ασφαλιστεί στον ΟΑΕΕ-ΤΕΒΕ για τα διαστήματα που δεν ήταν ασφαλισμένος στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Ο ΣτΠ υπογράμμισε επίσης ότι η διαδικασία εγγραφής και διαγραφής στην ασφάλιση για διαστήματα δύο ή τριών μηνών κάθε φορά συνεπάγεται οικονομικό κόστος για τον ασφαλισμένο και διοικητικό κόστος για τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες.

Τελικά, η αρμόδια τοπική διοικητική επιτροπή του ΟΑΕΕ-ΤΕΒΕ επέβαλε εισφορές μόνο για τα χρονικά διαστήματα κατά τα οποία δεν υπήρχε ασφάλιση στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Υπεύθυνη δήλωση απώλειας ασφαλιστικού βιβλιαρίου

Συχνά οι πολίτες προσφεύγουν στον ΣτΠ διαμαρτυρόμενοι για τις καθυστερήσεις απάντησης σε ΥΔΑΑΒ.

Ενδεικτικά

Η διεκπεραίωση δύο ΥΔΑΑΒ εκκρεμούσε από 18.6.1997 και από 19.5.2000. Χρειάστηκε η άσκηση επανειλημμένα πίεσης από τον ΣτΠ ώστε τελικά να εκδοθεί απόφαση στις 25.10.06, δηλαδή εννέα χρόνια από την κατάθεση της πρώτης ΥΔΑΑΒ και επτά από την κατάθεση της δεύτερης. Στην περίπτωση αυτή διαπιστώθηκε μια ακραία, αλλά όχι δυστυχώς μεμονωμένη, περίπτωση κακοδιοίκησης.

Ασφάλιση στον κλάδο ανεργίας

Ο ΣτΠ δέχεται συχνά αναφορές εργαζόμενων αλλοδαπών υπηκόων τρίτων κρατών οι οποίοι αντιμετωπίζουν προβλήματα στην ασφάλισή τους στον κλάδο ανεργίας.

Ενδεικτική υπόθεση

Ασφαλισμένος πακιστανικής υπηκοότητας, μετά τη λήξη της απασχόλησής του σε οικοδομικά έργα, υπέβαλε στον ΟΑΕΔ αίτηση για χορήγηση επιδόματος ανεργίας. Ο ενδιαφερόμενος είχε προσέλθει εμπρόθεσμα στην αρμόδια τοπική υπηρεσία του ΟΑΕΔ, έχοντας

και την απαραίτητη βεβαίωση ότι είχε κατα-θέσει τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά για την ανανέωση της άδειας εργασίας στην αρμόδια υπηρεσία της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Παρά ταύτα, οι υπάλληλοι του ΟΑΕΔ δεν παρέλαβαν την αίτηση, επειδή θεώρησαν ότι έπρεπε να συνοδεύεται από άδεια εργασίας σε ισχύ. Η άδεια εργασίας εκδόθηκε τελικά αφού είχε εκπνεύσει η προθεσμία για την κατάθεση της αίτησης χορήγησης του επιδόματος. Ο ενδιαφερόμενος προσήλθε αμέσως στον ΟΑΕΔ και κατέθεσε πλέον την αίτησή του με την άδεια εργασίας, την οποία ο ΟΑΕΔ απέρριψε ως εκπρόθεσμη.

Ο ΣτΠ υποστήριξε ότι η εκπρόθεσμη κατάθεση της αίτησης για χορήγηση του επιδόματος ανεργίας δεν οφειλόταν σε υπαιτιότητα του ενδιαφερομένου. Αντίθετα, η διοίκηση του ΟΑΕΔ υποστήριξε ότι η άδεια εργασίας του ασφαλισμένου είχε μεν αναδρομική ισχύ, όμως κατά τον χρόνο που εκείνος για πρώτη φορά προσήλθε στο γραφείο απασχόλησης του ΟΑΕΔ δεν διέθετε την άδεια εργασίας και επομένως δεν ήταν δυνατόν να εγγραφεί στους καταλόγους ανέργων και δεν δέχθηκε να επανεξετάσει το θέμα.

Ο ΣτΠ σε πόρισμά του προς τον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και τον Διοικητή του ΟΑΕΔ επισήμανε ότι:

- Ο ενδιαφερόμενος, σύμφωνα με την ορθή ερμηνεία των σχετικών κανόνων δικαίου, είχε τη δυνατότητα να καταθέσει την αίτηση χορήγησης επιδόματος προσκομίζοντας την απόδειξη κατάθεσης των δικαιολογητικών για την ανανέωση της άδειας εργασίας, με την επιφύλαξη να προσκομίσει την άδεια μόλις αυτή εκδιδόταν.
- Η Περιφερειακή Διεύθυνση και το ΔΣ του ΟΑΕΔ δεν απάντησαν στον ισχυρισμό του ασφαλισμένου ότι, αν και προσήλθε εμπρόθεσμα, οι αρμόδιοι υπάλληλοι αρνήθηκαν να πρωτοκολλήσουν την αίτησή του.
- Δεν εκτιμήθηκε από τα αρμόδια όργανα το γεγονός ότι η άδεια εργασίας εκδόθηκε μεν στις 12.2.2003, είχε όμως αναδρομική ισχύ με έναρξη στις 26.4.2002 και ως εκ τούτου κάλυπτε αναδρομικά την προβλεπόμενη προθεσμία των 60 ημερών από την ημέρα απόλυσης.
- Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το αποτέλεσμα της στέρησης κοινωνικών παροχών δεν βρίσκεται σε σχέση εύλογης αναλογίας με τον επιδιωκόμενο στόχο που είναι η νόμιμη παραμονή και εργασία των αλλοδαπών ούτε με την αρχή της επιείκειας που διέπει το ασφαλιστικό δίκαιο.

Στο πόρισμα αυτό δεν έχει δοθεί μέχρι στιγμής απάντηση.

ΕΙΔΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙ

Ασφάλιση δημοσίων υπαλλήλων

Η επιλογή της θεματικής αυτής ενότητας αποσκοπεί να αναδείξει προβλήματα που θέτουν ορισμένες πτυχές της νομοθεσίας, καθώς και αυτά που σχετίζονται με τη λειτουργία των αρμόδιων υπηρεσιών και οργανισμών.

Πρόκειται για μια ειδική νομοθεσία που συχνά ερμηνεύεται από το ΓΛΚ με απόλυτη προσήλωση στο γράμμα του νόμου και με αυστηρότητα. Ίσως αυτό οφείλεται στην επίδραση του καθεστώτος που ίσχυε πριν από το 1992, σύμφωνα με το οποίο οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν κατέβαλλαν εισφορές για τη συνταξιοδότησή τους, γεγονός που συνέβαλε στο να διαφοροποιείται σημαντικά το «κοινό ασφαλιστικό δίκαιο» από το εφαρμοζόμενο στους υπαλλήλους του δημοσίου.

Συνταξιούχοι του δημόσιου τομέα, με βάση την αρχή της ισότητας και ειδικότερα την αρχή της ίσης αμοιβής για παρεχόμενη ερ-

γασία ίσης αξίας, προβάλλουν δικαιώματα για εξομοίωση των συντάξιμων παροχών τους με άλλες κατηγορίες ασφαλισμένων ή συνταξιούχων.

Έλλειψη συντονισμού των φορέων κοινωνικής ασφάλισης

Η Αρχή έχει καταγράψει, από αναφορές πολιτών, προβλήματα στον συντονισμό των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης (κύριας και επικουρικής, καθώς και πρόνοιας) όταν καλούνται να συμπράξουν για την απονομή των κοινωνικοασφαλιστικών παροχών. Για παράδειγμα, το χρονικό διάστημα από την κατάθεση της αίτησής τους στο ΓΛΚ έως και τη χορήγηση του μερίσματος από το ΜΤΠΥ και του εφάπαξ βοηθήματος από το ΤΠΔΥ και το ΤΕΑΔΥ είναι ιδιαίτερα μεγάλο.

Για να προχωρήσουν τα παραπάνω ταμεία στην εξέταση των προϋποθέσεων για τη χορήγηση των συνταξιοδοτικών παροχών, πρέπει πρώτα να έχουν λάβει από το ΓΛΚ τη συνταξιοδοτική πράξη.

Η ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας διαρκεί σχεδόν έναν χρόνο. Συγκεκριμένα:

- Μέσα σε τρεις μήνες από την κατάθεση της αίτησης για συνταξιοδότηση στο ΓΛΚ, η αρμόδια διεύθυνση του ΓΛΚ προχωρεί στην έκδοση συνταξιοδοτικής πράξης, η οποία στη συνέχεια αποστέλλεται με ηλεκτρονικό τρόπο στα παραπάνω ταμεία.
- Σε διάστημα τεσσάρων μηνών, σύμφωνα με τη σχετική ΚΥΑ, τα επικουρικά ταμεία μετά τη λήψη της συνταξιοδοτικής πράξης θα πρέπει να έχουν προχωρήσει στην έγκριση των συνταξιοδοτικών παροχών (εφάπαξ βοηθήματα, επικουρικές συνταξιοδοτικές παροχές).
- Για την πληρωμή των ποσών που έχουν εγκριθεί περνάει άλλο ένα τρίμηνο περίπου.

Επειδή τα ταμεία εξαντλούν κατά κανόνα τις προθεσμίες που προβλέπει ο νόμος και οι διαδικασίες καθίστανται χρονοβόρες, πρέπει να βρεθούν τρόποι ώστε να διεκπεραιώνονται συντομότερα οι αιτήσεις των ασφαλισμένων, να μην εξαντλούνται τα ανώτατα χρονικά περιθώρια και, αν είναι δυνατόν, να θεσπιστούν συντομότερα.

Καθυστέρηση στην έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων

Σημαντικές καθυστερήσεις παρατηρούνται κατά την επεξεργασία των υποθέσεων με αντικείμενο τη χορήγηση συνταξιοδοτικών παροχών. Οι καθυστερήσεις οφείλονται εν μέρει στις θεσμοθετημένες προθεσμίες που παρέχουν στη διοίκηση μεγάλα χρονικά περιθώρια για την εξέταση των αιτημάτων ή των ενστάσεων. Η ΚΥΑ που καθορίζει τα σχετικά θέματα προβλέπει ότι η προθεσμία για την επανεξέταση και την αναπροσαρμογή των συντάξεων είναι ένας χρόνος και τρεις μήνες, λόγω του μεγάλου αριθμού των υποθέσεων.

Το ΓΛΚ εξετάζει όλες τις ενστάσεις των συνταξιούχων του δημοσίου με χρονολογική σειρά (ανάλογα με τον αριθμό πρωτοκόλλου κάθε ένστασης), ο αριθμός όμως των ενστάσεων είναι εξαιρετικά μεγάλος, με αποτέλεσμα να εξαντλείται η προθεσμία των 15 μηνών για την εξέταση και την καθαρογράφησή τους.

Κλιμάκιο του ΣτΠ επισκέφθηκε το ΓΛΚ και διαπίστωσε το πρόβλημα που επιφέρει ο μεγάλος αριθμός των αιτήσεων και ενστάσεων που έχουν υποβληθεί σε συνδυασμό με την έλλειψη επαρκούς και καταρτισμένου μόνιμου προσωπικού. Για τον λόγο αυτόν ο ΣτΠ ζήτησε να στελεχωθεί η αρμόδια διεύθυνση με το απαραίτητο προσωπικό για την όσο το δυνατόν συντομότερη εξέταση των αιτήσεων και των ενστάσεων των πολιτών.

Κρατήσεις – Συντάξιμες παροχές

Η αδυναμία των δημόσιων υπηρεσιών και των κοινωνικοασφαλιστικών ταμείων να βεβαιώνουν τον ασφαλιστικό χρόνο και τις εισφορές που έχουν παρακρατηθεί όταν τα αρχεία των μισθοδοτικών καταστάσεων έχουν χαθεί ή καταστραφεί λόγω ανωτέρας βίας (π.χ. πυρκαγιά ή σεισμός) οδηγεί σε απώλεια του ασφαλιστικού χρόνου του εργαζομένου, καθώς τα ταμεία θέτουν ως προϋπόθεση για την αναγνώριση του χρόνου ως συντάξιμου την προσκόμιση σχετικής βεβαίωσης.

Ο ΣτΠ προτείνει:

- τη δημιουργία μηχανογραφημένου συστήματος τήρησης των αρχείων
- οι ασφαλισμένοι να ενημερώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα για τις εισφορές που έχουν καταβληθεί, προκειμένου να έχουν τα χρονικά περιθώρια άσκησης των προβλεπόμενων διοικητικών ή δικαστικών προσφυγών
- οι ασφαλιστικοί φορείς να αναζητούν έγκαιρα, όπως είναι υποχρεωμένοι, τις ασφαλιστικές εισφορές που δεν έχουν καταβληθεί.

Όσον αφορά στις συντάξιμες παροχές, οι πολίτες συχνά διεκδικούν την άμεση ή έμμεση αύξησή τους. Τις περισσότερες φορές αυτά τα αιτήματα, αν και είναι εύλογα, δεν κατοχυρώνονται νομοθετικά.

Ενδεικτική περίπτωση

Ο ΣτΠ δέχεται από το 2002 αναφορές από συνταξιούχους στρατιωτικούς που ζητούν την αναπροσαρμογή της σύνταξής τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2838/2000 και του Ν. 3016/2002. Η έγκριση μισθολογικών προαγωγών σε ορισμένη κατηγορία απερχόμενων συνταξιούχων στρατιωτικών με την ταυτόχρονη κατοχύρωση του δικαιώματος αύξησης της σύνταξής τους προκάλεσαν αιτήματα για αναπροσαρμογή σύνταξης σε συνταξιούχους στρατιωτικούς οι οποίοι είτε είχαν παρόμοιες προϋποθέσεις είτε είχαν συνταξιοδοτηθεί στο παρελθόν και δεν είχαν λάβει τις αντίστοιχες μισθολογικές και βαθμολογικές προαγωγές.

Επανεξετάζοντας το θέμα της νομιμότητας των αναπροσαρμογών, ο νομοθέτης δεν προέβλεψε αναδρομική μισθολογική αναπροσαρμογή σε συνταξιούχους στρατιωτικούς που είχαν αποχωρήσει πριν από την ισχύ των παραπάνω νόμων ούτε εξομοίωσε όλες τις κατηγορίες των στρατιωτικών συνταξιούχων με βάση τη συνταγματική αρχή της ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας.

Το 2005 εκδόθηκε σχετικός νόμος σύμφωνα με τον οποίο οι συντάξεις των στρατιωτικών που εξήλθαν της υπηρεσίας έως τις 30.6.2005 θα έπρεπε να αναπροσαρμοστούν από τον Οκτώβριο του 2005. Επειδή η διαδικασία της αναπροσαρμογής αποδείχθηκε χρονοβόρα, λόγω του μεγάλου αριθμού των αιτήσεων που υποβλήθηκαν, χορηγήθηκε προσωρινά ενιαίο ποσόν σε όλους τους συνταξιούχους στρατιωτικούς οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος. Αυτό το ποσόν θα χορηγείται έως ότου υπολογιστεί επακριβώς η σύνταξη που δικαιούται κάθε συνταξιούχος.

Ο ΣτΠ επισήμανε ότι η μη χορήγηση αυτή καθ' εαυτήν της δικαιούμενης αναπροσαρμογής, στον χρόνο που ορίζει ο νόμος, γεννά ζητήματα νομιμότητας καθώς και ερωτηματικά για το αν ο νομοθέτης λαμβάνει υπόψη του τις πραγματικές δυνατότητες των ασφαλιστικών οργανισμών να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις που τους αναθέτει.

Ζητήματα γεννά επίσης ότι η αναπροσαρμογή των συντάξεων προβλέφθηκε μόνο για συγκεκριμένη κατηγορία συνταξιούχων που είχαν ήδη προσφύγει δικαστικά για να διεκδικήσουν μισθολογικές και βαθμολογικές προαγωγές. Η ρύθμιση αυτή προκαλεί αίσθηση αδικίας και ανισότητας στους υπόλοιπους συνταξιούχους και τους ωθεί να υποβάλλουν ενστάσεις στο ΓΛΚ, το οποίο δυσκολεύεται –λόγω της συσσώρευσης– να τις εξετάσει μέσα στις νόμιμες προθεσμίες.

Κύκλος Ποιότητας Ζωής

Ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής δραστηριοποιείται σε ευρύ πεδίο θεμάτων, τα οποία άπτονται κυρίως της προστασίας του φυσικού, οικιστικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Κοινή συνισταμένη αυτών των θεματικών κατηγοριών είναι η διασφάλιση της περιβαλλοντικής προστασίας, όπως αυτή νοείται μέσω των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης και αειφορίας. Παράλληλα, ο ΣτΠ αντιμετωπίζει ποικίλα θέματα, που αφορούν μεν στην καθημερινότητα, είναι ωστόσο άρρηκτα συνδεδεμένα με τον ανθρώπινο παράγοντα ως μέρος του οικοσυστήματος, όπως είναι η προστασία και η αξιοποίηση των κοινόχρηστων χώρων, η έλλειψη πρασίνου στα μεγάλα αστικά κέντρα, το κυκλοφοριακό πρόβλημα, η διαχείριση των αποβλήτων, η ποιότητα της ατμόσφαιρας και του πόσιμου νερού κ.ά.

Χρυση Χατζη
Βοηθός Συνήγορος

Δεσμεύσεις ιδιοκτησίας

Ο ΣτΠ:

- Διασφάλισε θετικά αποτελέσματα σε επί μέρους υποθέσεις, όπως για παράδειγμα αποζημίωση για οικόπεδο στον αρχαιολογικό χώρο Απτέρας Αποκορώνου Χανίων, δεσμευμένο εδώ και 11 χρόνια.
- Συστηματοποίησε, με αφετηρία τη σχετική ειδική έκθεση του 2005, τα κριτήρια με βάση τα οποία η διοίκηση θα μπορεί να προβαίνει σε απαλλοτριώσεις, σε αποζημίωση ή σε αποδέσμευση δεσμευμένων για πολλά χρόνια ιδιοκτησιών.

Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων

Ο ΣτΠ διοργάνωσε ημερίδα για την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, στην οποία συμμετείχαν υπηρεσιακοί παράγοντες, πανεπιστημιακοί, δικαστικοί λειτουργοί και ΜΚΟ, και πρότεινε στον αρμόδιο υπουργό την άμεση κατάρτιση δασολογίου και την ολοκλήρωση των δασικών χαρτών, απαραίτητες προϋποθέσεις για την αποτελεσματική προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων.

ΝΕΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ 2006	**1.882**
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ	20,54%
ΝΕΕΣ ΕΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	1.208

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΕΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΘΗΚΑΝ ΤΟ 2006	879
ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	460
Επίλυση προβλήματος κακοδιοίκησης (θετική έκβαση)	391
Μη επίλυση προβλήματος κακοδιοίκησης (μη αποδοχή των προτάσεων της Αρχής)	47
Αδυναμία επίλυσης του προβλήματος (π.χ. νομοθετικό κενό, οργανωτική δυσλειτουργία)	22
ΜΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	302
ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΡΕΥΝΑΣ	177

Προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος

Ο ΣτΠ διαμεσολάβησε και πάλι ώστε η διοίκηση να συμμορφωθεί με δικαστικές αποφάσεις για την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Ενδεικτική περίπτωση

Ο Δήμος Πειραιά, μετά την παρέμβαση του ΣτΠ, εκτέλεσε αποφάσεις του ΣτΕ σχετικά με την απομάκρυνση των τραπεζοκαθισμάτων και την κατεδάφιση των αυθαίρετων κατασκευών μέσα στον κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο του Κονώνειου Τείχους της Πειραϊκής.

Προστασία του οικιστικού περιβάλλοντος

Ο ΣτΠ επισημαίνει ότι οι παράνομες οικοδομικές δραστηριότητες και ο ελλιπής έλεγχός τους επιβαρύνουν τα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, τους απαιτούμενους χώρους στάθμευσης, το οδικό δίκτυο, τις άλλες οικιστικές υποδομές και το περιβάλλον γενικότερα. Τα προβλήματα που δημιουργούνται συνήθως σε καταστάσεις κρίσεων

(πλημμυρισμένα σπίτια, κατεστραμμένοι δρόμοι κ.λπ.) αντιμετωπίζονται αποσπασματικά και η διοίκηση δεν δείχνει έτοιμη να ρυθμίσει ολοκληρωμένα το φαινόμενο των παράνομων οικοδομικών δραστηριοτήτων.

Σημαντικά πορίσματα

■ Διαπιστώθηκε ότι ο Αυτόνομος Σταθμός Παραγωγής της ΔΕΗ στη Σύρο λειτουργούσε επί δύο χρόνια χωρίς εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και χωρίς άδεια διάθεσης αποβλήτων. Μετά την παρέμβαση του ΣτΠ εκδόθηκαν μεν οι απαραίτητες άδειες διάθεσης αποβλήτων, αλλά στους περιβαλλοντικούς όρους που εγκρίθηκαν δεν έχουν ενσωματωθεί πλήρως οι προδιαγραφές του κοινοτικού δικαίου.

■ Με αφορμή τη χορήγηση άδειας για τη λειτουργία καφετέριας κοντά σε δημοτικό σχολείο και νηπιαγωγείο στο Περιστέρι, ο ΣτΠ πρότεινε να ληφθούν συγκεκριμένα μέτρα για την ασφαλή πρόσβαση των μαθητών στο σχολείο και να εξεταστεί το ζήτημα της λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων από κτίρια ειδικού προορισμού. Το ΥΠΕΠΘ επεξεργάζεται ήδη σχετικές ρυθμίσεις και ο Δήμος Περιστερίου τροποποίησε την άδεια χρήσης πεζοδρομίου, περιορίζοντας τον χώρο ανάπτυξης των τραπεζοκαθισμάτων.

■ Στο πόρισμα για την παραβίαση των ορίων υγροτόπου-βιοτόπου του Αγίου Ιωάννη Πόρτο στην Τήνο ο ΣτΠ πρότεινε:

- τον χαρακτηρισμό και τον καθορισμό των ορίων του βιοτόπου με ΠΔ και την εκπόνηση ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης
- τον επανακαθορισμό των ορίων του οικισμού ώστε να μην περιλαμβάνονται τμήματα του βιοτόπου
- την εκπόνηση μελέτης πολεοδόμησης των περιοχών εντός σχεδίου, προκειμένου να προστατευθούν τα υπάρχοντα ρέματα.

■ Ο ΣτΠ υπέβαλε προτάσεις για την αναβάθμιση του ελεύθερου χώρου και της ποιότητας των πεζοδρομίων, επισημαίνοντας και τις αναγκαίες προσαρμογές που χρειάζονται ώστε να μπορούν να κυκλοφορούν χωρίς πρόβλημα τα άτομα με αναπηρίες.

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΠΟΥ ΧΕΙΡΙΣΤΗΚΕ Ο ΚΥΚΛΟΣ

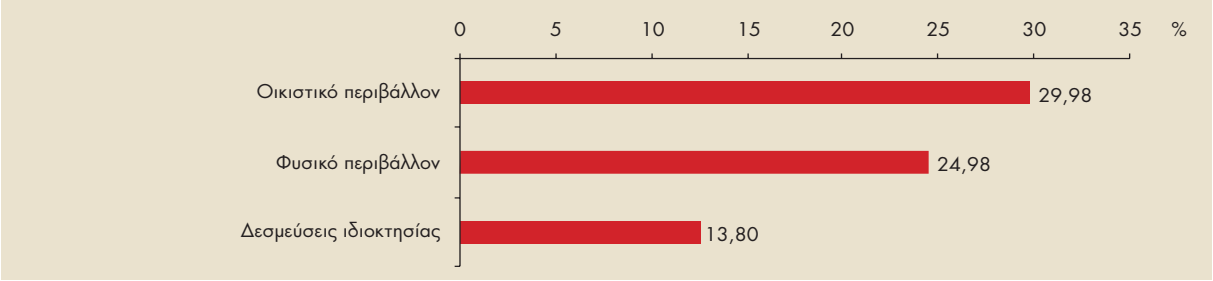

ΚΕΡΑΙΕΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ

Αν και ο νέος νόμος για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες υιοθέτησε ορισμένες από τις προτάσεις του ΣτΠ για τις κεραίες κινητής τηλεφωνίας και προβλέπει κάποια μέτρα πρόληψης και προφύλαξης, ωστόσο παρουσιάζει προβλήματα αποτελεσματικής εφαρμογής. Η Αρχή συνέχισε να ασχολείται συστηματικά με το θέμα και επισήμανε μεταξύ άλλων τα εξής:

- Η δημιουργία σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας «τριών ταχυτήτων», για τους οποίους θα υπάρχει διαφορετικό καθεστώς λειτουργίας, προκαλεί σύγχυση στις αρμόδιες για τη χορήγηση των σχετικών αδειών αρχές και στις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας.
- Η μη καταγραφή των υφιστάμενων σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας δυσχεραίνει τον ακριβή προσδιορισμό του χρόνου εγκατάστασης μιας κεραίας, στοιχείο κρίσιμο προκειμένου να εφαρμοστούν οι ευνοϊκές ρυθμίσεις του νόμου.
- Οι ευνοϊκές ρυθμίσεις του νόμου σχετικά με τη δυνατότητα της εκ των υστέρων νομιμοποίησης, από περιβαλλοντική άποψη, των σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας δεν μπορούν να εφαρμοστούν όταν δεν συντρέχουν οι συγκεκριμένες προϋποθέσεις, δηλαδή να υπάρχει άδεια κατασκευής από την ΕΕΤΤ και από την αρμόδια πολεοδομική αρχή.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Ο ΣτΠ διαπίστωσε ότι:

- Τα αστικά λύματα και τα όμβρια του αερολιμένα διοχετεύονται στη θάλασσα μέσω του αγωγού της Βιομηχανικής Περιοχής Ηρακλείου, χωρίς να έχει προηγηθεί οποιαδήποτε επεξεργασία τους.
- Δεν υπάρχει σύστημα αυτόματης καταγραφής και παρακολούθησης του θορύβου των αεροσκαφών.
- Η κατασκευή του νέου τροχοδρόμου του αερολιμένα ολοκληρώθηκε χωρίς την απαραίτητη περιβαλλοντική αδειοδότηση από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Μετά την παρέμβαση της Αρχής, η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας δεσμεύθηκε μεν να υλοποιήσει τα απαραίτητα έργα το αργότερο έως το 2008, ωστόσο, αργότερα φάνηκε να υπαναχωρεί στα μέτρα κατά της ηχορύπανσης. Ο ΣτΠ συνεχίζει να επισημαίνει ότι η αδράνεια των αρχών να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για τη μείωση του θορύβου αποτελεί προσβολή του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ο ΣτΠ επισήμανε ότι:

- ο έλεγχος για την τήρηση των διαδικασιών μείωσης του θορύβου είναι ελλιπής, ιδίως κατά τη διάρκεια της νύχτας, και ότι οι κατοικίες στην περιοχή δεν διαθέτουν ηχομονωτική προστασία. Ο ΣτΠ συνέστησε να γίνεται αυστηρότερος έλεγχος και να ληφθούν πρόσθετα μέτρα, όπως είναι η θέσπιση ορίων θορύβου, η επιβολή τέλους θορύβου κ.λπ.

Ο ΣτΠ διαπίστωσε την έλλειψη:

- μελέτης επεξεργασίας και διάθεσης των υγρών αποβλήτων
- μονάδας προεπεξεργασίας των βιομηχανικών αποβλήτων της τεχνικής βάσης της Ολυμπιακής Αεροπορίας
- επαρκούς δικτύου διάθεσης –μέσω επιφανειακής άρδευσης– των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών
- εγκεκριμένου αποδέκτη των όμβριων υδάτων.

Έπειτα από καλή συνεργασία του ΣτΠ με τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Αερολιμένα, εκπονήθηκαν οι μελέτες επεξεργασίας και διάθεσης των υγρών και βιομηχανικών αποβλήτων, καθώς και οι μελέτες για αντιπλημμυρικά έργα. Επίσης, έχουν ήδη κατασκευαστεί ή βρίσκονται στο στάδιο ολοκλήρωσής τους οι αντίστοιχες μονάδες προεπεξεργασίας και τα δίκτυα διάθεσης των αποβλήτων.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΤΗΣΕΙΣ ΥΔΡΟΠΛΑΝΩΝ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΠΑΜΒΩΤΙΔΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ο ΣτΠ διαπίστωσε ότι:

- οι πτήσεις των υδροπλάνων πραγματοποιούνται, κατά παράβαση των διατάξεων, από και προς την προστατευόμενη ζώνη της λίμνης
- η χορήγηση άδειας λειτουργίας αεροδρομίου σε υδάτινη επιφάνεια έγινε χωρίς να έχει προηγηθεί έγκριση ΜΠΕ και περιβαλλοντικών όρων, παρ' ότι η περιοχή περιλαμβάνεται στο Δίκτυο Natura 2000.

Μετά την παρέμβαση του ΣτΠ κατατέθηκε εκ των υστέρων ΜΠΕ στην Περιφέρεια Ηπείρου, η οποία δεν ολοκλήρωσε τη διαδικασία έγκρισης, επικαλούμενη την προσωρινότητα της άδειας λειτουργίας του αεροδρομίου.

ΑΛΛΟΙΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Σε κάποιες περιπτώσεις εργασιών διαμόρφωσης εδάφους, είτε από ιδιώτες είτε κατά την εκτέλεση δημόσιων έργων, αλλοιώνεται σημαντικά η μορφολογία και ο χαρακτήρας μιας περιοχής.

Ενδεικτική περίπτωση

Στην περιοχή Κίνι Σύρου, κατά την ανέγερση ακινήτων, εκτελέστηκαν εκτεταμένες εργασίες για τη διαμόρφωση του εδάφους και τη διάνοιξη ιδιωτικών δρόμων, με αποτέλεσμα να αλλοιωθεί η μορφολογία του εδάφους και του τοπίου εν γένει. Τις παρεμβάσεις αυτές η ΝΑ Κυκλάδων τις αντιμετωπίζει ως προσωρινές διαμορφώσεις προσπέλασης.

Στις περιπτώσεις ευαίσθητων ή/και προστατευόμενων περιοχών, τα προβλήματα που απασχολούσαν πάντοτε την Αρχή εντοπίζονται κυρίως στις αυθαίρετες εργασίες εκσκαφών και επιχωματώσεων. Ειδικότερα, ύστερα από την παρέμβαση του ΣτΠ:

- Στη λίμνη Καστοριάς κατεδαφίστηκε αυθαίρετη τσιμεντένια προβλήτα και επανήλθε η ακτογραμμή στην αρχική της μορφή.
- Στην προστατευόμενη περιοχή της λίμνης Αντινιώτη στην Κέρκυρα, που προστατεύεται από το Δίκτυο Natura, ανακλήθηκε η έγκριση περιβαλλοντικών όρων και στη συνέχεια σταμάτησαν οι παράνομες εργασίες ανέγερσης ξενοδοχειακής μονάδας.
- Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Νομαρχίας Ευβοίας επέβαλε πρόστιμο 2.000 ευρώ στον Δήμο Ληλαντίων για την εναπόθεση στερεών αποβλήτων στην περιοχή Αλυκής Κοπανά Νέας Λαμψάκου.
- Στην παραλίμνια περιοχή της λίμνης Λυσιμαχείας διαπιστώθηκαν καταπατήσεις, μεγάλης έκτασης αργιλοληψία και απόθεση απορριμμάτων. Το Πολεοδομικό Γραφείο Αγρινίου επέβαλε πρόστιμο για την αργιλοληψία.

Ο ΣτΠ συμβάλλει στην ενημέρωση των πολιτών και υλοποίει την υποχρέωση της διοίκησης να παρέχει περιβαλλοντική ενημέρωση.
Ο ΣτΠ δημιούργησε ειδική υπο-ιστοσελίδα για το περιβάλλον (www.synigoros.gr/perivallon), όπου παρουσιάζονται οι κυριότερες σχετικές υποθέσεις που έχουν απασχολήσει την Αρχή.

ΕΙΔΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Περιβαλλοντική πληροφόρηση

Η πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφόρηση δεν έχει τύχει ακόμη γενικής εφαρμογής από την ελληνική διοίκηση. Ενδεικτική είναι η καθυστέρηση με την οποία μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο το 2006 η κοινοτική Οδηγία 2003/4 για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες. Η νέα Οδηγία καλύπτει ευρύτερο πεδίο, είναι πιο λεπτομερειακή από την προηγούμενη και ενσωματώνει στο κοινοτικό δίκαιο τη Σύμβαση του Άαρχους ως προς την πρόσβαση στην πληροφόρηση για περιβαλλοντικά θέματα.

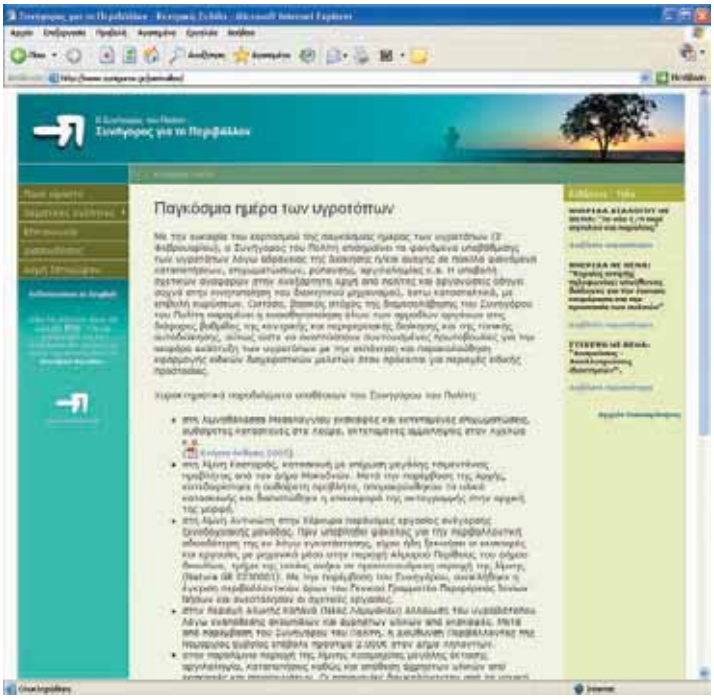

Η έννοια της περιβαλλοντικής πληροφορίας

Ως περιβαλλοντική πληροφορία νοείται «οποιαδήποτε πληροφορία σε γραπτή, οπτική, ακουστική, ηλεκτρονική ή άλλη υλική μορφή σχετικά με την κατάσταση των στοιχείων του περιβάλλοντος, όπως ο αέρας και η ατμόσφαιρα, το νερό … παράγοντες, όπως οι ουσίες, η ενέργεια, ο θόρυβος, … μέτρα, όπως οι πολιτικές, η νομοθεσία, τα σχέδια, τα προγράμματα, … εκθέσεις για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, αναλύσεις κόστους-ωφέλειας και άλλες οικονομικές αναλύσεις και παραδοχές … την κατάσταση της ανθρώπινης υγείας και ασφάλειας, … τις τοποθεσίες και τα οικοδομήματα πολιτισμικού ενδιαφέροντος, στο μέτρο που επηρεάζονται ή ενδέχεται να επηρεαστούν από την κατάσταση στοιχείων του περιβάλλοντος...» (ΚΥΑ ΗΠ 11764/653/2006).

Πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφορία

Η Οδηγία 2003/4/ΕΚ:

- καθορίζει τα όρια, τους όρους, τους ορισμούς και τον τρόπο άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης, ηλεκτρονικής ή μη, στην περιβαλλοντική πληροφορία
- προβλέπει εξαιρέσεις από τον γενικό κανόνα δημοσιοποίησης των περιβαλλοντικών πληροφοριών, μεταξύ των οποίων και την περίπτωση ύπαρξης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
- επιτρέπει την επιβολή εύλογων τελών για την παροχή περιβαλλοντικών πληροφοριών.

Ενδεικτική περίπτωση

Ο Δήμαρχος Κορινθίων αρνήθηκε να παραδώσει αντίτυπο μελέτης που είχε διενεργηθεί εν όψει της δημιουργίας υπόγειου γκαράζ. Ο ΣτΠ διερεύνησε την υπόθεση πριν από την ενσωμάτωση της παραπάνω Οδηγίας στο ελληνικό δίκαιο.

Ο ΣτΠ λαμβάνοντας υπόψη:

- την «άμεση ενέργεια» (effet direct) της Οδηγίας από τις 14.2.2005
- τη σύνδεση των μέτρων στάθμευσης και κυκλοφορίας με την ατμοσφαιρική και ηχητική ρύπανση
- τη γνωμοδότηση του Αρείου Πάγου ότι η πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα περιλαμβάνει κάθε έγγραφο του φακέλου που χρησιμοποιήθηκε και ελήφθη υπόψη για τη διαμόρφωση γνώμης ή κρίσης διοικητικού οργάνου και τις σχετικές διατάξεις του ΚΔΔ,

κατέληξε ότι ο Δήμος Κορινθίων είναι υποχρεωμένος να επιτρέψει την πρόσβαση στο συγκεκριμένο έγγραφο, έστω στα γραφεία της υπηρεσίας, πρόταση που τελικά αποδέχθηκε ο δήμος.

Συμμετοχή και ενημέρωση του κοινού

Στην περίπτωση *επικινδυνότητας του νερού που προορίζεται για κατανάλωση από τον άνθρωπο*, οι δημόσιες αρχές έχουν την υποχρέωση, σύμφωνα με ειδικές διατάξεις (ΚΥΑ Υ2/2600/2001), να ενημερώνουν τους ενδιαφερόμενους καταναλωτές, να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προστασίας των καταναλωτών και να δίνουν οδηγίες. Το νομοθετικό πλαίσιο για την περιβαλλοντική πληροφόρηση μπορεί να λειτουργήσει επικουρικά και διατηρεί την αυτοτέλειά του για τη *διαρκή πρόσβαση* στα σχετικά στοιχεία, ανεξαρτήτως επικινδυνότητας.

Ενδεικτική περίπτωση

Πολίτες κατέθεσαν αναφορά με θέμα τη μικροβιακή ρύπανση του πόσιμου νερού στον Δήμο Μουρεσίου του Νομού Μαγνησίας από ανεξέλεγκτη διάθεση αστικών λυμάτων. Βασική παράμετρος της αναφοράς ήταν και ο ισχυρισμός του δήμου ότι διαθέτει τις σχετικές πιστοποιήσεις καταλληλότητας του νερού. Ωστόσο, κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης από τον ΣτΠ αποδείχθηκε ότι το πόσιμο νερό στα υδραγωγεία και στις βρύσες κατανάλωσης σε ορισμένα δημοτικά διαμερίσματα (Τσαγκαράδας και Αϊ-Γιάννη) δεν ανταποκρινόταν στις ποιοτικές προδιαγραφές που καθορίζονται από τις σχετικές διατάξεις.

Ο ΣτΠ επισήμανε στον Δήμο Μουρεσίου ότι:

- δεν είχε ενημερώσει, όπως όφειλε, τις αρμόδιες υγειονομικές υπηρεσίες για το πρόβλημα
- δεν παρείχε, ως υπεύθυνος φορέας για τα θέματα του δικτύου ύδρευσης, όπως επιβάλλεται, ορθή ενημέρωση στους πολίτες για την ποιότητα του νερού του δικτύου.

Η Αρχή αξιολόγησε ότι το πρόβλημα εγκυμονούσε σοβαρούς κινδύνους για τη δημόσια υγεία και ενημέρωσε τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Η ανταπόκριση της διοίκησης ήταν θετική.

Στην περίπτωση που υπάρχει το ενδεχόμενο η υγεία των πολιτών να επηρεαστεί από την *υποβάθμιση της ποιότητας συστατικών στοιχείων του περιβάλλοντος ή λόγω τεχνολογικών κινδύνων*, οι δημόσιες αρχές έχουν την υποχρέωση να ενημερώνουν τους πολίτες.

Ενδεικτική περίπτωση

Τα αστικά λύματα του Δήμου Πελεκάνου, στη νοτιοδυτική Κρήτη, συλλέγονταν με κεντρικό αποχετευτικό αγωγό και κατέληγαν στη θάλασσα της Παλαιοχώρας χωρίς να έχουν υποστεί επεξεργασία σε μονάδα βιολογικού καθαρισμού, όπως ορίζει η νομοθεσία. Η διοίκηση ενημέρωσε το κοινό, παρέχοντας στοιχεία τα οποία απέδειξαν την ύπαρξη σοβαρότατου προβλήματος μικροβιακής ρύπανσης. Παρά ταύτα, εύλογα ερωτήματα δημιούργησε το γεγονός ότι τα ίδια νερά είχαν κριθεί κατάλληλα για κολύμβηση και μάλιστα είχαν διακριθεί με «Γαλάζια σημαία». Ο ΣτΠ ζήτησε τη διερεύνηση του ζητήματος, με αποτέλεσμα να εκπονηθεί μελέτη από το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών για τον έλεγχο της ρύπανσης στην ευρύτερη θαλάσσια ζώνη της Παλαιοχώρας και να εγκριθούν οι περιβαλλοντικοί όροι του έργου του βιολογικού καθαρισμού για τον Δήμο Πελεκάνου.

Για την πρόσβαση σε στοιχεία περιβαλλοντικής πληροφορίας δεν απαιτείται *έννομο συμφέρον* (Οδηγίες 90/313/ΕΟΚ και 2003 /4/ΕΚ).

Ενδεικτική περίπτωση

Οικολογική ομάδα ζήτησε πληροφορίες για την ποιότητα του πόσιμου νερού από τον Δήμο Ιεράπετρας, ο οποίος αρνήθηκε να δώσει τα σχετικά στοιχεία. Μετά την παρέμβαση του ΣτΠ, η ΔΕΥΑ Ιεράπετρας απάντησε στα ερωτήματα των ενδιαφερομένων και δημοσιοποίησε τα αποτελέσματα των αναλύσεων του πόσιμου νερού. Ωστόσο, έως και το καλοκαίρι του 2005, ο δήμος αμφισβητούσε το δικαίωμα πολιτών ή ενώσεων πολιτών να έχουν πρόσβαση στα σχετικά στοιχεία.

Τρόπος πρόσβασης στην πληροφόρηση

Σύμφωνα με την ΚΥΑ που μετέφερε στο εθνικό δίκαιο την Οδηγία 2003/4/ΕΚ, οι δημόσιες αρχές είναι υποχρεωμένες:

- να απαντούν εγγράφως στις αιτήσεις των πολιτών
- να παρέχουν τις αιτούμενες πληροφορίες που κατέχουν οι ίδιες ή άλλοι φορείς για λογαριασμό τους το αργότερο μέσα σε έναν μήνα από την παραλαβή της αίτησης ή σε δύο, στην περίπτωση που οι αιτούμενες πληροφορίες είναι πολύπλοκες και πολλές
- να αιτιολογούν εγγράφως την άρνηση ή την απόρριψη της αίτησης (βλ. και απόφαση ΔΕΚ C-186/04, 21-4-2005).

Ενδεικτική περίπτωση

Η Αναπτυξιακή Εταιρεία της ΝΑ Καβάλας αρνήθηκε να χορηγήσει στοιχεία που συλλέχθηκαν για λογαριασμό της εταιρείας, με την προφορική επίκληση της προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων.

Κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης ο ΣτΠ επισήμανε ότι:

- η άρνηση χορήγησης πρέπει να είναι έγγραφη, έγκαιρη και αιτιολογημένη
- ο κάτοχος πληροφορίας περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος δεν νομιμοποιείται να απαιτήσει από τους πολίτες να αναφέρουν τους λόγους για τους οποίους ζητούν την πρόσβαση στα στοιχεία
- ο τρόπος αξιολόγησης της περιβαλλοντικής πληροφορίας ή η επαγγελματική δραστηριότητα και η επιστημονική ειδίκευση του αιτούντος δεν θεμελιώνουν λόγους άρνησης χορήγησης της πληροφορίας
- τα στοιχεία που συγκεντρώνονται για το περιβάλλον δεν αποτελούν προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας ούτε συνιστούν προσωπικά δεδομένα.

Συμπεράσματα

Ο ΣτΠ διαπιστώνει ότι:

- η εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου δεν έχει ακόμη δημιουργήσει τις απαραίτητες προϋποθέσεις ώστε να καθίσταται εφικτή η αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος για πληροφόρηση και να διασφαλίζεται η διαφάνεια σε όλες τις σχετικές με το περιβάλλον δράσεις
- η διοίκηση οφείλει να αναπτύξει σχέσεις εμπιστοσύνης με τους πολίτες, να διασφαλίζει την ενημέρωσή τους και να διευκολύνει την ενεργό συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικών με το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής.

ΕΙΔΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙ

Χαρακτηρισμός κτιρίων για λόγους προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς

Η συνταγματική αναθεώρηση του 2001 (άρθρο 24) καθιέρωσε την προστασία των πολιτιστικών αγαθών «εις το διηνεκές» και παράλληλα κατοχύρωσε το ατομικό δικαίωμα στην προστασία τους. Με αυτόν τον τρόπο, η διαφύλαξη του αρχιτεκτονικού πλούτου νοείται και ως έκφραση της συνταγματικής προστασίας της αξίας του ανθρώπου. Οποιαδήποτε βλάβη σε μνημεία, οικιστικά σύνολα, παραδοσιακά κτίρια και οικισμούς δεν θίγει μόνο το δημόσιο συμφέρον, αλλά και τα δικαιώματα του ατόμου.

Η διερεύνηση αναφορών σχετικά με την προστασία διατηρητέων κτιρίων έχει αναδείξει τα παρακάτω προβλήματα:

- ανεπαρκές θεσμικό πλαίσιο προστασίας και πλημμελή εφαρμογή της νομοθεσίας
- ανάθεση παράλληλων αρμοδιοτήτων σε περισσότερους φορείς και έλλειψη συντονισμού μεταξύ τους
- ανεπαρκή πολιτιστική εκπαίδευση
- μακροχρόνια απουσία ουσιαστικής πολιτιστικής πολιτικής.

Νομικό και θεσμικό πλαίσιο

Έως τη θέσπιση του νέου αρχαιολογικού νόμου (Ν. 3028/2002), το ελληνικό κράτος προσπαθούσε με σποραδικά νομοθετήματα να διαφυλάξει τη νεότερη αρχιτεκτονική κληρονομιά και να προστατεύσει τα μνημεία που χρονολογούνται μετά το 1830. Ωστόσο, και παρά τη συνταγματική κατοχύρωση

(1975) της προστασίας των μνημείων και των παραδοσιακών οικισμών, η διαφύλαξη αυτής της κατηγορίας κτιρίων και συνόλων δεν ήταν αποτελεσματική. Σημαντικό παράγοντα αναποτελεσματικότητας συνιστά η παράλληλη εμπλοκή στην εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του ΥΠΠΟ και του ΥΠΕΧΩΔΕ, καθώς επίσης και των υπουργείων Μακεδονίας-Θράκης και Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής στις περιοχές αρμοδιότητάς τους. Ο νέος νόμος επιδιώκει τη συστηματοποίηση της νομοθεσίας, την προσαρμογή της στις αποφάσεις των ελληνικών δικαστηρίων και τις απαιτήσεις των ευρωπαϊκών και διεθνών συμβάσεων, καθώς και την πληρέστερη προστασία των διατηρητέων κτιρίων.

Παράλληλες διατάξεις και κηρύξεις – Διαφορετικά κριτήρια

Ο χαρακτηρισμός αξιόλογων κτισμάτων ως «διατηρητέων» γίνεται πλέον είτε με βάση τον ΓΟΚ 1985 (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) είτε με βάση τον νέο αρχαιολογικό νόμο. Οι πολεοδομικές διατάξεις εφαρμόζονται από το ΥΠΕΧΩΔΕ, το Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης και το Υπουργείο Αιγαίου σε κτίσματα ή τμήματα κτισμάτων, οικισμούς και σύνολα που έχουν ιδιαίτερο ιστορικό, πολεοδομικό, αρχιτεκτονικό, λαογραφικό ή κοινωνικό χαρακτήρα. Οι διατάξεις που εφαρμόζει το ΥΠΠΟ αφορούν σε κτίσματα ή σε τόπους που κρίνεται ότι έχουν ιδιαίτερη καλλιτεχνική ή ιστορική αξία. Εκτός από την ύπαρξη διαφορετικών στόχων και κριτηρίων, η πολλαπλή κήρυξη κτιρίων, συνόλων ή οικισμών αποβλέπει και στην ενισχυμένη προστασία τους.

Ωστόσο, ο ΣτΠ διαπιστώνει ότι η ανάληψη παράλληλων αρμοδιοτήτων από διάφορους φορείς δυσχεραίνει το έργο της προστασίας και δημιουργεί σύγχυση στις υπηρεσίες και στους πολίτες ως προς την έκταση της προστασίας και τις αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων φορέων. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι περιπτώσεις όπου πολεοδομικές ρυθμίσεις, όπως οι περιορισμοί δόμησης σε παραδοσιακούς οικισμούς, μεταφέρονται από το ένα υπουργείο στο άλλο, με αποτέλεσμα συχνά να εκδίδονται διοικητικές πράξεις από αναρμόδιους φορείς.

Ενδεικτική περίπτωση

Ιδιοκτήτης ερειπωμένου κτίσματος, που βρίσκεται μέσα στον πολλαπλώς προστατευόμενο οικισμό της Οίας στη Σαντορίνη και κοντά στον κηρυγμένο ως ιστορικό τόπο πύργο Γουλά, έλαβε το 1999 έγκριση αναστήλωσης με υπουργική απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ, ενώ για μια τέτοια απόφαση αρμόδιο ήταν το Υπουργείο Αιγαίου.

Αδυναμία συντονισμού των εμπλεκόμενων φορέων

Οι αλληλοσυγκρουόμενες ενέργειες εκ μέρους των συναρμόδιων υπηρεσιών και η αδυναμία συντονισμού τους έχει ως αποτέλεσμα τη λήψη αντιφατικών αποφάσεων, με επιζήμιες συχνά επιπτώσεις για τα μνημεία, την ταλαιπωρία των πολιτών και διοικητικό κόστος για τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες.

Ενδεικτική περίπτωση

Τον Νοέμβριο του 2003 εκδόθηκε από τη Διεύθυνση Πολεοδομίας της ΝΑ Θεσσαλονίκης πρωτόκολλο κατεδάφισης διατηρητέου, βασιζόμενο σε πολεοδομικά διατάγματα για τις επικίνδυνες ετοιμόρροπες οικοδομές, χω-

ρίς να ληφθεί υπόψη ότι το κτίριο είχε χαρακτηριστεί το 1994 διατηρητέο από το Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης. Ο ιδιοκτήτης του κτιρίου κατέθεσε αίτηση αναστολής εκτέλεσης της απόφασης κατεδάφισης.

Χαρακτηρισμός κτιρίων, καθυστερήσεις και θιγόμενα δικαιώματα ιδιοκτησίας

Ο ΣτΠ συχνά διαπιστώνει υπέρμετρη καθυστέρηση ή ακόμη και αδράνεια των αρμόδιων φορέων κατά τη διαδικασία ολοκλήρωσης της πράξης χαρακτηρισμού ενός κτιρίου ως διατηρητέου, παρ' ότι έχουν συνταχθεί οι προαπαιτούμενες από τη νομοθεσία αιτιολογικές εκθέσεις. Με τέτοιες καθυστερήσεις υπάρχει κίνδυνος οι πολίτες να μην μπορούν ενταχθούν σε χρηματοδοτικά προγράμματα.

Ενδεικτική περίπτωση

Η διαδικασία χαρακτηρισμού κτιρίου («σαπουναριό») στο Καστέλλι του Νομού Χανίων διήρκησε δύο χρόνια. Μετά τη σύνταξη της απαραίτητης αιτιολογικής έκθεσης, το ΥΠΕΧΩΔΕ καθυστέρησε την οριστική κρίση, περιορίζοντας για δύο περίπου χρόνια το δικαίωμα χρήσης και αξιοποίησης της ιδιοκτησίας του πολίτη. Τελικά, το ΥΠΕΧΩΔΕ απέρριψε την αιτιολογική έκθεση και διέκοψε τη διαδικασία χαρακτηρισμού. Όπως παρατήρησε ο ΣτΠ, η συνήθης πρακτική της διοίκησης να εντάσσει κτίρια σε χρηματοδοτικά πρωτόκολλα με βάση την αιτιολογική έκθεση και πριν από την έκδοση της πράξης χαρακτηρισμού –κάτι που συνέβη και σε αυτή την περίπτωση– γεννά δικαιολογημένα προσδοκίες και για τον λόγο αυτόν η διαδικασία χαρακτηρισμού πρέπει να ολοκληρώνεται σε σύντομο διάστημα.

Σημαντικές καθυστερήσεις παρατηρούνται και κατά την έκδοση άλλων διοικητικών πράξεων αναφορικά με κηρυγμένα ή υπό κήρυξη μνημεία, όπως φαίνεται από τις παρακάτω ενδεικτικές υποθέσεις:

- Το Συμβούλιο Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος της Περιφέρειας Ν. Αιγαίου καθυστέρησε επί δέκα μήνες να εξετάσει τον φάκελο οικοδομικής άδειας για επισκευή στέγης οικίας σε κηρυγμένο παραδοσιακό οικισμό της Τήνου.
- Πολίτης περίμενε δέκα χρόνια, παρ' ότι συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις του ΓΟΚ, μέχρι να εγκριθεί η κατεδάφιση μη διατηρητέου κτιρίου μέσα στο χαρακτηρισμένο ιστορικό κέντρο του Πειραιά.

Δαπάνες αποκατάστασης διατηρητέων

Ο νέος αρχαιολογικός νόμος υποχρεώνει την πολιτεία να αποζημιώνει άμεσα τους πολίτες που στερούνται του δικαιώματος χρήσης των ακινήτων τους και να συμμετέχει, υπό προϋποθέσεις, στα έξοδα συντήρησης των διατηρητέων. Αναγνωρίζεται πλέον ότι η πολιτιστική πολιτική και η προστασία των μνημείων του νεότερου ελληνικού πολιτισμού έχει κόστος, το οποίο οφείλει να αναλάβει τουλάχιστον εν μέρει η ίδια η πολιτεία.

Ενδεικτική περίπτωση

Η 4η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων αρνήθηκε να επιχορηγήσει εργασίες συντήρησης σε υπό κατάρρευση κτίσμα κηρυγμένο από το ΥΠΠΟ ως «έργο τέχνης», στον Νομό Κιλκίς, λόγω οικονομικής αδυναμίας της υπηρεσίας.

Ο ΣτΠ επισήμανε ότι:

- οι σχετικές διατάξεις καθιερώνουν υποχρέωση μέριμνας της υπηρεσίας για «επείγουσες εργασίες συντήρησης και στερέωσης» ή «προστασίας ετοιμόρροπων μνημείων»
- η ασάφεια της διατύπωσης του νόμου σχετικά με τον βαρυνόμενο με τη δαπάνη δεν προσφέρει λύση στο πρόβλημα διατήρησης των νεότερων μνημείων.

Παρά τη διαμεσολάβηση του ΣτΠ τόσο σε υπηρεσιακό επίπεδο όσο και σε επίπεδο πολιτικής ηγεσίας, οι εργασίες δεν επιχορηγήθηκαν.

Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών

Η συνεχής ενημέρωση του κοινού και η παροχή κατάλληλης πολιτιστικής εκπαίδευσης θα συμβάλουν στον περιορισμό δυσάρεστων παραδειγμάτων καταστροφής των διατηρητέων μνημείων από τους ιδιοκτήτες. Ενδει-

κτική της απουσίας ευαισθησίας για την προστασία των διατηρητέων είναι η αυθαίρετη κατεδάφιση της ιστορικής διατηρητέας οικίας του Γρηγόρη Λαμπράκη στον Δήμο Τεγέας στην Αρκαδία, την οποία διαπίστωσε το Πολεοδομικό Γραφείο Τριπόλεως. Ο ΣτΠ αναμένει ενημέρωση από την εισαγγελία σχετικά με την άσκηση ποινικής δίωξης.

Συμπεράσματα – Προτάσεις

- Το πλήθος των διατάξεων συμβάλλει στην ανεπαρκή εποπτεία της εφαρμογής του νομικού πλαισίου από τις δημόσιες υπηρεσίες.
- Η αντιμετώπιση του απαρχαιωμένου νομικού πλαισίου με τη θέσπιση νέων διατάξεων, χωρίς να καταργούνται συγχρόνως οι παράλληλες αρμοδιότητες, δεν λειτουργεί πάντοτε υπέρ των προστατευόμενων πολιτιστικών αγαθών.
- Η πρόσφατη δημοσιοποίηση στο Διαδίκτυο της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων όλων των πράξεων κήρυξης του ΥΠΕΧΩΔΕ και η επικείμενη δημοσιμοποίηση αντίστοιχης βάσης από το ΥΠΠΟ αναμένεται να συμβάλουν στον συντονισμό των υπηρεσιών. Οι βάσεις δεδομένων περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τον τύπο κήρυξης και το ιδιοκτησιακό καθεστώς, τον αριθμό ΦΕΚ ή/και το κείμενο κήρυξης, δίνουν τη δυνατότητα αναζήτησης γεωγραφικών στοιχείων και είναι προσβάσιμες στη διοίκηση και τους πολίτες.

Για την προστασία των διατηρητέων κτισμάτων και οικιστικών συνόλων, ο ΣτΠ προτείνει:

- κωδικοποίηση και συστηματοποίηση της νομοθεσίας
- απλούστευση της διοικητικής διαδικασίας με αυτεπάγγελτη αναζήτηση των προαπαιτούμενων εγκρίσεων από την τελική αδειοδοτούσα αρχή
- ενίσχυση των ευεργετικών μέτρων εκ μέρους της πολιτείας, όπως για παράδειγμα αύξηση των φορολογικών ελαφρύνσεων και απαλλαγών για τους ιδιοκτήτες διατηρητέων, επιπλέον ενίσχυση της χρηματοδότησης εργασιών αποκατάστασης παραδοσιακών κτιρίων, συμμετοχή του δημοσίου στα έξοδα έκδοσης οικοδομικής άδειας για επισκευή διατηρητέων
- έκδοση του προβλεπόμενου ΠΔ περί της διαδικασίας, των όρων και των προϋποθέσεων για επιχορήγηση και παροχή οικονομικών κινήτρων, καθώς και περί καθορισμού του ύψους επιχορήγησης για συντήρηση και αποκατάσταση διατηρητέου
- θέσπιση αποκλειστικής προθεσμίας ενός έτους για την ολοκλήρωση της διαδικασίας χαρακτηρισμού με βάση τις διατάξεις του ΓΟΚ
- ενίσχυση της πολιτιστικής παιδείας σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης
- ενημέρωση του κοινού για τις δυνατότητες αξιοποίησης των πόρων της πολιτιστικής κληρονομιάς και προώθηση του πολιτιστικού τουρισμού
- έκδοση οδηγιών σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ιδιοκτητών διατηρητέων
- σύσταση ενιαίου φορέα προστασίας.

Κύκλος Σχέσεων Κράτους - Πολίτη

Ο Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη χειρίστηκε ποσοστό 32% επί του συνόλου των αναφορών που υποβλήθηκαν στον ΣτΠ, ποσοστό που καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του θεσμού εξακολουθεί να παραμένει υψηλό και σχετικά σταθερό. Αξίζει επίσης να επισημανθεί η σημαντική εισροή αναφορών εκτός αρμοδιότητας του ΣτΠ, από υπαλλήλους της διοίκησης, για θέματα που αφορούν στην υπηρεσιακή τους σχέση και κατάσταση. Σημειώνεται ότι το ΥΠΕΣΔΔΑ, ανταποκρινόμενο σε επισήμανση του θέματος εκ μέρους του ΣτΠ, εξέδωσε εγκύκλιο για την εφαρμογή του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας από τις δημόσιες υπηρεσίες όταν υποβάλλονται σε αυτές ερωτήματα και αιτήματα των υπαλλήλων τους.

Καλλιοπη Σπανου
Βοηθός Συνήγορος

Στην *Ετήσια έκθεση 2005* ο ΣτΠ είχε διαπιστώσει την απουσία αποτελεσματικού μηχανισμού ελέγχου και παρακολούθησης της τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν οι ΟΤΑ. Το πρόβλημα είχε εντοπιστεί κυρίως στις περιπτώσεις που οι ΟΤΑ είχαν συνάψει δάνειο με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων για να εξοφλήσουν ιδιώτες. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, στη συνολική ενημέρωση που απευθύνει κάθε χρόνο σχετικά με τις προτάσεις της Αρχής, επισήμανε ότι ο Δημοτικός Ταμίας είναι αυτός που φέρει την ευθύνη για την τήρηση των διατάξεων του νόμου. Αντίθετα, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων δεν υποχρεούται από τον νόμο να προβαίνει σε έλεγχο κατά πόσον ο ΟΤΑ που συμβάλλεται με αυτό τηρεί τις συμβατικές του υποχρεώσεις.

ΝΕΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ 2006	**2.924**
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ	31,91%
ΝΕΕΣ ΕΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	1.156

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΕΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΘΗΚΑΝ ΤΟ 2006	1.805
ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	982
Επίλυση του προβλήματος κακοδιοίκησης (θετική έκβαση)	772
Μη επίλυση του προβλήματος κακοδιοίκησης (μη αποδοχή των προτάσεων της Αρχής)	131
Αδυναμία επίλυσης του προβλήματος (π.χ. νομοθετικό κενό, οργανωτική δυσλειτουργία)	79
ΜΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	686
ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΡΕΥΝΑΣ	137

Η συνεργασία των δημόσιων υπηρεσιών με τον ΣτΠ

Η διοίκηση έχει πλέον αποδεχθεί τη διαμεσολαβητική παρέμβαση του ΣτΠ και έχει συνειδητοποιήσει ότι τη βαρύνει η υποχρέωση λογοδοσίας και η επαρκής και πειστική τεκμηρίωση της δράσης της σε κάθε περίπτωση. Η εικόνα διαφοροποιείται όταν ο ΣτΠ συνεργάζεται με φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλες υπηρεσίες οι οποίες δεν διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή και τεχνογνωσία. Επίσης διαφοροποιείται όταν θίγονται ορισμένα ζητήματα που θα χαρακτηρίζονταν ως πολιτικά ευαίσθητα. Σε τέτοια ζητήματα η ετοιμότητα για λογοδοσία δεν είναι πάντοτε η ίδια. Για παράδειγμα, ενώ στην ίδια την έννοια της δημόσιας διοίκησης αποτυπώνεται η αρχή της συνέχειας του κράτους, η εναλλαγή πολιτικών προσώπων στα ανώτατα κλιμάκια της διοίκησης δημιουργεί σε αυτά τη λανθασμένη εντύπωση ότι δεν δεσμεύονται από διαδικασίες και αποφάσεις που έχουν ληφθεί από τους προκατόχους τους. Η αντίληψη αυτή απαντάται, ίσως σε μεγαλύτερη κλίμακα αλλά όχι αποκλειστικά, στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ βαθμού, συχνά σε σχέση με οφειλές προς τρίτους.

Διαφαίνεται μια παρερμηνεία του ρόλου των τοπικών αιρετών ή πολιτικά διορισμένων επικεφαλής οργανισμών, η οποία εκδηλώνεται πρωτίστως απέναντι στους ενδιαφερόμενους πολίτες ως κακοδιοίκηση σε

ποικίλες εκδοχές: άνιση μεταχείριση, παραβίαση της αρχής της χρηστής διοίκησης έως και προφανής παρανομία. Δεν είναι τυχαίο μάλιστα ότι τέτοια φαινόμενα παρατηρούνται συχνά και σε ζητήματα προσλήψεων. Εδώ η πολιτική ηγεσία διεκδικεί να έχει «λυμένα τα χέρια», παρά τις συστηματικές προσπάθειες εξορθολογισμού που αναλαμβάνονται, ιδίως με την υπαγωγή των διαδικασιών στον έλεγχο και την εποπτεία μιας ανεξάρτητης αρχής όπως του ΑΣΕΠ.

Ο ΣτΠ θεωρεί χαρακτηριστική την περίπτωση του ΟΑΕΔ. Ενώ η συνεργασία του οργανισμού με την Αρχή εμφανίζεται τα τελευταία χρόνια σαφώς βελτιωμένη σε ό,τι αφορά την ουσία του έργου του οργανισμού, στο πολιτικά ευαίσθητο ζήτημα των προσλήψεων ο ΟΑΕΔ επέδειξε μια απρόσμενα αμυντική στάση, όταν η Αρχή τού έθεσε ερωτήματα σχετικά με το καθεστώς των προσλήψεων ή σχετικά με την επιλογή απασχόλησης προσωπικού στα ΚΠΑ μέσω σύναψης συμβάσεων έργου.

Εξορθολογισμός της διοικητικής δράσης

Ενδεικτικές περιπτώσεις

■ Η άρνηση της Διεύθυνσης Μεταφορών της ΝΑ Μαγνησίας να χορηγήσει άδεια λειτουργίας πρατηρίου καυσίμων σε ΟΕ της οποίας ήταν εταίρος γάλλος υπήκοος, με την αιτιολογία ότι δεν είχε την ελληνική ιθαγένεια, αποτελεί περίπτωση αδράνειας της ελληνικής έννομης τάξης να προσαρμοστεί στα δεδομένα του κοινοτικού δικαίου.

Ο ΣτΠ επισήμανε ότι η άρνηση της διοίκησης είναι αντίθετη προς το αμέσως εφαρμοστέο κοινοτικό δίκαιο και άρα είναι παράνομη. Η Διεύθυνση Μεταφορών χορήγησε τελικά την άδεια και το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών τροποποίησε την επίμαχη διάταξη προσθέτοντας ότι επιτρέπεται η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας πρατηρίων υγρών καυσίμων σε έλληνες υπηκόους ή πολίτες κρατών-μελών της ΕΕ.

■ Άτομα με αναπηρία έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν ΙΧΕ όχημα έως 1.650 κ.εκ. με πλήρη απαλλαγή από το τέλος ταξινόμησης. Δικαιούχοι του ευεργετήματος που είχαν αγοράσει ΙΧΕ οχήματα με κυβισμό 2.000 κ.εκ. κατέβαλαν για το επιπλέον ποσοστό το τέλος ταξινόμησης που τους αναλογούσε. Οι κληρονόμοι τους, προκειμένου να αποκτήσουν την κυριότητα των οχημάτων, κλήθηκαν από το αρμόδιο τελωνείο να καταβάλουν το ποσόν της φορολογικής ελάφρυνσης που είχε αναγνωριστεί υπέρ των θανόντων για κυβισμό μέχρι 1.650 κ.εκ., αλλά και το τέλος που αντιστοιχούσε στη διαφορά από τα 1.650 έως τα 2.000 κ.εκ., το οποίο οι θανόντες είχαν ήδη πληρώσει.

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΠΟΥ ΧΕΙΡΙΣΤΗΚΕ Ο ΚΥΚΛΟΣ

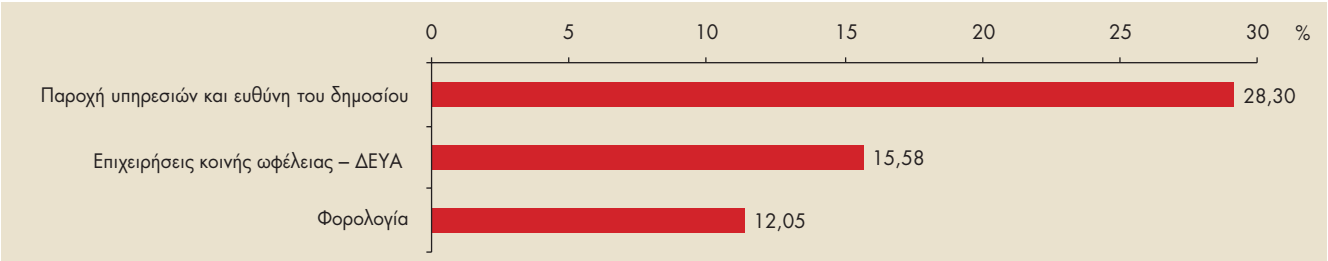

Ο ΣτΠ διαπίστωσε μη συνεπή προσαρμογή των διατάξεων της τελωνειακής νομοθεσίας. Η ερμηνεία του υπουργείου ήταν αντίθετη στον νόμο, ο οποίος δεν κάνει διάκριση μεταξύ των αρχικών δικαιούχων και των κληρονόμων τους ως προς το ζήτημα αυτό, και είχε ως αποτέλεσμα την καταβολή προς το δημόσιο της ίδιας οφειλής δύο φορές. Η παρέμβαση της Αρχής προκάλεσε τη γνωμοδότηση του ΝΣΚ, η οποία ταυτίστηκε με τη θέση του ΣτΠ.

■ Ο Δήμος Αμαρουσίου επιβάρυνε πολίτη με τις δαπάνες κατασκευής αγωγού αποχέτευσης, παρ' ότι κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου δεν ήταν ο ίδιος κύριος του ακινήτου, αλλά ο κατασκευαστής-εργολάβος της πολυκατοικίας από τον οποίο είχε αγοράσει το διαμέρισμα.

Ο ΣτΠ επισήμανε ότι η υποχρέωση βαρύνει τον κύριο του ακινήτου κατά τον χρόνο κατασκευής του αγωγού αποχέτευσης, δηλαδή τον εργολάβο-κατασκευαστή, και όχι τον διάδοχό του στην κυριότητα του ακινήτου μετά την αποπεράτωση του έργου. Η Διεύθυνση ΟΤΑ του ΥΠΕΣΔΔΑ υιοθέτησε τις θέσεις του ΣτΠ.

Προβλήματα κατά την επαφή των πολιτών με τη δημόσια διοίκηση

Τα προβλήματα τα οποία παρατίθενται αφορούν αφενός στην οργάνωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και αφετέρου στην ποιότητα της διαπροσωπικής επαφής υπαλλήλων-πολιτών. Σχετικά με την πρώτη κατηγορία, πρέπει να σημειωθεί ότι σημαντική πρόοδος έχει επέλθει με τη λειτουργία των ΚΕΠ. Ωστόσο, ανακύπτει το ερώτημα εάν όλα τα ΚΕΠ είναι ικανά να παράσχουν το σύνολο των προβλεπόμενων υπηρεσιών με ενιαίο τρόπο στο σύνολο της επικράτειας. Όσον αφορά στη δεύτερη κατηγορία προβλημάτων, τίθεται το ηθικής αλλά και λειτουργικής φύσεως ζήτημα που δημιουργεί η κακή συμπεριφορά υπαλλήλων και λειτουργών του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών

Η καθιέρωση των ΚΕΠ θεωρείται από την κοινή γνώμη ως μια από τις πιο επιτυχημένες πρωτοβουλίες στη δημόσια διοίκηση. Τα ΚΕΠ, χωρίς να αποτελούν συστημική παρέμβαση, επιτυγχάνουν την εσωτερική επικοινωνία και συνεργασία ποικίλων υπηρεσιών, συμβάλλουν στην υπέρβαση σειράς αδυναμιών της ελληνικής διοίκησης και δημιουργούν στους πολίτες το αίσθημα της απλούστευσης των διαδικασιών.

Από τις σχετικές με τη λειτουργία των ΚΕΠ αναφορές, ο ΣτΠ εντόπισε την ανάγκη να διαμορφωθεί ένα ομοιογενές πλαίσιο λειτουργίας ώστε όλα τα ΚΕΠ της επικράτειας

να παρέχουν τις ίδιες υπηρεσίες στο κοινό. Ειδικά ως προς τη λειτουργία των επτά ΚΕΠ του Δήμου Αθηναίων, ο ΣτΠ διαπίστωσε ότι το σύστημα βάσει του οποίου λειτουργούν δεν είναι πλήρως συμβατό με το σύστημα που χρησιμοποιείται από τα υπόλοιπα ΚΕΠ της χώρας. Αποτέλεσμα αυτού είναι οι παρεχόμενες από τα πρώτα υπηρεσίες να διαφοροποιούνται από αυτές που παρέχουν τα άλλα ΚΕΠ και να μη συμπίπτουν πάντοτε με την πληροφόρηση που υπάρχει στην ιστοσελίδα των ΚΕΠ (www.kep.gov.gr) και στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.cityofathens.gr.

Στον ΣτΠ προσέφυγαν πολίτες οι οποίοι δεν μπόρεσαν να διεκπεραιώσουν σε ΚΕΠ του Δήμου Αθηναίων υποθέσεις που σύμφωνα με τις πληροφορίες της ιστοσελίδας ήταν της αρμοδιότητάς τους. Ενδεικτικά αναφέρονται οι περιπτώσεις μεταβίβασης ΙΧΕ οχήματος

μέσω ΚΕΠ και προμήθειας ενημερωτικών φυλλαδίων και δελτίων κοινωνικού τουρισμού σχετικά με πρόγραμμα του ΕΟΤ για οκταήμερες διακοπές το 2006.

Ο ΣτΠ ζήτησε από το ΥΠΕΣΔΔΑ:

- να δοθεί άμεση προτεραιότητα στην ενσωμάτωση των ΚΕΠ του Δήμου Αθηναίων στο σύστημα των υπόλοιπων ΚΕΠ της χώρας
- να γίνεται σαφής μνεία στην ιστοσελίδα των ΚΕΠ όταν μια διαδικασία δεν μπορεί για οποιονδήποτε λόγο τεχνικής φύσεως να διεκπεραιωθεί από το σύνολο των ΚΕΠ της χώρας
- να περιλαμβάνεται αντίστοιχη διευκρίνιση στις εγκυκλίους ή σε κάθε άλλο ενημερωτικό υλικό που διανέμουν οι συνεργαζόμενες με τα ΚΕΠ δημόσιες υπηρεσίες και φορείς.

Το ΥΠΕΣΔΔΑ κάλεσε τον Δήμο Αθηναίων να εντάξει τα ΚΕΠ αρμοδιότητάς του στο σύστημα «Αριάδνη» που χρησιμοποιείται από τα υπόλοιπα ΚΕΠ της χώρας. Έως ότου πραγματοποιηθεί η παραπάνω διασύνδεση, θα τοποθετηθεί σχετική ενημερωτική ένδειξη στη δικτυακή πύλη www.kep.gov.gr και ηχητική ειδοποίηση στο τηλεφωνικό κέντρο εξυπηρέτησης 1564, με την οποία θα ενημερώνονται οι πολίτες για το ποιες διαδικασίες δεν πραγματοποιούνται από τα ΚΕΠ του Δήμου Αθηναίων.

Ζητήματα κακής συμπεριφοράς

Η κακή συμπεριφορά των υπαλλήλων του δημοσίου σπάνια έχει αποτελέσει αντικείμενο αυτοτελούς εξέτασης. Αυτό εξηγείται από την ασυμβατότητα μεταξύ της προφορικής επικοινωνίας, στην οποία κατ' εξοχήν γίνεται αντιληπτή η κακή συμπεριφορά των υπαλλήλων, και της έγγραφης επικοινωνίας, που χαρακτηρίζει τις τυπικές μορφές με τις οποίες εκδηλώνεται η διοικητική δράση και, κυρίως, ο εσωτερικός της έλεγχος. Η δυσκολία απόδειξης των πραγματικών περιστατικών κατά την προφορική επικοινωνία συμβαδίζει με την υποκειμενικότητα και τη ρευστότητα με την οποία εκφράζουν οι πολίτες τη δυσαρέσκειά τους και με τη σχεδόν συστηματική άρνηση της διοίκησης να παραδεχθεί την ύπαρξη τέτοιων φαινομένων και να τα αντιμετωπίσει δραστικά.

Ο ΣτΠ δεν μπορεί να αγνοήσει ούτε όμως και να αρκεστεί σε μια τρέχουσα έννοια της κακής συμπεριφοράς. Από την άλλη πλευρά, η ίδια η έννοια κινδυνεύει να απλουστευτεί υπέρμετρα, εάν το περιεχόμενό της εξαντληθεί στην αντικειμενική υπόσταση συγκεκριμένης διάταξης του ποινικού ή πειθαρχικού δικαίου. Υπό το βάρος αυτού τού διπλού περιορισμού, ο ΣτΠ επιδιώκει να διαμορφώσει με αδρές γραμμές ένα περίγραμμα μιας έννοιας, ει δυνατόν με νομικό ενδιαφέρον, που θα καθιστά ασφαλή και προβλέψιμη τη διαμεσολαβητική του παρέμβαση.

Τα ζητήματα κακής συμπεριφοράς, για τα οποία διαμεσολάβησε ο ΣτΠ, δεν εξαντλούνται σε αυτά που ορίζονται από το ποινικό και το πειθαρχικό δίκαιο. Κριτήριο αποτελεί ο *Οδηγός καλής συμπεριφοράς δημοσίων υπαλλήλων* που επεξεργάστηκε ο ΣτΠ σε συνεργασία με το ΥΠΕΣΔΔΑ.

Οι σχετικές αναφορές θέτουν ζητήματα συμπεριφοράς αυτοτελώς ή σε συνδυασμό με πλημμελή εξυπηρέτηση, μη απάντηση ή γενικότερα δυσχέρεια πρόσβασης σε παρεχόμενη υπηρεσία. Η καταγγελία μπορεί να αφορά στο ύφος του υπαλλήλου, την ποιότητα ή την ακρίβεια της πληροφόρησης, σε απαξιωτική αντιμετώπιση κ.λπ. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και στην πιο «ελαφρά» εκδοχή της, δηλαδή ακόμη και όταν δεν συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, η κακή συμπεριφορά είναι στοιχείο της πραγματικότητας που προκαθορίζει τις συνθήκες άσκησης των δικαιωμάτων των πολιτών και άρα τα ζητήματα συμπεριφοράς δεν είναι ελάσσονος σημασίας στη σχέση διοίκησης-πολιτών, αλλά επηρεάζουν την ουσία της.

Το κύριο ζήτημα που αναδεικνύεται είναι η έλλειψη παρακολούθησης και άσκησης ελέγχου των υπαλλήλων για τον τρόπο με τον οποίο αυτοί συμπεριφέρονται και εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους. Εύκολα επίσης διαπιστώνει κανείς την απροθυμία των υπηρεσιών και των προϊσταμένων να εγκύψουν στο πρόβλημα εν τη γενέσει του, επιτρέποντας τη δημιουργία μιας αίσθησης ατι-

μωρησίας και «παντοδυναμίας» των υπαλλήλων έναντι των πολιτών.

Προκειμένου να καταδειχθεί η δυσκολία οριοθέτησης της έννοιας «κακή συμπεριφορά» παρατίθενται συνοπτικά δύο υποθέσεις:

■ Πολίτης διαμαρτυρήθηκε για τις συνθήκες εξυπηρέτησης από τα τρόλεϊ του ΗΛΠΑΠ, αναφέροντας συγκεκριμένα στοιχεία. Το Τμήμα Επικοινωνίας με Επιβατικό Κοινό του ΗΛΠΑΠ υποστήριξε ότι δεν ήταν δυνατή η διερεύνηση των αιτιάσεων του πολίτη, αφενός λόγω της αοριστίας των καταγγελιών και αφετέρου λόγω της χρονικής απόστασης από το καταγγελλόμενο συμβάν.

Ο ΣτΠ επισήμανε ότι:

- Για τη διερεύνηση καταγγελιών που αφορούν σε πλημμελή εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού είναι αναγκαία η ύπαρξη και η διαρκής λειτουργία ενός εσωτερικού μηχανισμού ελέγχου της τήρησης των προβλεπομένων από τον Χάρτη Υποχρεώσεων των μέσων μαζικής μεταφοράς προς τους χρήστες.
- Ο συγκοινωνιακός φορέας πρέπει να πληροφορεί το επιβατικό κοινό ποια είναι η αρμόδια για την εξέταση καταγγελιών υπηρεσία, καθώς και για τη διαδικασία και τον χρόνο κατά τον οποίο θα πρέπει να υποβάλει την καταγγελία του.

■ Πολίτις κατήγγειλε ανάρμοστη συμπεριφορά υπαλλήλου του ΟΠΑΔ ισχυριζόμενη ότι δεν ανταπέδωσε τον χαιρετισμό της, κάπνιζε, σε ερώτησή της αρνήθηκε να γνωστοποιήσει το όνομά του, απάντησε απρεπώς κ.λπ. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της ενδιαφερομένης, ούτε οι συνάδελφοι του υπαλλήλου ούτε ο προϊστάμενός του προθυμοποιήθηκαν να της γνωστοποιήσουν τα στοιχεία του.

Ο προϊστάμενος υποστήριξε ότι ο υπάλληλος δεν είπε το όνομά του γιατί η καταγγέλλουσα δεν διατύπωσε το αίτημά της εγγράφως. Το ΔΣ του ΟΠΑΔ αποφάσισε τη διενέργεια ΕΔΕ, η οποία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο υπάλληλος δεν υπέπεσε σε πειθαρχικό παράπτωμα.

ΕΙΔΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

Προσλήψεις εκπαιδευτικών

Επί σειρά ετών ο ΣτΠ έχει διαπιστώσει ότι ανακύπτουν προβλήματα σε ειδικότερες κατηγορίες προσλήψεων εκπαιδευτικών (διορισμός μόνιμων, προσλήψεις αναπληρωτών και ωρομίσθιων), καθώς και σε κάθε επί μέρους στάδιο της διαδικασίας προσλήψεων (πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, απαιτούμενες προϋποθέσεις, επιλογή, τοποθέτηση των εκπαιδευτικών στις σχολικές μονάδες). Αρμόδιο για τη στελέχωση των εκπαιδευτικών μονάδων (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) είναι το ΥΠΕΠΘ, καθώς και ο ΟΕΕΚ και το ΙΔΕΚΕ.

Από τις πρακτικές που ακολουθούνται πλήττεται η αξιοπιστία, η διαφάνεια και η αντικειμενικότητα του συστήματος προσλήψεων· ταυτόχρονα, θίγονται δικαιώματα και έννομα συμφέροντα των ενδιαφερομένων.

Πλημμελής προετοιμασία των προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος

Ο ΣτΠ έχει διαπιστώσει ότι το ΥΠΕΠΘ συστηματικά επιχειρεί να προσφέρει νόμιμη

βάση σε προγενέστερες επιλογές και αποφάσεις. Αυτό γίνεται για να καλυφθεί εκ των υστέρων η εισαγωγή αιφνιδιαστικών αλλαγών σε διάφορα επί μέρους ζητήματα της διαδικασίας προσλήψεων, τα οποία κανονικά απαιτούν νομοθετική τροποποίηση. Με τον τρόπο αυτόν επιχειρείται η διευθέτηση των προβλημάτων που προέκυψαν από απρογραμμάτιστες και ελλιπείς ρυθμίσεις. Συχνά όμως η νέα παρέμβαση παράγει με τη σειρά της νέα προβλήματα. Η πρακτική αυτή, αν και αμφίβολης νομιμότητας, φαίνεται να έχει αποκτήσει χαρακτήρα διαχρονικό. Τέλος, χωρίς αποτέλεσμα φαίνεται να είναι και οι μέχρι τώρα επανειλημμένες επισημάνσεις του ΣτΠ.

Ενδεικτικές υποθέσεις

■ Πολλοί εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ11 (Φυσικής Αγωγής) διαμαρτυρήθηκαν για την άρνηση του ΥΠΕΠΘ να τους προσλάβει ως αναπληρωτές ή ωρομισθίους κατά το σχολικό έτος 2005–2006. Το ΥΠΕΠΘ υποστήριξε ότι οι θέσεις είχαν ήδη καλυφθεί από συναδέλφους τους, οι οποίοι, αν και δεν είχαν υποβάλει αίτηση για πρόσληψη σε θέση αναπληρωτή ή ωρομισθίου, είχαν ζητήσει την επαναπρόσληψή τους στο Πρόγραμμα Ολυμπιακής Παιδείας. Μολονότι δεν υπήρχε νομοθετική πρόβλεψη για τη συνέχιση αυτού του προγράμματος, το ΥΠΕΠΘ με εγκύκλιο άφηνε να εννοηθεί ότι η εφαρμογή του θα παρατεινόταν. Έτσι, η ενέργεια του υπουργείου είχε ως αποτέλεσμα είτε σε πολλές Περιφέρειες της χώρας να μην ενεργοποιηθεί ο πίνακας αναπληρωτών ή ωρομισθίων είτε σε άλλες, όπου ενεργοποιήθηκε, να προσληφθούν εκπαιδευτικοί που βρίσκονταν σε χαμηλότερη σειρά κατάταξης στον ενιαίο πίνακα. Πράγματι, το ΥΠΕΠΘ δεν ενημέρωσε τους εκπαιδευτικούς του Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας για την περάτωσή του και τους ενθάρρυνε να υποβάλουν αιτήσεις επαναπρόσληψης, οι οποίες εξετάστηκαν ως αιτήσεις πρόσληψης για θέσεις αναπληρωτών ή ωρομισθίων.

■ Πολίτης, πτυχιούχος ΤΕΦΑΑ και φιλολογίας, εργαζόταν για χρόνια ως αναπληρωτής γυμναστής και θέλησε να μεταφέρει στον κλάδο της φιλολογίας την προϋπηρεσία που είχε αποκτήσει στον κλάδο του γυμναστή. Η αρμόδια διεύθυνση τον πληροφόρησε ότι, με βάση σχετική εγκύκλιο, δυνατότητα μεταφοράς προϋπηρεσίας είχαν οι εκπαιδευτικοί με προϋπηρεσία σε περισσότερους του ενός κλάδους.

Ακολούθησε, όμως ο Ν. 3391/2005 (με αναδρομική έναρξη ισχύος από 31.8.2005) που περιλάμβανε διάταξη η οποία όριζε ότι κατ' εξαίρεση η προϋπηρεσία έως το τέλος του διδακτικού έτους 2004–2005 σε έναν ή περισσότερους κλάδους μπορεί να υπολογιστεί σε έναν μόνο κλάδο της προτίμησης του υποψηφίου. Με την αλλαγή του νόμου ο ενδιαφερόμενος είχε τη δυνατότητα να μεταφέρει την προϋπηρεσία του ως γυμναστή στον κλάδο της φιλολογίας, όμως είχε λήξει η προθεσμία για υποβολή αίτησης. Η ένστασή του απορρίφθηκε.

Επιλογή προσωπικού για τα εκπαιδευτικά προγράμματα του ΙΔΕΚΕ

Τα ζητήματα που ανέδειξαν αναφορές υποψηφίων για την πρόσληψή τους ως ωρομίσθιων ή με σύμβαση έργου εκπαιδευτικών

για τα προγράμματα του ΙΔΕΚΕ θίγουν βασικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία προσλήψεων προσωπικού στη δημόσια διοίκηση, όπως είναι η αρχή της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας, της αξιοκρατίας και των ίσων ευκαιριών για συμμετοχή.

Ενδεικτικές υποθέσεις

■ Υποψήφιος για θέση συμβούλου σταδιοδρομίας σε Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας αποκλείστηκε από τη διαδικασία επιλογής επειδή υπέβαλε εκπρόθεσμα την αίτηση υποψηφιότητας. Η σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος προέβλεπε ως καταληκτική ημερομηνία την ημερομηνία παραλαβής της αίτησης από το ΙΔΕΚΕ και όχι, όπως πρότεινε ο ΣτΠ, την ημερομηνία που φέρει η σφραγίδα της ταχυδρομικής αποστολής. Το ΙΔΕΚΕ συνεχίζει να αγνοεί τις υποδείξεις της Αρχής.

■ Σε δύο προκηρύξεις για θέση υπεύθυνου πολιτισμικής αισθητικής αγωγής και ψυχολόγου σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας του ΙΔΕΚΕ προβλεπόταν ρητά και συνέντευξη των υποψηφίων. Όταν κάποιοι ενδιαφερόμενοι υπέβαλαν ενστάσεις επειδή δεν κλήθηκαν, το ΙΔΕΚΕ απάντησε στη μεν πρώτη περίπτωση ότι δεν χρειαζόταν η συνέντευξη επειδή οι υποψήφιοι ήταν πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και ότι η κρίση έγινε με βάση τα στοιχεία του φακέλου, στη δε δεύτερη περίπτωση ότι οι προσκλήσεις για τη συνέντευξη έγιναν τηλεφωνικά και η πολίτις που υπέβαλε ένσταση δεν είχε βρεθεί.

Πλημμελής εξέταση ενστάσεων

Ενδεικτική υπόθεση

Μόνιμος εκπαιδευτικός του κλάδου Πληροφορικής συμμετείχε σε διαδικασία επιλογής για να προσληφθεί σε πρόγραμμα εκπαίδευσης ενηλίκων της ΓΓΕΕ. Στην πορεία πληροφορήθηκε ότι η υποψηφιότητά του απορρίφθηκε επειδή δεν είχε τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα για τον κλάδο αυτόν και η επιτροπή ενστάσεων στην οποία απευθύνθηκε υποστήριξε ότι ο μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών του δεν αποτελεί τίτλο στην Πληροφορική.

Ο ΣτΠ επισήμανε ότι:

- αφού η προκήρυξη απευθυνόταν σε μόνιμους καθηγητές Πληροφορικής, ο ενδιαφερόμενος παράνομα αποκλείστηκε από τη διαδικασία επιλογής
- η επιτροπή επιλογής του ΙΔΕΚΕ δεν έχει την αρμοδιότητα να κρίνει την αντιστοιχία του μεταπτυχιακού τίτλου του πολίτη.

Το ΙΔΕΚΕ, παρ' ότι η προκήρυξη δεν αναφερόταν σε εξειδικευμένους τίτλους, αυθαίρετα και παραβιάζοντας τη νομοθεσία ενέμεινε στη θέση του ότι για τις απαιτήσεις του προγράμματος έπρεπε να υπάρχουν πιο εξειδικευμένα προσόντα.

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Ο ΣτΠ εντοπίζει ως σημαντικότερες αιτίες για τη δημιουργία των προβλημάτων:

- την πολυπλοκότητα του θεσμικού πλαισίου
- την έλλειψη ενιαίου συστήματος και κριτηρίων πρόσληψης για τις διάφορες εκπαιδευτικές μονάδες του ΥΠΕΠΘ, σε συνδυασμό με την έλλειψη κωδικοποίησης
- την απουσία θεσμικού εξωδικαστικού μηχανισμού ο οποίος να ελέγχει τη διαδικασία προσλήψεων σε δεύτερο επίπεδο
- την ανεπαρκή στελέχωση της κεντρικής υπηρεσίας του ΥΠΕΠΘ με καταρτισμένο προσωπικό
- την ανομοιομορφία στον χειρισμό ομοειδών θεμάτων από τις περιφερειακές υπηρεσίες του ΥΠΕΠΘ λόγω έλλειψης συντονισμού
- τα συχνά και σημαντικά λάθη των υπηρεσιών του ΥΠΕΠΘ στην ερμηνεία των νόμων, στη διατύπωση των προκηρύξεων, στα απαιτούμενα προσόντα κ.λπ.

Ο ΣτΠ προτείνει:

- την άμεση κωδικοποίηση και, στο μέτρο του εφικτού, τη σταθεροποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας
- τη θέσπιση νέου ενιαίου συστήματος προσλήψεων που να αφορά σε όλες τις εκπαιδευτικές μονάδες του ΥΠΕΠΘ
- τη στελέχωση του ΥΠΕΠΘ με ειδικευμένο διοικητικό προσωπικό.

ΕΙΔΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙ

Προβλήματα διοικητικής δράσης στις ΔΕΥΑ

Ο ΣτΠ έχει δεχθεί μεγάλο αριθμό αναφορών σχετικά με τη δράση των ΔΕΥΑ. Οι επιχειρήσεις αυτές λειτουργούν μεν με οικονομικά κριτήρια του ιδιωτικού τομέα, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από τον νόμο, παρέχουν όμως υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, οι οποίες περιλαμβάνονται στον πυρήνα των αρμοδιοτήτων της τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι αποφάσεις τους, σύμφωνα με τη νομολογία, έχουν τον χαρακτήρα απλών προτάσεων προς τα δημοτικά ή τα κοινοτικά συμβούλια.

Οι πολίτες συνήθως διαμαρτύρονται για:

- τις αιφνιδιαστικές αυξήσεις των τελών ύδρευσης και αποχέτευσης
- την αναδρομική ισχύ αναπροσαρμογών
- το ύψος των τελών ύδρευσης το οποίο δεν προσδιορίζεται πάντοτε με βάση την αρχή της αναλογικότητας.

Προβλήματα επίσης δημιουργεί η εφαρμογή κλιμακωτών τιμολογίων, η επιβολή χρέωσης ελάχιστης υποχρεωτικής κατανάλωσης νερού ανεξάρτητα από την πραγματική κατανάλωση, ο ασαφής προσδιορισμός της πάγιας δαπάνης, καθώς και η διαφοροποίηση των περιόδων κατανάλωσης. Επιπλέον, οι κανονισμοί λειτουργίας συχνά δεν ρυθμίζουν θέματα ευθύνης σε περίπτωση λαθροληψίας νερού, διακοπής σύνδεσης και επανασύνδεσης με το δίκτυο, διαρροής και επέκτασης δικτύων.

Ο ΣτΠ θεωρεί ότι οι ΔΕΥΑ δεν λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τα δικαιώματα των πολιτών/καταναλωτών. Σε αρκετές περιπτώσεις οι λύσεις επιλέγονται αυτοσχεδιαστικά και αιφνιδιαστικά, χωρίς αιτιολογία και σχετική ενημέρωση του κοινού. Πίσω από τα προβλήματα κρύβεται συχνά η έλλειψη τεχνογνωσίας και υποδομής στις ΔΕΥΑ.

Καθορισμός τιμολογίων

Τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια εγκρίνουν την τιμή των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης ύστερα από απόφαση του ΔΣ της ΔΕΥΑ. Τα έσοδα πρέπει υποχρεωτικά να καλύπτουν τις δαπάνες προσωπικού, λειτουργίας και συντήρησης των δικτύων και όποιες άλλες οικονομικές υποχρεώσεις έχει αναλάβει η ΔΕΥΑ. Στις σχετικές διατάξεις γίνεται πρόβλεψη και για εξασφάλιση πόρων για την εκτέλεση έργων.

Τα προβλεπόμενα τέλη είναι ανταποδοτικά. Αυτό σημαίνει ότι η απόφαση της ΔΕΥΑ που καθορίζει το ύψος τους –και εγκρίνεται από τον οικείο ΟΤΑ– πρέπει να αποβλέπει στην εισροή εσόδων ανάλογα με τα προβλεπόμενα έξοδα. Προκειμένου όμως να διαπιστωθεί η απαραίτητη αναλογική σχέση μεταξύ εσόδων και εξόδων της υπηρεσίας ύδρευσης, πρέπει να παρατίθενται συγκεκριμένα και επίκαιρα στοιχεία. Στο μεν σκέλος των εσόδων πρέπει να αναφέρονται στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των καταναλωτών, συνολικά και ανά κατηγορίες (οικίες, καταστήματα, ξενοδοχεία κ.λπ.), και με τον διατιθέμενο όγκο νερού σε ορισμένη χρονική περίοδο, συνολικά και ανά κατηγορίες καταναλωτών. Στο σκέλος των εξόδων πρέπει να παρατίθενται ακριβή στοιχεία για τις επί μέρους αναγκαίες δαπάνες ύδρευσης και αποχέτευσης.

Εάν στις αποφάσεις των ΔΕΥΑ δεν περιλαμβάνονται τα παραπάνω στοιχεία, οι αποφάσεις των ΟΤΑ που εγκρίνουν τα τέλη εγείρουν ζήτημα νομιμότητας λόγω ελλιπούς αιτιολογίας. Επιπλέον, η επιβάρυνση των καταναλωτών εμφανίζεται ως επιβολή φόρου, ο οποίος, κατά παρέκκλιση των συνταγματικών εγγυήσεων, δεν έχει επιβληθεί από ρητή διάταξη νόμου.

Ελάχιστη υποχρεωτική χρέωση

Οι περισσότερες ΔΕΥΑ ακολουθούν το σύστημα της υποχρεωτικής χρέωσης ελάχιστης κατανάλωσης. Κάθε υδρευόμενο ακίνητο βαρύνεται υποχρεωτικά με ελάχιστη χρέωση κατανάλωσης νερού ανά περίοδο κατανάλωσης, ανεξάρτητα από την πραγματική κατανάλωση που καταγράφει ο υδρομετρητής. Με βάση την αξία της πλασματικής ποσότητας κατανάλωσης νερού γίνεται και ο υπολογισμός του τέλους του 80% του Ν. 1069/1980. Με τον τρόπο αυτόν οι ΔΕΥΑ εξασφαλίζουν ένα σταθερό ποσόν εσόδων για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων τους.

Ο ΣτΠ επισημαίνει:

- τα ζητήματα νομιμότητας που εγείρει η υποχρέωση των καταναλωτών να πληρώσουν το προκαθορισμένο τέλος ανεξάρτητα από το ύψος της κατανάλωσης.

Ο ΣτΠ προτείνει:

- οι ΔΕΥΑ να διαμορφώνουν τους λογαριασμούς ύδρευσης με βάση την πραγματική κατανάλωση.

Οι ΔΕΥΑ μέχρι στιγμής δεν φαίνεται να συμμερίζονται τις απόψεις του ΣτΠ ώστε να αναζητήσουν άλλον τρόπο κάλυψης των οικονομικών στόχων τους.

Ο ιδιοκτήτης ακινήτου υπόχρεος απέναντι στις ΔΕΥΑ αντί του μισθωτή

Συχνά ιδιοκτήτες ακινήτων καλούνται να καταβάλουν τέλη ύδρευσης για ανεξόφλητες οφειλές των πρώην μισθωτών τους. Η λύση αυτή διευκολύνει μεν τις ΔΕΥΑ να εισπράττουν εύκολα τα οφειλόμενα, μπορεί όμως να θεωρηθεί καταχρηστική εις βάρος των ιδιοκτητών, διότι αναλαμβάνουν υποχρεώσεις τρίτων για τις οποίες δεν φέρουν ευθύνη.

Ο ΣτΠ προτείνει να τροποποιηθεί αυτή η τακτική και να προβλεφθούν επαρκείς εγγυήσεις προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιοκτητών.

Τέλη αποχέτευσης

Δώδεκα πολίτες διαμαρτυρήθηκαν επειδή, με βάση τον Κανονισμό Ύδρευσης της ΔΕΥΑ Καρπάθου, επιβαρύνονταν με τέλος αποχέτευσης χωρίς τα ακίνητά τους να είναι συνδεδεμένα με το δίκτυο αποχέτευσης και υποχρεώνονταν να καταβάλλουν ενοίκιο για υδρομετρητές, τους οποίους όμως είχαν πληρώσει οι ίδιοι κατά τη σύνδεση του ακινήτου τους με το δίκτυο ύδρευσης.

Μετά την παρέμβαση του ΣτΠ τροποποιήθηκε ο Κανονισμός της ΔΕΥΑ και καταργήθηκε το ενοίκιο του υδρομετρητή· προστέθηκε επίσης πρόβλεψη βάσει της οποίας τα ακίνητα που δεν είναι συνδεδεμένα με το δίκτυο αποχέτευσης της ΔΕΥΑ Καρπάθου δεν πληρώνουν τέλος αποχέτευσης.

Συμπεράσματα

Ο ΣτΠ επισημαίνει ότι είναι αναγκαίο:

- να συστηματοποιηθούν και να τυποποιηθούν οι αρχές που διέπουν τη λειτουργία των ΔΕΥΑ
- να προσδιορίζονται επακριβώς τα τέλη ύδρευσης και αποχέτευσης
- να ενημερώνονται οι καταναλωτές έγκαιρα και αξιόπιστα από τα «Ειδικά Τεύχη Καταναλωτή».

Ο ΣτΠ συνεργάζεται συστηματικά με την Ένωση των ΔΕΥΑ και την ΚΕΔΚΕ, προκειμένου οι αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων να είναι νόμιμες και αξιόπιστες.

Κυκλος Δικαιωματων του Παιδιου

Ο Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού έχει αναλάβει από το 2003 την άσκηση των καθηκόντων του Συνηγόρου του Παιδιού στο πλαίσιο της Ανεξάρτητης Αρχής του ΣτΠ (Ν. 3094/2003). Αποστολή του Συνηγόρου του Παιδιού είναι η προάσπιση και η προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού, δηλαδή όλων των προσώπων που δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους. Η αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Παιδιού εκτείνεται σε όλο το πεδίο των δικαιωμάτων του παιδιού στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα. Ωστόσο, η θεσμική του παρέμβαση αφορά κυρίως στις ευθύνες της πολιτείας απέναντι στα παιδιά, στο πλαίσιο της εφαρμογής του Συντάγματος, της Διεθνούς Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού και της υπόλοιπης εθνικής νομοθεσίας.

ΝΕΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ 2006	
κατά δημόσιων υπηρεσιών	**299**
ΝΕΕΣ ΕΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	253

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΕΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΘΗΚΑΝ ΤΟ 2006	114
ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	65
Επίλυση του προβλήματος κακοδιοίκησης (θετική έκβαση)	51
Μη επίλυση του προβλήματος κακοδιοίκησης (μη αποδοχή των προτάσεων της Αρχής)	1
Αδυναμία επίλυσης του προβλήματος (π.χ. νομοθετικό κενό, οργανωτική δυσλειτουργία)	13
ΜΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	39
ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΡΕΥΝΑΣ	10

Γεωργιος Μοσχος
Βοηθός Συνήγορος

Ο Συνήγορος του Παιδιού, ύστερα από τριάμισι χρόνια λειτουργίας, έχει διαμορφώσει μια εμπεριστατωμένη αντίληψη σχετικά με την εφαρμογή των δικαιωμάτων του παιδιού στην Ελλάδα και την υλοποίηση της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Αρκετές προτάσεις του για την προσαρμογή της διοικητικής πρακτικής και της νομοθεσίας στις επιταγές της σύμβασης έχουν γίνει σεβαστές. Δεν συμβαίνει το ίδιο όταν οι προτάσεις συνεπάγονται επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού. Η ανεπάρκεια των διαθέσιμων πόρων και η πλημμελής οργάνωση των υπηρεσιών για την προστασία της παιδικής ηλικίας αποτελούν μείζον ζήτημα πολιτικής όσον αφορά στις επιταγές της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού στην Ελλάδα. Η ελληνική πολιτεία οφείλει να επενδύσει στην οργάνωση, την κατάλληλη στελέχωση, την επιμόρφωση και στην εποπτεία όλων των υπηρεσιών που ασχολούνται με τα παιδιά, καθώς και στην ευαισθητοποίηση της κοινωνίας σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών.

Ο ΣτΠ, εκπρόσωποι δημόσιων υπηρεσιών και ΜΚΟ που ασχολούνται με τα δικαιώματα του παιδιού, καθώς και η υπεύθυνη του προγράμματος «Κτίζοντας μια Ευρώπη για τα παιδιά μαζί με τα παιδιά» του Συμβουλίου της Ευρώπης είχαν επισημάνει ότι στην Ελλάδα απουσιάζει ένα σχέδιο δράσης για τα παιδιά βασισμένο σε διακυβερνητικό συντονισμό, διακομματική συνεργασία και συμμετοχή εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών. Τον Δεκέμβριο του 2006, ο Υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ανήγγειλε δημόσια την προετοιμασία ενός τέτοιου σχεδίου.

Επικοινωνία με τα παιδιά

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ανήλικοι δεν προσφεύγουν με την ίδια ευκολία στον ΣτΠ όσο οι ενήλικοι πολίτες, ο Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού διοργανώνει μεγάλο αριθμό επισκέψεων σε σχολεία, ιδρύματα και υπηρεσίες για παιδιά. Επικοινωνεί με τα παιδιά και με τους επαγγελματίες που εργάζονται μαζί τους και καταγράφει τις απόψεις και τις ανάγκες τους. Ο Συνήγορος του Παιδιού επισκέφθηκε πολλές μονάδες και ιδρύματα παιδικής προστασίας, χώρους

ΝΕΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ 2006	
κατά ιδιωτών	**66**

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΘΗΚΑΝ	76
ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΠΡΟΣΒΟΛΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	39
Αντιμετώπιση ή επίλυση χωρίς ενέργειες του ΣτΠ	4
Αντιμετώπιση με ενέργειες του ΣτΠ	33
Αδυναμία επίλυσης του προβλήματος (π.χ. νομοθετικό κενό, οργανωτική δυσλειτουργία)	2
ΜΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΠΡΟΣΒΟΛΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	15
ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΡΕΥΝΑΣ	22

υποδοχής μεταναστών, σωφρονιστικά καταστήματα, νοσοκομειακές μονάδες. Συναντήθηκε με 33 ομάδες ανηλίκων σε διάφορα σχολεία και νεανικά κέντρα, ενημερώνοντας τα παιδιά για τα δικαιώματά τους. Επίσης, ο Βοηθός Συνήγορος και μέλη του επιστημονικού προσωπικού επισκέφθηκαν 20 πόλεις, στις οποίες συνάντησαν εκπροσώπους υπηρεσιών, συμμετείχαν σε σημαντικό αριθμό συσκέψεων ή ανοικτών εκδηλώσεων και επικοινώνησαν με επαγγελματίες και πολίτες για θέματα σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού.

Για την επικοινωνία του με τα παιδιά ο Συνήγορος του Παιδιού

- εμπλούτισε την ιστοσελίδα του www.0-18.gr
- εκπόνησε νέο φυλλάδιο για παιδιά δημοτικού και σελιδοδείκτες που απευθύνονται σε εφήβους
- απέστειλε σημαντικό αριθμό φυλλαδίων σε σχολεία, οργανώσεις και ομάδες νέων
- επιμελήθηκε, με τη συμμετοχή παιδιών, την παραγωγή ραδιοφωνικού μηνύματος, το οποίο εγκρίθηκε ως κοινωνικό μήνυμα από το ΕΣΡ και αναμεταδόθηκε από ραδιοσταθμούς σε όλη την Ελλάδα.

ΜΜΕ και ανήλικοι

Τα ΜΜΕ έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση και προέβαλαν σε περιστατικά βίας στα οποία εμπλέκονταν ανήλικοι ως θύτες ή ως θύματα. Ο τρόπος με τον οποίο τα ΜΜΕ και ιδίως η τηλεόραση διαχειρίστηκαν τα περιστατικά αυτά κατέστησαν αναγκαία τη δημόσια παρέμβαση του Συνηγόρου του Παιδιού. Ο ΣτΠ έκανε έκκληση για τήρηση των κανόνων δεοντολογίας που επιβάλλει στα ΜΜΕ η νομοθεσία σχετικά με την αναφορά σε υποθέσεις ανηλίκων, τον έλεγχό τους από τα όργανα της πολιτείας, αλλά και την αυτοδέσμευση όλων των εμπλεκόμενων μερών ώστε να προστατευθούν τα δικαιώματα των ανηλίκων. Προσέφυγε επίσης στην αρμόδια ανεξάρτητη αρχή, δηλαδή στο ΕΣΡ, προκειμένου να λάβει αυτό τα αναγκαία μέτρα ώστε να τεθούν όρια στο έργο της ενημέρωσης και να αποτραπούν πρακτικές που παραβιάζουν τα δικαιώματα των εμπλεκόμενων ανηλίκων.

Ο ΣτΠ θεωρεί ότι επιβάλλεται η συνεργασία πολιτειακών, δημοσιογραφικών και επιχειρηματικών παραγόντων για την εκπόνηση και την τήρηση ενός δεσμευτικού πλαισίου, ώστε το δικαίωμα της ενημέρωσης να μην προσβάλλει άλλα θεμελιώδη δικαιώματα.

Δίκτυο για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε από τον Συνήγορο του Παιδιού στην προώθηση των στόχων του

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΠΟΥ ΧΕΙΡΙΣΤΗΚΕ Ο ΚΥΚΛΟΣ

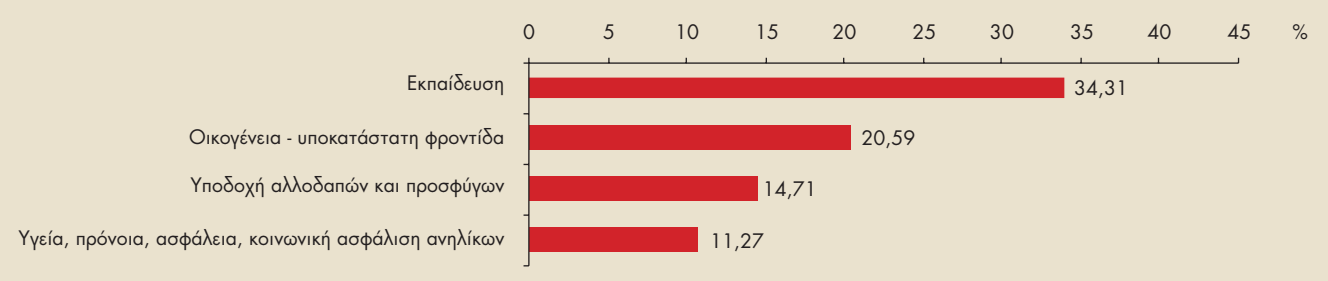

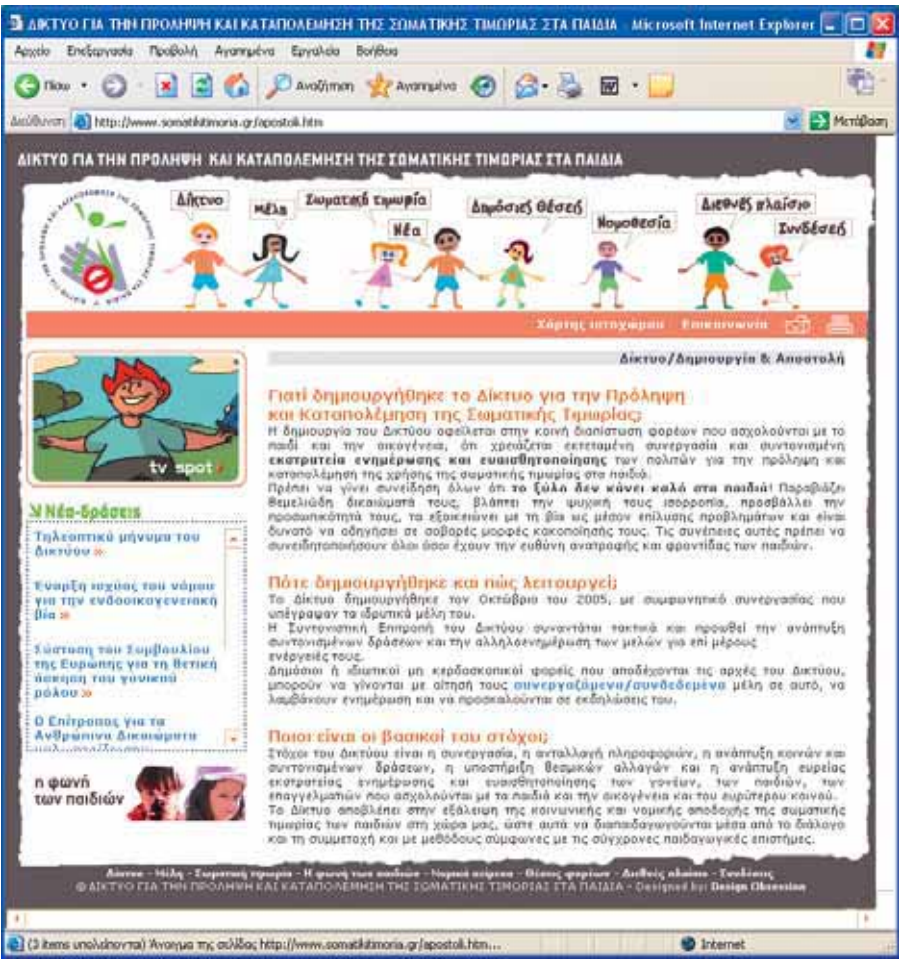

«Δικτύου για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά». Στον νόμο για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας περιλήφθηκε, ύστερα από πρόταση του ΣτΠ και του δικτύου, άρθρο για την απαγόρευση της χρήσης της σωματικής τιμωρίας στο πλαίσιο της ανατροφής των παιδιών. Επίσης, ο ΣτΠ ανέλαβε εκ μέρους του δικτύου τη δημιουργία ειδικής ιστοσελίδας (www. somatikitimoria.gr) και την επεξεργασία τηλεοπτικού μηνύματος, το οποίο μέσα στο 2007 θα προβληθεί στους τηλεοπτικούς σταθμούς ως κοινωνικό μήνυμα.

Πρωτοβουλίες – διαπιστώσεις

Αποκεντρωμένες υπηρεσίες παιδικής προστασίας

Ο ΣτΠ έχει διαπιστώσει τεράστιες αδυναμίες στο σύστημα παιδικής προστασίας, πρωτίστως στις αποκεντρωμένες υπηρεσίες πρόνοιας και δευτερευόντως στις υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Οι νομαρχιακές διευθύνσεις πρόνοιας διαθέτουν πολύ λιγότερο προσωπικό από τις προβλεπόμενες οργανικές θέσεις, το οποίο όχι μόνο δεν είναι εξειδικευμένο σε θέματα παιδικής προστασίας αλλά είναι και επιφορτισμένο με πολλές επικουρικές του κύριου έργου της προστασίας αρμοδιότητες, κυρίως τη διάθεση επιδομάτων.

Κατά συνέπεια, οι νομαρχιακές διευθύνσεις πρόνοιας:

- αδυνατούν να επιτελέσουν προληπτικό έργο
- δεν επαρκούν για την εφαρμογή των θεσμών της αναδοχής και της υιοθεσίας
- καθυστερούν συχνά να επιτελέσουν το έργο τους όταν ενεργοποιούνται από τον ΣτΠ ή λαμβάνουν εντολή από τις εισαγγελικές αρχές να εξερευνήσουν ζητήματα θυματοποίηση ανηλίκων.

Ο Συνήγορος του Παιδιού εκτιμά ότι χρειάζεται να:

- ανασχεδιαστεί το νομοθετικό και οργανωτικό πλαίσιο της πρόνοιας
- καθιερωθεί η αυτονομία των υπηρεσιών προστασίας του παιδιού και της οικογένειας, να περιγραφούν σαφώς και να κατανεμηθούν οι αρμοδιότητες
- διασφαλιστεί η επάρκεια, η ειδική επιμόρφωση του προσωπικού και η εποπτεία από ειδικούς επιστήμονες, ώστε αυτό να μπορεί να παρεμβαίνει αποτελεσματικά σε όλα τα στάδια της παιδικής προστασίας (πρόληψη, διάγνωση, υποστήριξη, αποκατάσταση) και να συνεργάζεται με τους άλλους αρμόδιους φορείς.

Οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας για παιδιά και εφήβους που λειτουργούν σε νοσοκομεία και σε ειδικά κέντρα είναι ιδιαίτερα χρήσιμες για διαγνώσεις, κυρίως όμως για την υποστήριξη και τη θεραπεία ανηλίκων και των οικογενειών τους. Ωστόσο, σε αρκετές περιπτώσεις ο χρόνος αναμονής είναι εξαιρετικά μακρύς και οι υπηρεσίες αυτές δεν καλύπτουν επαρκώς τις ανάγκες της περιφέρειας.

Οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής σε θέματα κακοποίησης

Ο Συνήγορος του Παιδιού έχει διαπιστώσει ότι συχνά:

- οι έφηβοι διστάζουν να αναφέρουν σε ενήλικες περιστατικά κακοποίησης εις βάρος τους
- οι επαγγελματίες της πρώτης γραμμής (βρεφονηπιοκόμοι, εκπαιδευτικοί, κοινωνικοί λειτουργοί, γιατροί κ.λπ.) δεν διαθέτουν ειδικές γνώσεις ή δεν έχουν καθοδήγηση για το πώς πρέπει να χειριστούν περιστατικά στα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι ο ανήλικος είναι θύμα κακοποίησης.

Αν και στον πρόσφατο νόμο για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας αναφέρεται ρητά ότι οι βρεφονηπιοκόμοι και οι εκπαιδευτικοί είναι υποχρεωμένοι να αναφέρουν στις αρμόδιες αρχές περιστατικά βίας για τα οποία λαμβάνουν γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ο ΣτΠ επισημαίνει ότι για να εφαρμοστεί ο νόμος επιβάλλεται επιμόρφωση όλων των επαγγελματιών πρώτης γραμμής, σε θέματα κακοποιητικής συμπεριφοράς εις βάρος ανηλίκων.

Ο ΣτΠ επισημαίνει την άμεση ανάγκη για:

- τη διενέργεια επιδημιολογικών ερευνών σχετικά με την έκταση του φαινομένου της παιδικής κακοποίησης στη χώρα μας
- τον καθορισμό ενός δημόσιου κέντρου αναφοράς για θέματα κακοποίησης ανηλίκων.

Η ενίσχυση των απροστάτευτων παιδιών

Το δικαίωμα των παιδιών στην επιβίωση, την ανάπτυξη, την ευημερία και το κατάλληλο επίπεδο ζωής παραβιάζεται εις βάρος αρκετών ανηλίκων που οι γονείς τους δεν διαθέτουν τους πόρους για να τους διασφαλίσουν τα απαραίτητα αγαθά. Καθήκον της πολιτείας είναι να βοηθάει στις περιπτώσεις αυτές τους γονείς ή τα πρόσωπα που έχουν αναλάβει την επιμέλεια των παιδιών, όπως προβλέπεται ρητά από τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, αλλά και από το Σύνταγμα για την προστασία της οικογένειας και της παιδικής ηλικίας.

Ο ΣτΠ έχει επανειλημμένα επισημάνει ότι η προσαρμογή του επιδόματος απροστάτευτων παιδιών στα σύγχρονα οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα είναι αναγκαία για να λειτουργήσει ως μια βάση στήριξης της οικονομικά αδύνατης οικογένειας και να υλοποιήσει τα βασικά σημεία του δικαιώματος των παιδιών για ένα κατάλληλο επίπεδο ζωής.

Η φοίτηση στο σχολείο των παιδιών Ρομά

Για τη φοίτηση των ανήλικων Ρομά ο ΣτΠ θεωρεί ότι ειδικές ενισχυτικές ενέργειες στο σχολείο θα πρέπει να συνδυαστούν με τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και τη σταθερή κοινωνική υποστήριξη των οικογενειών τους με τακτικές επισκέψεις εκπροσώπων κοινωνικών υπηρεσιών στους χώρους όπου διαμένουν, για να αποτρέπεται η διακοπή της φοίτησης και η πρόωρη σχολική διαρροή.

Οικογενειακά δικαστήρια

Σημαντικός αριθμός υποθέσεων του ΣτΠ αφορά σε θέματα επιμέλειας των ανηλίκων και επικοινωνίας με τους γονείς με τους οποίους δεν διαμένουν.

Η Αρχή διαπιστώνει δύο σημαντικές θεσμικές ελλείψεις:

- στη λειτουργία οικογενειακών δικαστηρίων, δηλαδή ειδικών τμημάτων στα πρωτοδικεία που θα ασχολούνται με θέματα γονικής μέριμνας και επιτροπείας, θεσμός

που έχει προβλεφθεί από το 1996, αλλά δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί
- στις υπηρεσίες οικογενειακής διαμεσολάβησης για την παρακολούθηση της εφαρμογής δικαστικών αποφάσεων σε θέματα επιμέλειας και επικοινωνίας των παιδιών με τον γονέα με τον οποίο δεν διαμένουν.

Ο Συνήγορος του Παιδιού εκτιμά ότι για το συμφέρον των ανηλίκων είναι σκόπιμη η περιφερειακή οργάνωση και η νομοθετική απονομή σχετικών αρμοδιοτήτων σε κοινωνικές υπηρεσίες, οι οποίες θα παρακολουθούν την εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων και θα μπορούν να εισηγούνται τεκμηριωμένα την τροποποίησή τους.

Εισαγγελείς ανηλίκων και κοινωνικές υπηρεσίες στα πρωτοδικεία

Ο ΣτΠ, εφαρμόζοντας τον σχετικό νόμο, συχνά διαβιβάζει έκθεση στις αρμόδιες εισαγγελικές αρχές και διαπιστώνει την ανάγκη θεσμικής ενίσχυσης του ρόλου τους. Οι εισαγγελείς ανηλίκων είναι αρμόδιοι από τον νόμο αφενός για θέματα διάπραξης αδικημάτων από ανηλίκους και αφετέρου για θέματα επιμέλειας ανηλίκων, κυρίως όταν οι γονείς δεν ασκούν τα καθήκοντά τους. Ωστόσο, στο ελληνικό σύστημα δικαίου δεν υπάρχει εισαγγελέας ανήλικων θυμάτων, με αποτέλεσμα συχνά οι σχετικές υποθέσεις να εξετάζονται και οι συναφείς καταθέσεις ανηλίκων να λαμβάνονται από εισαγγελείς γενικής αρμοδιότητας, οι οποίοι βεβαίως δεν είναι ειδικευμένοι στην προσέγγιση και στην αντιμετώπιση των ανηλίκων.

Ο Συνήγορος του Παιδιού θεωρεί απολύτως απαραίτητη την εξέταση αυτών των θεσμικών και πραγματικών ελλείψεων εκ μέρους της πολιτείας.

Ιδρύματα παιδικής προστασίας

Ο Συνήγορος του Παιδιού συστηματικά διαπιστώνει:
- σοβαρότατες ελλείψεις στο επιστημονικό προσωπικό των δημόσιων ιδρυμάτων
- έλλειψη συστήματος πιστοποίησης, προδιαγραφών και ελέγχου ποιότητας τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Ο ΣτΠ προτείνει να ληφθεί νομοθετική μέριμνα ώστε:
- Ουδεμία δημόσια μονάδα φιλοξενίας ανηλίκων να λειτουργεί χωρίς επαρκές προσωπικό και χωρίς κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους και παιδαγωγούς.
- Οι αναγκαίες θέσεις επιστημονικού προσωπικού να προβλέπονται στον οργανισμό των ιδρυμάτων.
- Τα ενδεχόμενα κενά να καλύπτονται άμεσα με αποσπάσεις ή με ειδικές συμβάσεις, έως ότου πληρωθούν οι θέσεις με τη νόμιμη διαδικασία.
- Τα ιδρύματα και οι μονάδες παιδικής προστασίας να λειτουργούν με προδιαγραφές, να ενισχύονται οικονομικά, να εποπτεύονται και να ελέγχονται τακτικά από τις αρμόδιες υπηρεσίες.
- Οι ανήλικοι που διαμένουν σε αυτά να ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους και να διασφαλίζεται η ισότιμη με τους συνομηλίκους τους συμμετοχή στην εκπαιδευτική και την κοινωνική ζωή.

Τέλος, ο Συνήγορος του Παιδιού επισημαίνει ότι οι μονάδες που λειτουργούν από ιδιωτικούς μη κερδοσκοπικούς φορείς πρέπει να προβάλλουν καλές πρακτικές, να ενισχύονται αλλά και να ελέγχονται από την πολιτεία, όχι όμως να την υποκαθιστούν στην ευθύνη που έχει να μεριμνά για τα παιδιά που δεν έχουν την προστασία των γονέων τους.

Παιδιά με προβλήματα σωματικής και ψυχικής υγείας

Ο ΣτΠ έχει επισημάνει σε πόρισμα του 2005 την επιτακτική ανάγκη να δημιουργηθούν δομές φιλοξενίας για παιδιά και εφήβους με συναισθηματικές δυσκολίες ή προβλήματα συμπεριφοράς, θύματα ειδικών μορφών κακοποίησης, παράνομης διακίνησης και εμπορίας, με προβλήματα ουσιοεξάρτησης κ.λπ. Η Αρχή δεν έχει λάβει έως σήμερα επίσημη απάντηση του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στο πόρισμα αυτό. Αντίθετα, συνεχίζει να λαμβάνει αναφορές για ανηλίκους που δεν έχουν τη φροντίδα ή τη θεραπεία που χρειάζονται.

Αναδοχή και δημόσια υιοθεσία

Ο Συνήγορος του Παιδιού επισημαίνει ότι:

- η έκδοση των προβλεπόμενων από τον Ν. 2447/1996 προεδρικών διαταγμάτων για την οργάνωση των υπηρεσιών που θα αναλάβουν σε πανελλήνιο επίπεδο την προώθηση και την εφαρμογή του θεσμού της αναδοχής ακόμη εκκρεμεί
- η σχετική αρμοδιότητα δεν έχει ανατεθεί, όπως προβλέπεται, σε αποκεντρωμένες υπηρεσίες, με αποτέλεσμα ο θεσμός της αναδοχής να υπολειτουργεί και να υποστηρίζεται κυρίως από τρία μόνο δημόσια ιδρύματα, τα οποία εδρεύουν στην Αττική και δεν διαθέτουν επαρκές προσωπικό για την εκτεταμένη εφαρμογή του θεσμού.

Ο Συνήγορος του Παιδιού έχει απευθύνει σχετικό ερώτημα από το 2005 προς το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης χωρίς ωστόσο να έχει λάβει ακόμη απάντηση.

Αντίστοιχα προβλήματα παρουσιάζονται και στην εφαρμογή του θεσμού της δημόσιας υιοθεσίας, που είναι εξαιρετικά χρονοβόρα, με αποτέλεσμα οι πολίτες να προσφεύγουν συχνά στην ιδιωτική υιοθεσία, η οποία σε αρκετές περιπτώσεις επιτρέπει οικονομικές συναλλαγές και συμβάλλει στη συντήρηση του εμπορίου βρεφών. Ο Συνήγορος του Παιδιού έχει εκφράσει την εκτίμηση ότι χρειάζεται επιτάχυνση της διαδικασίας της δημόσιας υιοθεσίας.

Ανήλικοι ασυνόδευτοι αλλοδαποί

Οι προτάσεις που απηύθυνε ο ΣτΠ στον Πρωθυπουργό και στα αρμόδια υπουργεία με την ειδική έκθεση για τη «Διοικητική κράτηση και απέλαση αλλοδαπών ανηλίκων» το 2005 δεν έχουν τύχει ακόμη επίσημης απάντησης. Σε πόρισμα που εξέδωσε η Αρχή σχετικά με τη μεταχείριση ασυνόδευτων ανηλίκων στην Παγανή Μυτιλήνης επισημαίνει την ανάγκη βελτίωσης των προνοιακών παροχών και εφαρμογής του θεσμού της επιτροπείας για αυτή την κατηγορία ανηλίκων. Αντί να αντιμετωπίζονται τα παιδιά αυτά ως παραβάτες της μεταναστευτικής νομοθεσίας, επιβάλλεται να μελετηθούν εναλλακτικές λύσεις για την κράτηση και την απέλαση, καθώς και μέτρα για την προνοιακή μέριμνα.

Ο ΣτΠ προτείνει:

- κατάργηση του μέτρου της διοικητικής κράτησης ανηλίκων και αντικατάστασή του από εναλλακτικά μέτρα φιλοξενίας ή/και προστασίας
- καθιέρωση συστήματος για τον εντοπισμό, την ταυτοποίηση και την καταγραφή των ασυνόδευτων ανηλίκων
- παροχή αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης κατά τη φάση της υποδοχής
- παροχή κοινωνικών υπηρεσιών από εξειδικευμένους επαγγελματίες στο στάδιο της υποδοχής, οι οποίες θα περιλαμβάνουν: ατομική αξιολόγηση, πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, ενημέρωση του ανηλίκου για τα δικαιώματα και τις επιλογές του, εκπροσώπηση, αναζήτηση οικογενειακού περιβάλλοντος και διερεύνηση της δυνατότητας οικογενειακής συνένωσης ή, σε περίπτωση ανέφικτου επαναπατρισμού, περαιτέρω προβλέψεις για τη μετέπειτα πορεία του ανηλίκου

- διορισμό προσωρινού επιτρόπου για όλους τους ασυνόδευτους ανηλίκους και όχι μόνο για τους αιτούντες άσυλο, όπως προβλέπεται σήμερα.

Ο ΣτΠ θεωρεί αναγκαία και επιτακτική τη λήψη μέτρων για την κοινωνική προστασία και τη φροντίδα των ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων μετά τη λήξη της αρχικής τους κράτησης. Σε κανένα στάδιο δεν είναι αποδεκτό ανήλικοι, εν γνώσει της πολιτείας, να μένουν χωρίς μέριμνα.

Όταν ο επαναπατρισμός ή η επανένωση με την οικογένεια δεν είναι εφικτή θα πρέπει η πολιτεία να παρέχει:

- στέγη και μέσα διαβίωσης σε ειδικές δομές φιλοξενίας, οι οποίες θα πρέπει να σχεδιαστούν και να οργανωθούν με βάση τις ανάγκες της συγκεκριμένης πληθυσμιακής ομάδας
- εναλλακτική επιμέλεια/επιτροπεία με τον διορισμό οριστικού επιτρόπου
- πρόσβαση στην εκπαίδευση
- παροχή επαρκούς ενημέρωσης, διερμηνείας και νομικής εκπροσώπησης και δυνατότητα έκδοσης άδειας διαμονής για ειδικούς ή ανθρωπιστικούς λόγους.

Η δημόσια θέση/διακήρυξη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνηγόρων του Παιδιού στο θέμα αυτό αποτελεί έναν ακόμη παράγοντα ώστε να προσαρμοστούν η ελληνική νομοθεσία και η διοικητική πρακτική στις διεθνώς αποδεκτές αρχές δικαίου για τη μεταχείριση των ασυνόδευτων ανηλίκων.

Παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Από τις αναφορές αλλά και τις επισκέψεις του σε σχολεία, ο Συνήγορος του Παιδιού διαπιστώνει ότι:

- Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα εξακολουθεί να μην καλύπτει σε επαρκή βαθμό τις εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών με ειδικές ανάγκες.
- Η παράλληλη στήριξη ή δημιουργία τμημάτων ένταξης είτε δεν υλοποιείται, ειδικά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είτε εκπληρώνεται πλημμελώς και καθυστερημένα από μη εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς.
- Σε αρκετές περιοχές της χώρας δεν έχουν συσταθεί ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής Α΄ βαθμίδας και δεν υπάρχει πρόβλεψη για την αντιμετώπιση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών μαθητών σε κανονικά σχολεία.
- Σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής, όπως Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, δεν πληρούν τις ισχύουσες προδιαγραφές χώρων, εξοπλισμών και επάρκειας προσωπικού.

Στη διάρκεια του 2006 ο Συνήγορος του Παιδιού εξέδωσε πόρισμα για τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που πάσχουν από το σύνδρομο Asperger, στο οποίο κατέγραψε την ανάγκη να ρυθμιστεί νομοθετικά ο τρόπος αξιολόγησης της σχολικής επίδοσης των παιδιών με αναπτυξιακές διαταραχές.

Εκπαιδευτικό σύστημα και συμμετοχή των μαθητών

Η εκπαίδευση των μαθητών στα δικαιώματα του παιδιού και η εμπέδωση των δικαιωμάτων αυτών με την αξιοποίηση σύγχρονων συμμετοχικών και βιωματικών διαδικασιών

μάθησης παραμένει πρωταρχική επιδίωξη του Συνηγόρου του Παιδιού.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού απαιτείται αναμόρφωση του περιεχομένου της σχολικής ύλης και του αναλυτικού εκπαιδευτικού προγράμματος και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα σχετικά θέματα.

Με αφορμή τη διεξαγωγή εκλογών στα σχολεία για την ανάδειξη εκπροσώπων στις μαθητικές κοινότητες, ο Συνήγορος του Παιδιού εξέδωσε δελτίο Τύπου, με το οποίο κάλεσε τα μέλη των εκπαιδευτικών κοινοτήτων να δώσουν νόημα στις προβλεπόμενες διαδικασίες και να κάνουν πράξη τη δημοκρατία στα σχολεία.

Με αφορμή το ζήτημα της χρήσης των κινητών τηλεφώνων στα σχολεία, ο ΣτΠ απέστειλε επιστολή στην Υπουργό Παιδείας, προτείνοντας την αξιοποίηση του διαλόγου στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση για την προαγωγή της ενημέρωσης, της αυτοδέσμευσης και της αυτοπροστασίας των μαθητών από την ενδεχόμενη βλαπτική χρήση των κινητών.

Πρόληψη και καταπολέμηση της βίας στα σχολεία

Ο Συνήγορος του Παιδιού θεωρεί ότι η καταπολέμηση της βίας στα σχολεία συναρτάται με:

- την υποστήριξη του έργου των εκπαιδευτικών από ειδικευμένους επαγγελματίες σε θέματα διαχείρισης κρίσεων και αντιμετώπισης προσωπικών προβλημάτων των μαθητών
- την προαγωγή της δημοκρατίας στα σχολεία και την εισαγωγή διαλόγου, επικοινωνίας, ανάληψης ευθυνών και ανάπτυξης νέων ρόλων από τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Ο Συνήγορος του Παιδιού για την έναρξη της σχολικής χρονιάς κυκλοφόρησε δελτίο Τύπου με τίτλο «Ας βγάλουμε τη βία από τα σχολεία μας», προτείνοντας την ενεργοποίηση και τη συνεργασία όλων των μερών των σχολικών κοινοτήτων για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Η Παιδόπολη Νεάπολης Λασιθίου

Ο ΣτΠ αποφάσισε να διερευνήσει αυτεπάγγελτα τις συνθήκες λειτουργίας της Παιδόπολης Νεάπολης Λασιθίου. Διαπιστώθηκαν σοβαρότατες ελλείψεις σε προσωπικό, στις εγκαταστάσεις και στην κάλυψη των καθημερινών αναγκών των φιλοξενουμένων (σίτιση, καθαριότητα, υγιεινή, εκπαίδευση, ψυχαγωγία, κοινωνικοποίηση, συμβουλευτική κ.λπ.).

Από την έναρξη της έρευνας έως την έκδοση του πορίσματος, ο ΣτΠ:

- ανέφερε τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις του στο αρμόδιο υπουργείο και στη Διοίκηση Υγειονομικής Περιφέρειας Κρήτης
- παρακολούθησε τις αλλαγές και τα μέτρα που ελήφθησαν μετά την επίσκεψη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων
- επισκέφθηκε τη μονάδα τρεις ακόμη φορές, επικοινωνώντας με τη διοίκηση, το προσωπικό και τα φιλοξενούμενα παιδιά.

Παρά τις μερικές βελτιώσεις που παρατηρήθηκαν, τις προσωρινές λύσεις που αναζητήθηκαν και τις φιλότιμες προσπάθειες που καταβλήθηκαν από τη διοίκηση και το προσωπικό, η κατάσταση του ιδρύματος παρέμεινε εξαιρετικά προβληματική λόγω της έλλειψης προσωπικού. Η προσδοκία κάλυψης ορισμένων θέσεων μέσω της διαδικασίας του ΑΣΕΠ παρέμεινε ανεκπλήρωτη. Είναι ενδεικτικό ότι μετά τον Δεκέμβριο του 2006, για 27 φιλοξενούμενους ανηλίκους με πολλά προσωπικά και κοινωνικά προβλήματα απασχολούνταν μόνο τέσσερα άτομα (σε σύνολο 49 οργανικών θέσεων), στα οποία μάλιστα δεν περιλαμβάνεται κανένας επιστήμονας (παιδαγωγός, κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος).

Ο ΣτΠ πρότεινε, μεταξύ άλλων:

- για την άμεση αντιμετώπιση της έλλειψης προσωπικού να γίνουν αποσπάσεις ή να πληρωθούν κατ' εξαίρεση οι θέσεις στον Τομέα Πρόνοιας
- την εκπόνηση ειδικής νομοθετικής ρύθμισης για όλες τις μονάδες παιδικής προστασίας, σύμφωνα με την οποία θα προβλέπεται οι κενούμενες θέσεις του προ-

σωπικού, που κρίνονται απαραίτητες για τη λειτουργία τους, να καλύπτονται άμεσα μέχρι να πληρωθούν οι θέσεις μέσω διαγωνισμού του ΑΣΕΠ

- την άμεση βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών (περιβάλλον προσαρμοσμένο στις ανάγκες της παιδικής ηλικίας, καθαριότητα χώρων, φροντίδα ιματισμού κ.λπ.)
- τη βελτίωση του προγράμματος ψυχαγωγίας, εμψύχωσης και επιμόρφωσης των παιδιών
- τη διαρκή εποπτεία του ιδρύματος
- τη μελέτη και την προώθηση της εφαρμογής του θεσμού της αναδοχής για τους φιλοξενούμενους ανηλίκους.

Παιδική εργασία και εκμετάλλευση

Με αφορμή καταγγελίες για παιδιά που επαιτούν ή εργάζονται στους δρόμους, τα οποία είναι πιθανόν θύματα παραμέλησης ή εκμετάλλευσης, ο ΣτΠ έχει ζητήσει:

- την τακτική παρουσία ειδικευμένων λειτουργών σε χώρους όπου παρατηρούνται αυξημένα τέτοια φαινόμενα
- τη συνεργασία μεταξύ τοπικών παραγόντων και ΜΚΟ

με στόχο να αποτραπεί η παιδική εργασία και εκμετάλλευση και να συνδυαστεί με την υποστήριξη των παιδιών αυτών και των οικογενειών τους, καθώς και με τη φοίτησή τους στο σχολείο.

Νεανική παραβατικότητα

Ο Συνήγορος του Παιδιού ασχολείται ιδιαίτερα με την παραβατικότητα των ανηλίκων και στον τομέα των μέτρων πρόληψης και υποστηρικτικής αντιμετώπισης των ανηλίκων που είναι εκτεθειμένοι σε συμπεριφορές οι οποίες παραβιάζουν τον ποινικό νόμο και στον τομέα των δικαιωμάτων των ανηλίκων εκείνων που καταδικάζονται και τοποθετούνται σε χώρους εγκλεισμού ή εις βάρος των οποίων επιβάλλονται αναμορφωτικά μέτρα.

Η Αρχή επισκέφθηκε το μόνο ίδρυμα αγωγής ανηλίκων στην Ελλάδα, στην περιοχή του Βόλου, στο οποίο διαπίστωσε προβλήματα σε σχέση με την εκπαίδευση των φιλοξενούμενων ανηλίκων. Σημαντικές ελλείψεις διαπιστώνονται γενικότερα στα αναμορφωτικά μέτρα, μεταξύ των οποίων η ελλιπής στελέχωση των υπηρεσιών επιμελητών ανηλίκων και η μη έκδοση προδιαγραφών και οδηγιών για την υλοποίηση των νέων αναμορφωτικών μέτρων που έχει εισαγάγει ο Ν. 3189/2003.

Παρουσίαση σημαντικών υποθέσεων

Ένταξη παιδιών Ρομά στην υποχρεωτική εκπαίδευση

Τα παιδιά του καταυλισμού Αγίου Σώστη Τεγέας δεν φοιτούσαν στο σχολείο, λόγω της άρνησης του Δημάρχου Τεγέας να προβεί σε επιδιόρθωση και παραχώρηση παρακείμενων εγκαταλελειμμένων σχολικών κτιρίων.

Με αφορμή τη σχετική αναφορά, κλιμάκιο της Αρχής:

- διενήργησε αυτοψία για να διερευνήσει το ενδεχόμενο να επαναλειτουργήσουν ορισμένα από τα κτίρια αυτά
- συμμετείχε σε σύσκεψη με τον Νομάρχη Αρκαδίας και τους προϊσταμένους της Διεύθυνσης ΠΕ Αρκαδίας, της Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης της Περιφέρειας Πελοποννήσου και των κοινωνικών υπηρεσιών της νομαρχίας
- ενημέρωσε την Αντιεισαγγελέα Πρωτοδικών Αρκαδίας για το επίμαχο ζήτημα.

Οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες επέλεξαν ως προσφορότερη λύση για την αποφυγή περιθωριοποίησης του μειονοτικού αυτού πληθυσμού τη διασπορά των παιδιών σε περισσότερα σχολεία.

Μετά την παρέμβαση της Αρχής οι υπεύθυνοι ΠΕ Αρκαδίας κατέγραψαν τα παιδιά του καταυλισμού ανά ηλικία και εκπόνησαν σχέδιο ένταξης των παιδιών σε σχολεία της Τρίπολης.

Κατά τη σχολική χρονιά 2005–2006, 37 παιδιά ενεγράφησαν για πρώτη φορά και άλλα 28 επανεγγράφησαν. Οι αριθμοί αυτοί αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Αποχή παιδιού με αναπηρία από την υποχρεωτική εκπαίδευση

Ο ΣτΠ δέχθηκε αναφορά από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής με θέμα την αποχή από την υποχρεωτική εκπαίδευση τυφλού δεκατετράχρονου κοριτσιού. Η ανήλικη είχε χάσει την όρασή της στο τέλος της Γ΄ Δημοτικού και έκτοτε παρέμενε, κατά το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, εκτός σχολικής εκπαίδευσης. Στις αρχές του 2005, έπειτα από πρόταση του αρμόδιου ΚΔΑΥ, παρακολούθησε για μικρό χρονικό διάστημα τα μαθήματα του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Τυφλών Θεσσαλονίκης. Στη συνέχεια, οι γονείς διέκοψαν τη φοίτησή της, με την αιτιολογία ότι το παιδί κουράζεται κατά τη μετάβαση στο σχολείο και ότι είχε δυσκολίες προσαρμογής στο Σχολείο Τυφλών.

Μετά τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Παιδιού, η προϊσταμένη του αρμόδιου Γραφείου ΠΕ επικοινώνησε με τους γονείς της ανήλικης, με τον διευθυντή του δημοτικού σχολείου της περιοχής κατοικίας τους, με το αρμόδιο ΚΔΑΥ και με τον Σχολικό Σύμβουλο Ειδικής Αγωγής, και αποφασίστηκε η φοίτησή της σε κανονικό δημοτικό σχολείο με προσωρινή παρακολούθηση τμήματος ένταξης. Συγχρόνως, υποβλήθηκε στη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής του ΥΠΕΠΘ αίτημα για παράλληλη στήριξη και διορισμό εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής με γνώσεις της γραφής του συστήματος Braille.

Η επανένταξη της ανήλικης στο σχολικό περιβάλλον εξελίσσεται ομαλά, αλλά εκκρεμεί ακόμη (Δεκέμβριος 2006) το αίτημα για παράλληλη στήριξη.

Σχολική άρνηση και κοινωνική απόσυρση ανηλίκου

Επαγγελματίες υγείας απευθύνθηκαν στον ΣτΠ αναφέροντας ότι δεκατετράχρονο αγόρι για περισσότερα από δύο χρόνια απείχε από τη σχολική εκπαίδευση, επικαλούμενο υπέρμετρο φόβο να βγει από το σπίτι. Κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης και σε συνεργασία με την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία, διαπιστώθηκε ότι ο ανήλικος διαβιούσε σε δυσχερείς οικονομικοκοινωνικές συνθήκες.

Μετά την παρέμβαση της Αρχής, ο παιδίατρος και ο παιδοψυχίατρος που επισκέφθηκαν το σπίτι του ανηλίκου επιβεβαίωσαν ότι πρέπει να ληφθούν άμεσα μέτρα, γιατί απειλούνταν τόσο η σωματική όσο και η ψυχική υγεία του.

Ο ΣτΠ συναντήθηκε επανειλημμένα με τους γονείς για να τους πείσει να συναινέσουν στην προσωρινή απομάκρυνση του παιδιού και στη συνέχεια το παρέπεμψε στην παιδοψυχιατρική κλινική του Νοσοκομείου Παίδων «Αγία Σοφία». Ο δεκατετράχρονος παρουσίασε από την αρχή κιόλας σημαντική βελτίωση στη συμπεριφορά του, άρχισε να κινείται άφοβα ακόμη και στον προαύλιο χώρο και ξεκίνησε η φοίτησή του στο σχολείο που λειτουργεί στον χώρο του νοσοκομείου. Τελικά, ο ανήλικος παραπέμφθηκε σε ειδικό θεραπευτικό ξενώνα για εφήβους.

Ενδοοικογενειακή βία

Δεκαεξάχρονη, θύμα ενδοοικογενειακής βίας, υπέβαλε στον ΣτΠ αναφορά ζητώντας τη διαμεσολάβησή του. Η ανήλικη απευθύνθηκε στην Αρχή με τη βοήθεια καθηγήτριάς της και τη στήριξη συμμαθήτριας, η οποία είχε επίσης στο παρελθόν απευθυνθεί στον ΣτΠ. Σύμφωνα με την καθηγήτρια, η ανήλικη παρουσίαζε δραματική αλλαγή στη συμπεριφορά της, απουσίες από το σχολείο και χειρότερη επίδοση στα μαθήματα.

Η ανήλικη προερχόταν από μονογονεϊκή οικογένεια και η μητέρα παρουσίαζε πολλαπλά ψυχοσυναισθηματικά προβλήματα και απρόβλεπτη επιθετική συμπεριφορά προς την κόρη της και προς τρίτους. Από την αξιολόγηση των πληροφοριών προέκυψε ότι η ανή-

λικη ήταν θύμα χρόνιας βίαιης συμπεριφοράς –σωματικής, λεκτικής και συναισθηματικής– εκ μέρους της μητέρας της.

Ο ΣτΠ την παρέπεμψε σε δημόσιο ιατροπαιδαγωγικό κέντρο για να παρασχεθεί βοήθεια τόσο στην ίδια όσο και στη μητέρα της και επικοινώνησε με ενήλικα συγγενή της, ο οποίος ανέλαβε την παρακολούθηση της οικογενειακής κατάστασης και την υποστήριξη της ανήλικης.

Ο ΣτΠ παρακολούθησε την εξέλιξη της συνεργασίας της ανήλικης με το ιατροπαιδαγωγικό κέντρο, συνάντησε μέλη της επιστημονικής ομάδας του κέντρου και συνέχισε να ενημερώνεται από την ανήλικη για την πρόοδό της και την οικογενειακή της κατάσταση.

Προστασία ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων

Ο ΣτΠ δέχθηκε αναφορά από το ΕΣΠ με θέμα την ύπαρξη μεγάλου αριθμού ασυνόδευτων ανήλικων Αφγανών στο κέντρο κράτησης παράνομα εισερχόμενων αλλοδαπών στην Παγανή Μυτιλήνης. Το ΕΣΠ έχει επίσης ενημερώσει κατ' επανάληψη τον ΣτΠ ότι στα γραφεία της οργάνωσης προσέρχονται ασυνόδευτοι ανήλικοι αλλοδαποί μετά τη λήξη της διοικητικής τους κράτησης. Η απουσία οποιασδήποτε αρωγής ή εποπτείας εκ μέρους της πολιτείας υπέρ των ανηλίκων στην ουσία αποτελεί εγκατάλειψη. Η πρακτική αυτή ακολουθείται ακόμη και σε περιπτώσεις ανηλίκων εξαιρετικά νεαρής ηλικίας, όπως φανερώνει η περίπτωση ασυνόδευτου ανήλικου Αφγανού, 12 μόλις ετών, ο οποίος κατέφθασε άστεγος στα γραφεία του ΕΣΠ έπειτα από κράτηση στην Παγανή.

Στο πλαίσιο της διερεύνησης της υπόθεσης, κλιμάκιο του ΣτΠ διενήργησε δύο αυτοψίες στο κέντρο κράτησης στην Παγανή και συναντήθηκε με εκπροσώπους των αρμόδιων φορέων της περιοχής. Το σχετικό πόρισμα απεστάλη προς τους υπουργούς Δημόσιας Τάξης, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Δικαιοσύνης, και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Η διαπίστωση τόσο για τους ασυνόδευτους ανηλίκους που συλλαμβάνονται στην ελληνική επικράτεια από την Ελληνική Αστυνομία ως παράνομα διαμένοντες στη χώρα όσο και για εκείνους που εντοπίζονται στις παραμεθόριες περιοχές ως παράνομα εισερχόμενοι είναι ότι η ιδιότητα του ανηλίκου, ο οποίος χρειάζεται προστασία σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις διεθνείς δεσμεύσεις, υποχωρεί έναντι της ιδιότητας του παραβάτη της μεταναστευτικής νομοθεσίας.

Νόμος 3304/2005

Η ψήφιση του Ν. 3304/2005 για την «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» αποτέλεσε τομή για την προαγωγή της αρχής της ισότητας και την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη χώρα μας. Το νομοθέτημα αυτό ενίσχυσε τον ρόλο του ΣτΠ, προσθέτοντας νέες αρμοδιότητες που συμβάλλουν στην αποτελεσματικότερη εκπλήρωση της θεσμικής αποστολής του. Με τις νέες νομοθετικές διατάξεις, η Αρχή δεν εξαιρείται πλέον από τη διερεύνηση αναφορών σχετικών με την υπηρεσιακή κατάσταση προσωπικού του δημοσίου, όταν αυτές αφορούν σε περιπτώσεις διακριτικής μεταχείρισης που εμπίπτουν στο πεδίο των νέων διατάξεων.

Νόμος 3488/2006

Ο Ν. 3488/2006 για την «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας» ενσωματώνει στην ελληνική έννομη τάξη την Οδηγία 2002 /73/ΕΚ της ΕΕ.

Ο νόμος αυτός αναγορεύει τον ΣτΠ σε φορέα παρακολούθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στον τομέα της απασχόλησης αλλά και σε φορέα άσκησης διαμεσολάβησης μεταξύ του θιγομένου και αυτού που φέρεται ότι παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Οι αρμοδιότητες και το πεδίο δράσης της Αρχής επεκτείνονται και στις σχέσεις των φυσικών ή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου. Το ΣΕΠΕ αναλαμβάνει την υποχρέωση να ενημερώνει τον ΣτΠ για τις καταγγελίες που σχετίζονται με άνιση μεταχείριση και να υποβάλλει σε αυτόν τα αποτελέσματα του ελέγχου του. Τέλος, παρέχεται η αρμοδιότητα στην Αρχή να διεξάγει έρευνα και να διαμορφώνει το τελικό πόρισμα της καταγγελίας.

Σημαντικά σημεία του νόμου 3488/2006:

- Περιλαμβάνονται στις διατάξεις όχι μόνον όσοι απασχολούνται αλλά και όσοι είναι υποψήφιοι προς απασχόληση ή προς επαγγελματική κατάρτιση, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας ή μορφή απασχόλησης – στον δημόσιο, στον ιδιωτικό τομέα και στα ελεύθερα επαγγέλματα.
- Εισάγεται για πρώτη φορά στο εθνικό δίκαιο ο όρος «σεξουαλική παρενόχληση», και αναδιατυπώνονται οι έννοιες των όρων «άμεση διάκριση», «έμμεση διάκριση» και «παρενόχληση».
- Αναγνωρίζεται σε συνδικαλιστικά σωματεία, άλλα νομικά πρόσωπα και ενώσεις προσώπων που έχουν συναφές έννομο συμφέρον η δυνατότητα να ασκούν, με τη συναίνεση του θιγομένου, δικαιώματά του ενώπιον διοικητικών ή ανεξάρτητων αρχών και να ασκούν παρέμβαση υπέρ αυτού ενώπιον των δικαστικών αρχών.
- Προβλέπεται ότι η παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης επιφέρει αστικές και διοικητικές κυρώσεις και συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα σύμφωνα με τον υπαλληλικό κώδικα.
- Προβλέπονται ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση σεξουαλικής παρενόχλησης.
- Θεσπίζεται μερική αντιστροφή του βάρους της απόδειξης στη μεταχείριση που υποκρύπτει διάκριση λόγω φύλου.
- Προσδιορίζονται ως μορφές διάκρισης λόγω φύλου η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση γυναίκας λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας, καθώς και γονέα που κάνει χρήση γονικής άδειας για την ανατροφή του παιδιού του.
- Ορίζεται ρητά ότι δεν συνιστά διάκριση η λήψη ή η διατήρηση ειδικών ή θετικών μέτρων που σκοπό έχουν την εξάλειψη υφιστάμενων διακρίσεων.
- Αναγνωρίζεται στον εργαζόμενο γονέα το δικαίωμα, μετά το πέρας της άδειας μητρότητας ή της γονικής άδειας ανατροφής τέκνου, να επιστρέψει στη θέση εργασίας του ή σε ισοδύναμη θέση και να επωφεληθεί από οποιαδήποτε βελτίωση των συνθηκών εργασίας την οποία θα λάμβανε εάν εργαζόταν.

Κατά το 2006 διερευνήθηκαν από τον ΣτΠ 51 αναφορές που έθεταν ζήτημα για αθέμιτες διακρίσεις.

- 10 είχαν επιτυχή έκβαση
- 27 εκκρεμούν
- 3 αρχειοθετήθηκαν λόγω μη αποδοχής των προτάσεων του ΣτΠ
- 9 αρχειοθετήθηκαν ως αβάσιμες
- 2 αρχειοθετήθηκαν λόγω αναρμοδιότητας (εκκρεμοδικία).

- Διευρύνεται η έννοια του όρου «αμοιβή», ώστε να περιλαμβάνονται και όποια άλλα οφέλη παρέχονται από τον εργοδότη εξαιτίας ή με αφορμή την απασχόληση του εργαζομένου.
- Καθιερώνεται υποχρέωση αφενός των συνδικαλιστικών οργανώσεων να ενημερώνουν τα μέλη τους για το περιεχόμενο του νόμου και για τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή του και αφετέρου των εργοδοτών να προάγουν την ισότητα στον χώρο εργασίας με τρόπο προγραμματισμένο και συστηματικό.

Διακρίσεις λόγω εθνοτικής καταγωγής

■ Ελληνίδα από πολιτογράφηση, εν όψει της επικείμενης ολοκλήρωσης του χρόνου άσκησής της στη δικηγορία, ζήτησε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης να πιστοποιήσει ότι η διάταξη του Κώδικα Δικηγόρων σύμφωνα με την οποία αλλογενής που απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια με πολιτογράφηση δεν μπορεί να διοριστεί δικηγόρος πριν από τη συμπλήρωση πενταετίας έχει πάψει να ισχύει μετά τη δημοσίευση του Ν. 3304/ 2005. Το υπουργείο απάντησε ότι «... αρμόδια για τον έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων είναι τα διοικητικά δικαστήρια της Χώρας. Κατόπιν τούτου ... το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο... θεωρείται ότι δεν έχει καταργηθεί με τη δημοσίευση του ν. 3304/2005».

Ο ΣτΠ υποστήριξε ότι:

- Ο Ν. 3304/2005 απαγορεύει κάθε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής στην εργασία επιβάλλοντας την επί ίσοις όροις άσκηση ενός δικαιώματος ή απόλαυση ενός έννομου αγαθού.
- Η μόνη επιτρεπτή απόκλιση από την υποχρέωση ίσης μεταχείρισης είναι η διάκριση λόγω ιθαγένειας, στοιχείο που προφανώς δεν συντρέχει στη συγκεκριμένη υπόθεση.
- Στην προκειμένη περίπτωση, αλλογενείς έλληνες πολίτες, που απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια με πολιτογράφηση, υφίστανται δυσμενή μεταχείριση σε σχέση με όσους απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια είτε από τη γέννησή τους είτε επειδή έχουν πολιτογραφηθεί ως ομογενείς.
- Η διάκριση που ίσχυσε για τη συγκεκριμένη πολίτιδα δεν φαίνεται να δικαιολογείται αντικειμενικά από κάποιον θεμιτό σκοπό.

Ο ΣτΠ κατέληξε ότι το συγκεκριμένο άρθρο του Κώδικα Δικηγόρων αντίκειται στην αρχή της ίσης μεταχείρισης ανεξάρτητα από φυλετική ή εθνοτική καταγωγή και πρέπει να θεωρείται ότι έχει καταργηθεί αυτοδικαίως με τον Ν. 3304/2005, χωρίς να χρειάζεται να έχει προηγηθεί νομοθετική ρύθμιση ή απόφαση δικαστηρίου.

Η Επιτροπή Ίσης Μεταχείρισης, η οποία ενεπλάκη στην υπόθεση, συμφώνησε απόλυτα με τις θέσεις του ΣτΠ οι οποίες έγιναν τελικά αποδεκτές.

■ Κύπριοι και άλλοι πολίτες κρατών-μελών της ΕΕ, ελληνικής καταγωγής, οι οποίοι ήταν υποψήφιοι για εισαγωγή στα ελληνικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, διαμαρτυρήθηκαν στον ΣτΠ για την άρνηση των εκπαιδευτικών αρχών να τους εντάξουν στο ποσοστό εισαγωγής της ειδικής κατηγορίας των κοινοτικών/αλλοδαπών πολιτών. Αποτέλεσμα αυτού ήταν οι πολίτες της ΕΕ με ελληνική καταγωγή να υπάγονται στην κατηγορία των ομογενών.

Η Αρχή επισήμανε ότι:

- Ο αποκλεισμός των σπουδαστών, ελληνικής καταγωγής, με ιθαγένεια κράτους-μέλους της ΕΕ, από την κατηγορία των κοινοτικών υπηκόων συνιστά άμεση διάκριση λόγω εθνοτικής καταγωγής.
- Η επίμαχη διάταξη θα έπρεπε να είχε αυτοδικαίως καταργηθεί ως αντιβαίνουσα στην αρχή της ίσης μεταχείρισης.
- Η ειδική μεταχείριση η οποία επιφυλάσσεται στους ομογενείς και υποδεικνύεται από την υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για τον απόδημο ελληνισμό διαφέρει από τη νομοθετική επιταγή της ίσης μεταχείρισης των κοινοτικών υπηκόων.

Ο ΣτΠ πρότεινε:

- Να μην εφαρμοστεί η επίμαχη ρύθμιση και να υπαχθούν σε ενιαία ρύθμιση όλοι οι κοινοτικοί σπουδαστές χωρίς διαφοροποιήσεις και αναγωγή στην εθνική τους καταγωγή.
- Να υιοθετηθεί νομοθετική ρύθμιση για να αρθεί η αθέμιτη διάκριση λόγω εθνοτικής καταγωγής, στην οποία υπάγονται οι κοινοτικοί πολίτες ελληνικής καταγωγής, και να διαμορφωθεί ορθολογικότερο πλαίσιο αξιολόγησης των κοινοτικών υποψηφίων.

Ειδικότερα για τους κύπριους πολίτες ελληνικής καταγωγής, οι οποίοι είναι σε πλεονεκτικότερη θέση επειδή έχουν κατά τεκμήριο ως μητρική τους γλώσσα τα ελληνικά, η Αρχή πρότεινε να εξευρεθεί τρόπος ώστε να εκλείψει η μεταξύ της κατηγορίας των κοινοτικών υπηκόων de facto ευνοϊκότερη θέση των πολιτών αυτών, με τη θέσπιση κριτηρίου ή συντελεστή στάθμισης γνώσης της ελληνικής γλώσσας.

Η Αρχή αναμένει την ανταπόκριση της διοίκησης.

Διακρίσεις λόγω φυλετικής καταγωγής

Ο ΣτΠ έχει ασχοληθεί συστηματικά και επανειλημμένα με το θέμα της στεγαστικής αποκατάστασης των Ρομά και με ζητήματα που σχετίζονται με εκδιώξεις ή με κατεδαφίσεις των πρόχειρων καταλυμάτων τους κατά τη διάρκεια απουσίας τους, όταν αυτές δεν συνοδεύονται από την υπόδειξη κατάλληλου χώρου έστω και για την προσωρινή τους εγκατάσταση. Ο ΣτΠ, ως φορέας εφαρμογής του νόμου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλετικής καταγωγής, επι-

μένει στην ανάγκη συνεργασίας όλων των συναρμόδιων φορέων για:

- τη στεγαστική αποκατάσταση των Ρομά
- την άμεση βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους, ειδικά αυτών που άπτονται της υγιεινής.

Ο ΣτΠ έχει επίσης επισημαίνει την πάγια παρελκυστική τακτική των δήμων Λιοσίων και Ζεφυρίου να καθυστερούν υπέρμετρα τη χορήγηση βεβαίωσης τέλους ακίνητης περιουσίας σε πολίτες προκειμένου αυτοί να τη χρησιμοποιήσουν για τη σύνταξη συμβολαίου αγοραπωλησίας, όπου ο αγοραστής είναι πολίτης Ρομά, ώστε να αποθαρρυνθεί η αγορά ακίνητης περιουσίας από Ρομά στους συγκεκριμένους δήμους.

Διακρίσεις λόγω αναπηρίας

■ Εργαζόμενη σε τράπεζα προσέφυγε στον ΣτΠ ζητώντας να διερευνηθεί κατά πόσον το ΣΕΠΕ εξάντλησε τα περιθώρια ελέγχου του κατά τη διερεύνηση καταγγελίας της εις βάρος της εργοδότριας τράπεζας για διακριτική μεταχείριση λόγω αναπηρίας. Η καταγγέλλουσα είχε προσληφθεί το 1995 ως άτομο με αναπηρία και εξαρχής είχε τοποθετηθεί σε υποκατάστημα κοντά στο σπίτι της. Τον Μάιο του 2006 της ανακοινώθηκε η μετάθεσή της σε υποκατάστημα μακριά από τον τόπο κατοικίας της, γεγονός που θα καθιστούσε ιδιαιτέρως επαχθή τη μετάβασή της στην εργασία της. Το ΣΕΠΕ, αφού έλαβε υπόψη του τις θέσεις και των δύο πλευρών, έκρινε ότι δεν μπορούσε να επιτευχθεί συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς και συνέστησε στην καταγγέλλουσα να προσφύγει στα αρμόδια πολιτικά δικαστήρια.

Ο ΣτΠ επισήμανε ότι:

- Ο ρόλος του ΣΕΠΕ είναι να ελέγχει και να αποφαίνεται για τη βασιμότητα ή μη κάποιας καταγγελίας για παραβίαση της εργατικής (ή της ασφαλιστικής) νομοθεσίας και να επιβάλλει κυρώσεις όπου χρειάζεται.
- Το διευθυντικό δικαίωμα του εργοδότη για μετάθεση του εργαζομένου περιορίζεται κατ' αρχήν από τις γενικές διατάξεις του αστικού δικαίου που απαγορεύουν την κατάχρηση του δικαιώματος αυτού.
- Η άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος ενδέχεται να θέσει έναν εργαζόμενο με αναπηρία σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με τους άλλους εργαζομένους που έχουν τα ίδια τυπικά προσόντα.
- Η πρακτική αυτή ισοδυναμεί με έμμεση διάκριση υπό την έννοια του Ν. 3304 /2005, εκτός αν δικαιολογείται αντικειμενικά από έναν θεμιτό σκοπό και συνιστά μέσο πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξή του ή εάν ο εργοδότης έχει λάβει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα για εύλογες προσαρμογές που δεν συνεπάγονται δυσανάλογο κόστος ή που αντισταθμίζονται από μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο πολιτικής υπέρ των ατόμων με αναπηρία.
- Το αντίδικο μέρος φέρει το βάρος της απόδειξης ότι δεν συνέτρεξαν περιστάσεις που συνιστούν παραβίαση της αρχής ή ότι συντρέχουν λόγοι που την δικαιολογούν.

Ο ΣτΠ έκρινε ότι το ΣΕΠΕ δεν εξάντλησε τις αρμοδιότητές του και πρότεινε να επανεξετάσει την καταγγελία. Το ΣΕΠΕ ενημέρωσε την Αρχή ότι τελικά το συγκεκριμένο πρόβλημα διευθετήθηκε με δικαστική απόφαση ασφαλιστικών μέτρων.

■ Σπουδαστής σε ΑΕΝ διαμαρτυρήθηκε για την άρνηση της ακαδημίας να διενεργήσει προφορικές εξετάσεις, μολονότι ο ενδιαφερόμενος εμφανίζει δυσλεξία. Η άρνηση της σχολής να διεξαγάγει προφορικές εξετάσεις, παρά την αρχική αποδοχή της εισαγωγής του σπουδαστή με το καθεστώς των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθιστά αδύνατη όχι μόνο τη φοίτηση του σπουδαστή κατά το τρέχον έτος αλλά και τη συνέχιση των σπουδών του.

Ο ΣτΠ ζήτησε από την ΑΕΝ να αιτιολογήσει ειδικά την άρνησή της και επισήμανε ότι τυχόν άρνηση της ακαδημίας να διενεργήσει εξετάσεις με τρόπο πρόσφορο και προσαρμοσμένο στις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των σπουδαστών της ενδέχεται να συνιστά έμμεση διάκριση λόγω αναπηρίας. Η ΑΕΝ απάντησε ότι:

- οι διατάξεις που προβλέπουν την υποχρέωση παροχής ειδικής εκπαίδευσης και

ειδικού τρόπου αξιολόγησης αναφέρονται στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει σχετική υποχρέωση για την τριτοβάθμια εκπαίδευση

- η άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος, σύμφωνα και με τη Διεθνή Σύμβαση STCW 1978, απαιτεί συγκεκριμένες ικανότητες στον γραπτό λόγο –μεταξύ των οποίων ενδεικτικά αναφέρονται η χρήση χειρόγραφου ημερολογίου γέφυρας/μηχανής, η συνομολόγηση συμβάσεων–, στη χρήση ηλεκτρονικών οργάνων, ικανότητες στις οποίες είναι πιθανόν να μην μπορούν να ανταποκριθούν άτομα με πρόβλημα δυσλεξίας, εάν αυτό είναι έντονο
- το ναυτικό επάγγελμα εμπίπτει στην εξαίρεση του άρθρου 9 του Ν. 3304/2005.

Η απάντηση κρίθηκε εν μέρει ικανοποιητική και ο ΣτΠ προτίθεται να επανέλθει με επισημάνσεις στο σκέλος που αφορά στην εξατομικευμένη αδυναμία του συγκεκριμένου ενδιαφερομένου.

Διακρίσεις λόγω ηλικίας

■ Ασκούμενοι δικηγόροι προσέφυγαν στον ΣτΠ διαμαρτυρόμενοι για τις απορρίψεις των αιτημάτων εγγραφής τους στα βιβλία ασκουμένων των δικηγορικών συλλόγων Πατρών, Αγρινίου και Αλεξανδρούπολης λόγω υπέρβασης του νόμιμου ορίου ηλικίας, σύμφωνα με διάταξη του Κώδικα των Δικηγόρων.

Ο ΣτΠ επισήμανε προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης ότι, μετά την έναρξη ισχύος του Ν. 3304/2005, η συγκεκριμένη διάταξη θεωρείται ότι έχει καταργηθεί αυτοδικαίως στο μέτρο που το όριο ηλικίας δεν αιτιολογείται επαρκώς. Συνέστησε επίσης την τροποποίηση του Κώδικα Δικηγόρων και, εφόσον κριθεί σκόπιμη η διατήρηση ορίου ηλικίας, την ειδική αιτιολόγησή της.

Η Αρχή διερεύνησε και άλλες υποθέσεις για ζητήματα διακριτικής μεταχείρισης λόγω ηλικίας:

- απόρριψη υποψηφιότητας για κατάληψη θέσης λόγω υπέρβασης του ορίου ηλικίας που έθετε η προκήρυξη
- αθέμιτη θέσπιση ορίου ηλικίας σε προκήρυξη για την πλήρωση θέσεων επιστημονικού προσωπικού
- όριο ηλικίας που τίθεται για την υποχρεωτική συνταξιοδότηση διπλωματικών υπαλλήλων
- θέσπιση υποχρεωτικού ορίου συνταξιοδότησης παρ' ότι δεν έχει συμπληρωθεί ο απαιτούμενος χρόνος συντάξιμης υπηρεσίας
- αδυναμία μετατροπής συμβάσεων ορισμένου χρόνου σε αορίστου λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας για πρόσληψη στο δημόσιο
- διάκριση λόγω θέσπισης ορίου ηλικίας κατά την πλήρωση οργανικών θέσεων.

Διακρίσεις λόγω φύλου

■ Δύο υποψήφιες για εισαγωγή στις ΑΕΝ προσέφυγαν στον ΣτΠ επικαλούμενες διακριτική μεταχείριση λόγω φύλου. Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας υιοθετεί πρακτικές άμεσης

διακριτικής μεταχείρισης εις βάρος των γυναικών υποψηφίων, αφού δέχεται, χωρίς νόμιμη αιτιολογία, εξαιρετικά περιορισμένο αριθμό γυναικών στις προαναφερόμενες σχολές. Η εφαρμογή ποσόστωσης έχει εν προκειμένω ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό μεγάλου αριθμού ενδιαφερόμενων γυναικών από την άσκηση του επαγγέλματος του ναυτικού στις ειδικότητες του πλοιάρχου και του μηχανικού. Το υπουργείο ισχυρίζεται ότι οι ειδικές συνθήκες άσκησης του ναυτικού επαγγέλματος, ακόμη και στο στάδιο της εκπαίδευσης, καθιστούν αποφασιστικής σημασίας τον παράγοντα φύλο για τον περιορισμό της ελεύθερης εισαγωγής των υποψήφιων γυναικών στις ΑΕΝ. Η αιτιολογία αυτή, ωστόσο, δεν μπορεί να θεωρηθεί νόμιμη γιατί η τυχόν απόκλιση από την αρχή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών σε τομείς επαγγελματικής δραστηριότητας και στη σχετική εκπαίδευση πρέπει να αιτιολογείται ειδικά με αναφορά στον παράγοντα φύλο.

Ο ΣτΠ πρότεινε στο αρμόδιο υπουργείο:

- Να θεμελιωθούν στη σχετική νομοθεσία και στην προκήρυξη για την εισαγωγή στις ΑΕΝ ειδικά οι λόγοι της επιβαλλόμενης απόκλισης από τη συνταγματικώς κατοχυρωμένη αρχή της ισότητας ανδρών και γυναικών.
- Να δημιουργηθούν οι κατάλληλες υποδομές στις ΑΕΝ για την υποδοχή των σπουδαστριών, ώστε σταδιακά να εγκαθιδρυθεί η πραγματική ισότητα των δύο φύλων τόσο στην εκπαίδευση όσο και στην άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος.

Το υπουργείο δεν έχει ανταποκριθεί στις προτάσεις του ΣτΠ.

■ Υποψήφια για πρόσληψη στο μόνιμο προσωπικό φύλαξης των καταστημάτων κράτησης της χώρας προσέφυγε στον ΣτΠ αμφισβητώντας τη νομιμότητα υπουργικής απόφασης με την οποία προκηρύχθηκαν 225 θέσεις, από τις οποίες οι 200 θέσεις επρόκειτο να πληρωθούν από άνδρες και οι 25 από γυναίκες. Με τη θέσπιση της ποσόστωσης αυτής, σε συνδυασμό με την πρόβλεψη θέσεων για γυναίκες σε συγκεκριμένα καταστήματα, ήταν αδύνατον για την αναφερόμενη να προσληφθεί στις πέντε θέσεις που προκηρύχθηκαν για τη δικαστική φυλακή Χίου, καθώς αυτές προορίζονταν μόνο για άνδρες.

Ο ΣτΠ επισήμανε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης:

- Τη συνταγματικώς κατοχυρωμένη αρχή της ισότητας των φύλων και την αναθεωρημένη διάταξη του άρθρου 116, παράγρ. 2 του Συντάγματος, σύμφωνα με την οποία επιτρέπονται αποκλίσεις από την αρχή της ισότητας «για σοβαρούς λόγους στις περιπτώσεις που ο νόμος ειδικά ορίζει».
- Την Οδηγία 76/207/ΕΟΚ «Περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας», σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται η θέσπιση εξαιρέσεων, υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις.

Η Αρχή τόνισε ότι, μολονότι αντιλαμβάνεται ότι η ανάθεση καθηκόντων φύλαξης ανδρών κρατουμένων σε άτομα του ίδιου φύλου ενδέχεται να είναι υπό συγκεκριμένες περιστάσεις επιβεβλημένη, η προϋπόθεση αυτή δεν μπορεί να τίθεται με τρόπο γενικό και αφηρημένο στην επίμαχη προκήρυξη, αλλά οφείλει να εξειδικεύει τους συγκεκριμένους λόγους που επιβάλλουν τη θέσπισή της, συσχετίζοντάς τους μάλιστα με τα συγκεκριμένα καθήκοντα που πρόκειται να αναλάβει ο υπό πρόσληψη υπάλληλος στη συγκεκριμένη θέση. Ο ΣτΠ ζήτησε την ειδική αιτιολόγηση της επίμαχης απόκλισης από την αρχή της ίσης μεταχείρισης αλλά και ενημέρωση σχετικά με τυχόν διαφοροποιήσεις που έχουν επέλθει στις προκηρύξεις λόγω των εξελίξεων που έχουν επέλθει στην κείμενη νομοθεσία.

■ Εργαζόμενη υπέβαλε αναφορά στον ΣτΠ διαμαρτυρόμενη για το γεγονός ότι υφίσταται διακριτική μεταχείριση στην επιχείρηση όπου εργάζεται επειδή ο εργοδότης παρέχει με δική του πρωτοβουλία σε όλους τους άνδρες συναδέλφους της –οι οποίοι φέρονται να εκτελούν ίδιο ακριβώς έργο με εκείνη– επίδομα για τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, αλλά όχι στην ίδια. Η αναφερόμενη απευθύνθηκε κατ' αρχάς στο Τμήμα Κοινω-

νικής Επιθεώρησης Πειραιά, το οποίο όμως δεν επέλυσε το ζήτημα.

Η Αρχή επικοινώνησε με το Τμήμα Κοινωνικής Επιθεώρησης και ζήτησε να διερευνηθεί εκ νέου το θέμα. Πράγματι, συμφωνήθηκε να διενεργηθεί επιτόπιος έλεγχος στην επιχείρηση. Αναμένονται τα αποτελέσματα της επανεξέτασης του ζητήματος.

■ Υπάλληλος με σύμβαση ορισμένου χρόνου σε δήμο της Αττικής κατήγγειλε στην Αρχή ότι ο προϊστάμενός της την παρενοχλεί σεξουαλικά με, μεταξύ άλλων, γραπτά μηνύματα και κλήσεις στο κινητό της τηλέφωνο, ανεπιθύμητη επίσκεψη στο σπίτι της, συστηματική ανάθεση δυσμενών εργασιών και συνεχείς απειλές σχετικά με τη μη ανανέωση της σύμβασής της σε περίπτωση που δεν ενδώσει στις προτάσεις του.

Ο ΣτΠ συναντήθηκε με την αναφερόμενη στα γραφεία της Αρχής προκειμένου να εξετάσει τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία, σύμφωνα με την αναφορά της, είχε στην κατοχή της και να σχηματίσει πληρέστερη εικόνα για την υπόθεση. Η προσφεύγουσα δήλωσε ότι, ύστερα από σχετική αναφορά που υπέβαλε στην υπηρεσία της και από τον ιδιαίτερα δυσμενή αντίκτυπο που είχε αυτή όχι μόνο στον χώρο εργασίας της αλλά και εκτός, δεν επιθυμεί την περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσης.

Ο ΣτΠ την ενημέρωσε σχετικά με τις δυνατότητες και τους τρόπους παρέμβασης της Αρχής και επισήμανε ότι σύμφωνα με τον Ν. 3488/2006 «Απαγορεύεται η καταγγελία ή η με οποιονδήποτε τρόπο λύση της σχέσεως εργασίας και της υπαλληλικής σχέσεως, καθώς και κάθε άλλη δυσμενής μεταχείριση και α)... γ) όταν γίνεται ως αντίδραση του εργοδότη εξαιτίας της μαρτυρίας ή οποιασδήποτε άλλης ενέργειας εργαζομένου ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρχής, που άπτεται της εφαρμογής του παρόντος ή άλλου νόμου». Ύστερα από αυτά, η πολίτις ζήτησε να παραμείνει ανοιχτή η υπόθεση μέχρι να ενημερώσει η ίδια αν επιθυμεί την περαιτέρω διερεύνησή της από την Αρχή.

Η εξαίρεση της ιθαγένειας

Η διάταξη του άρθρου 4 του Ν. 3304/2005 ορίζει ότι οι διατάξεις του νόμου αυτού «... δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που προβλέπεται διαφορετική μεταχείριση λόγω ιθαγένειας και δεν θίγουν τις διατάξεις που ρυθμίζουν την είσοδο και την παραμονή υπηκόων τρίτων χωρών ή ατόμων άνευ υπηκοότητας στην επικράτεια, ούτε τη μεταχείριση που συνδέεται με τη νομική κατάστασή τους ως ιθαγενών τρίτων χωρών ή ατόμων άνευ ιθαγένειας». Ο ΣτΠ δέχθηκε αναφορές τις οποίες δεν ήταν δυνατόν να διερευνήσει λόγω αυτής ακριβώς της εξαίρεσης. Οι υποθέσεις αφορούσαν σε άρνηση της διοίκησης:

- να συνάψει συμβάσεις αορίστου χρόνου σε αλλοδαπούς υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι κατείχαν συμβάσεις έργου ή ορισμένου χρόνου
- να χορηγήσει άδεια πωλητή λαϊκών αγορών σε αλλοδαπούς υπηκόους τρίτων χωρών
- να χορηγήσει φοιτητικό επίδομα στέγης σε αλλοδαπούς σπουδαστές τρίτης χώρας που διαμένουν πολλά χρόνια στη χώρα
- να χορηγήσει πιστοποιητικά γεννήσεως σε ανήλικα τέκνα μεταναστών γεννημένα στην Ελλάδα.

Ρομά και προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης

Η διάταξη του Συντάγματος ότι «Η απόκτηση κατοικίας από αυτούς που τη στερούνται ή στεγάζονται ανεπαρκώς αποτελεί αντικείμενο ειδικής φροντίδας του Κράτους» (άρθρο 21) αποτελεί το έρεισμα για τη διαμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου και την υλοποίηση της υποχρέωσης του κράτους να μεριμνά για τους πολίτες του που είναι άστεγοι ή διαβιούν υπό ανεπαρκείς συνθήκες. Η ένταξη των Ρομά σε προγράμματα στεγαστικής αποκατάστασης και η λήψη μέτρων για την εγκατάστασή τους σε χώρους που ανταποκρίνονται σε στοιχειώδη πρότυπα υγιεινής και αξιοπρέπειας αποτελεί επιμέρους εξειδίκευση της ειδικής αυτής υποχρέωσης

που θέτει ο νόμος. Με επιμέρους νόμους ειδική μέριμνα λαμβάνεται κατ' αρχάς για την αναζήτηση ιδιόκτητων κατοικιών για τους Ρομά. Παράλληλα ρυθμίζεται το ζήτημα της προσωρινής εγκατάστασής τους σε οργανωμένους για τις ανάγκες τους χώρους, τουλάχιστον για το διάστημα που απαιτείται μέχρι την οριστική επίλυση του προβλήματος της μόνιμης εγκατάστασής τους.

Οι βασικές κατευθύνσεις της νομοθεσίας για τους Ρομά θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα εξής:

- Ο επιδιωκόμενος σκοπός των διατάξεων είναι η ρύθμιση της μόνιμης εγκατάστασής τους σε όλη την επικράτεια.
- Απαγορεύεται η αυθαίρετη εγκατάσταση πλανοδίων.
- Επιτρέπεται η προσωρινή εγκατάσταση σε χώρους που πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις, μέχρι την υλοποίηση της μόνιμης εγκατάστασής τους.
- Οι υπάρχουσες πρόχειρες εγκαταστάσεις κατ' αρχήν διατηρούνται, εκτός εάν δεν είναι δυνατόν να εξασφαλιστούν οι συνθήκες διαβίωσης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις σχετικές διατάξεις, οπότε κινείται η διαδικασία μετεγκατάστασης σε οργανωμένους χώρους.
- Η απομάκρυνσή τους από τους καταυλισμούς όπου διαβιούν επί μακρόν απαγορεύεται χωρίς την προηγούμενη υπόδειξη χώρου κατάλληλου για την έστω και προσωρινή εγκατάστασή τους.
- Ανεξάρτητα από τις όποιες δυσχέρειες ανακύψουν, οι εμπλεκόμενοι δημόσιοι φορείς (κεντρική διοίκηση ή τοπική αυτοδιοίκηση) είναι υποχρεωμένοι για λόγους δημόσιου συμφέροντος να επιλύουν το πρόβλημα, να παρακολουθούν συστηματικά την κατάσταση και να συνεργάζονται μεταξύ τους.

Ο ΣτΠ επισημαίνει ότι:

- Είναι αναγκαία η καταγραφή του πληθυσμού Ρομά της κάθε περιοχής με παράλληλη επισήμανση των όποιων ιδιαιτεροτήτων αυτός εμφανίζει (δημότες της συγκεκριμένης περιοχής, μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής, εποχικά απασχολούμενοι στην περιοχή, διερ-

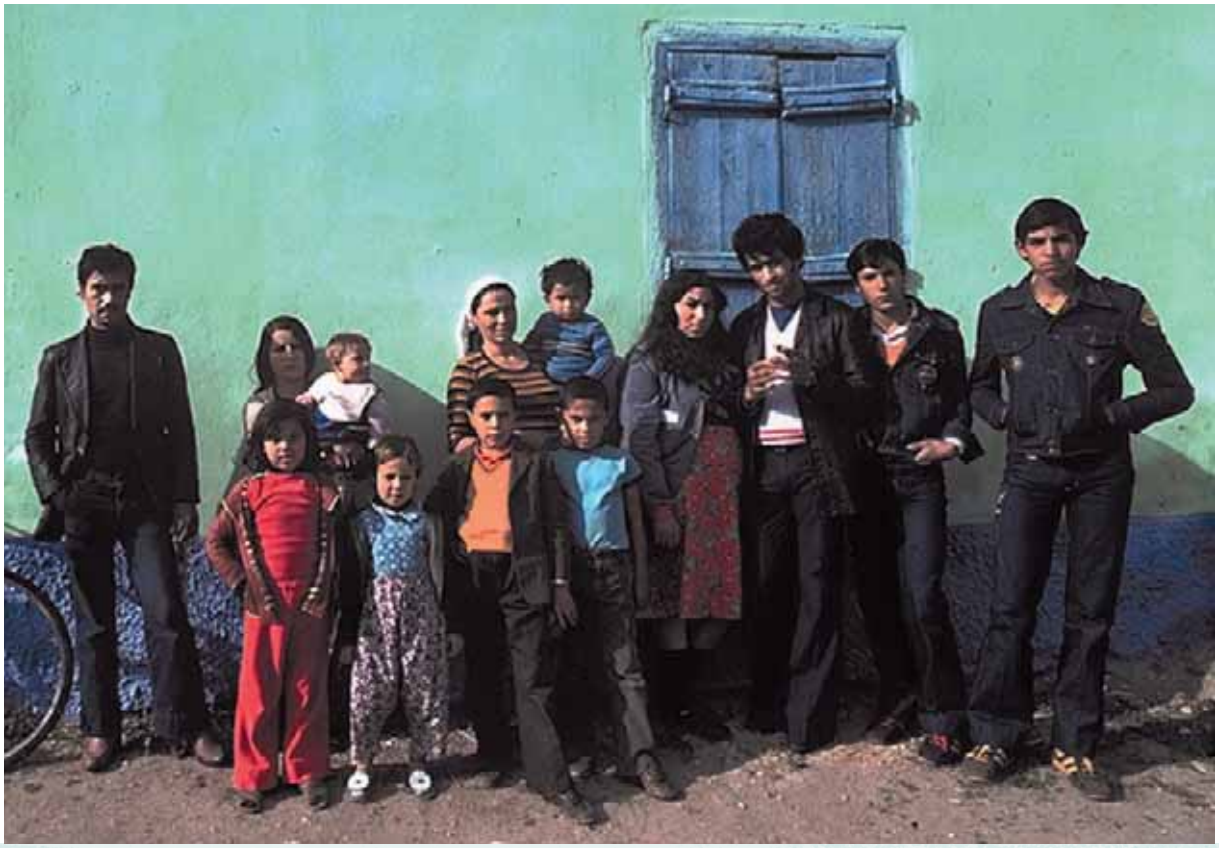

χόμενοι και προσωρινά διαμένοντες κ.λπ.).

- Είναι αναγκαία η ανάληψη πρωτοβουλιών και η προώθηση λύσεων από την πλευρά του αρμόδιου ΟΤΑ ώστε να επιτευχθεί και η κοινωνική ένταξη των Ρομά.
- Οι όποιες επιχειρούμενες λύσεις σε τοπικό επίπεδο θα αποβούν απολύτως αλυσιτελείς για τη συνολική αντιμετώπιση του προβλήματος, εάν δεν ενταχθούν στο πλαίσιο κεντρικότερου σχεδιασμού και συστηματικής εποπτείας και βεβαίως εάν δεν συνδυαστούν με την αναγκαία οικονομική ενίσχυση για την υλοποίησή τους.

Ο ΣτΠ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του για την εφαρμογή του Ν. 3304/2005 και του Ν. 3488/2006:

- Συγκρότησε μόνιμη ομάδα για τον χειρισμό υποθέσεων που θέτουν ζητήματα διακρίσεων και ίσης μεταχείρισης.
- Συνέχισε την εντατική συνεργασία και την ανταλλαγή τεχνογνωσίας με άλλους φορείς, εντός και εκτός της Ελλάδας, που δραστηριοποιούνται σε θέματα εφαρμογής και προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Ο ΣτΠ συμμετέχει επίσης:

- στην Εθνική Ομάδα Εργασίας του προγράμματος κατά των διακρίσεων της ΕΕ
- στο ευρωπαϊκό δίκτυο Equinet, το οποίο συνδέει και συντονίζει τους επίσημους φορείς για την υλοποίηση των κοινοτικών Οδηγιών κατά των διακρίσεων στις χώρες της ΕΕ καθώς και στις υπό ένταξη χώρες.

Προσλήψεις εκτός διαδικασιών του ΑΣΕΠ

Οι προσλήψεις εκτός διαδικασιών του ΑΣΕΠ αποτελούν σημαντικό μέρος των συνολικών προσλήψεων προσωπικού στο δημόσιο. Η Αρχή από το 1998 έως το 2005 έχει διερευνήσει 648 αναφορές με αντικείμενο τις προσλήψεις στις οποίες περιλαμβάνονται και θέματα σχετικά με συμβάσεις μίσθωσης έργου, επειδή αυτές συχνά υποκρύπτουν εξαρτημένη εργασία και αποτελούν παράκαμψη της νόμιμης διαδικασίας για τη στελέχωση των δημόσιων υπηρεσιών.

Τα ζητήματα που αναδεικνύουν οι αναφορές είναι, ενδεικτικά, τα εξής:

- Σφάλματα, ασάφειες, παραλείψεις ή κενά στη δομή και τη διατύπωση της προκήρυξης που αφήνουν περιθώρια αυθαιρεσίας και κακοδιοίκησης.
- Μη έγκαιρη δημοσιοποίηση της προκήρυξης και σύντομες προθεσμίες για υποβολή υποψηφιοτήτων.
- Ελλιπής πληροφόρηση των ενδιαφερομένων.

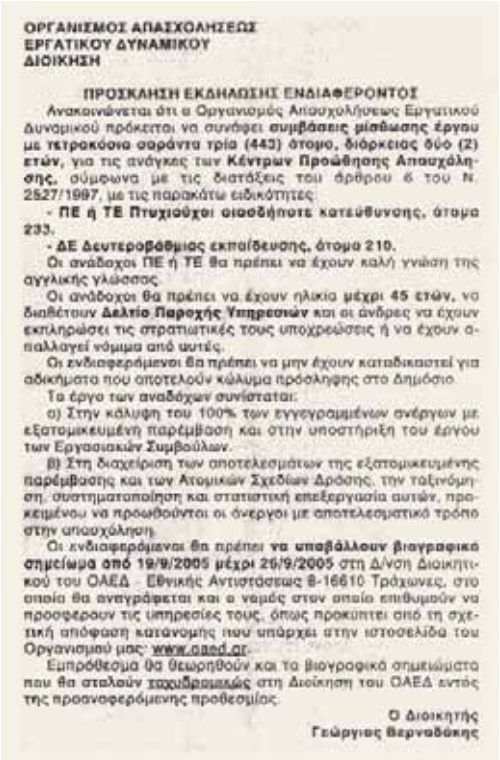

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ
ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Ανακοινώνεται ότι ο Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού πρόκειται να συνάψει **συμβάσεις μίσθωσης έργου με τετρακόσια σαράντα τρία (443) άτομο, διάρκειας δύο (2) ετών**, για τις ανάγκες των **Κέντρων Προώθησης Απασχόλησης**, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Ν. 2527/1997, με τις παρακάτω ειδικότητες:

- **ΠΕ ή ΤΕ Πτυχιούχοι οιασδήποτε κατεύθυνσης, άτομα 233.**
- **ΔΕ Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, άτομα 210.**

Οι ανάδοχοι ΠΕ ή ΤΕ θα πρέπει να έχουν καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας.

Οι ανάδοχοι θα πρέπει να έχουν ηλικία **μέχρι 45 ετών**, να διαθέτουν **Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών** και οι άνδρες να έχουν εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις ή να έχουν απαλλαγεί νόμιμα από αυτές.

Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να μην έχουν καταδικαστεί για αδικήματα που αποτελούν κώλυμα πρόσληψης στο Δημόσιο.

Το έργο των αναδόχων συνίσταται:

α) Στην κάλυψη του 100% των εγγεγραμμένων ανέργων με εξατομικευμένη παρέμβαση και στην υποστήριξη του έργου των Εργασιακών Συμβούλων.

β) Στη διαχείριση των αποτελεσμάτων της εξατομικευμένης παρέμβασης και των Ατομικών Σχεδίων Δράσης, την ταξινόμηση, συστηματοποίηση και στατιστική επεξεργασία αυτών, προκειμένου να προωθούνται οι άνεργοι με αποτελεσματικό τρόπο στην απασχόληση.

Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει **να υποβάλλουν βιογραφικό σημείωμα από 19/9/2005 μέχρι 26/9/2005** στη Δ/νση Διοικητικού του ΟΑΕΔ - Εθνικής Αντιστάσεως 8-16610 Τράχωνες, στο οποίο θα αναγράφεται και ο νομός στον οποίο επιθυμούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, όπως προκύπτει από τη σχετική απόφαση κατανομής που υπάρχει στην ιστοσελίδα του Οργανισμού μας: www.oaed.gr.

Εμπρόθεσμα θα θεωρηθούν και τα βιογραφικά σημειώματα που θα σταλούν ταχυδρομικώς στη Διοίκηση του ΟΑΕΔ εντός της προσαναφερόμενης προθεσμίας.

Ο Διοικητής
Γεώργιος Θερναδάκης

- Απουσία συγκεκριμένου τρόπου απόδειξης και αξιολόγησης των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων και προβλήματα μοριοδότησης της εμπειρίας, που αφήνει συχνά στη διοίκηση μεγάλα περιθώρια διακριτικής ευχέρειας.
- Ασάφειες στη διατύπωση ορισμένων σημαντικών κριτηρίων, όπως της ιδιότητας του ανέργου, της εντοπιότητας κ.ά.
- Άρνηση αποδοχής και παραλαβής πιστοποιητικών.
- Προβλήματα στις ισοτιμίες πτυχίων.
- Μη αιτιολόγηση των αποφάσεων της διοίκησης.
- Διακρίσεις εις βάρος γυναικών.
- Μη εφαρμογή διατάξεων που προβλέπουν ευνοϊκές προϋποθέσεις πρόσληψης (διακεκριμένοι αθλητές, συγγενείς θανόντων εν υπηρεσία κ.λπ.).
- Αξιολόγηση των γραπτών από έναν μόνο βαθμολογητή και άρνηση αναβαθμολόγησης.
- Πρόσληψη εποχικού ή πρόσκαιρου ωρομίσθιου προσωπικού με πλήρη διακριτική ευχέρεια του προϊσταμένου της υπηρεσίας.
- Πρακτικά επιλογής που δεν περιέχουν πλήρη και σαφή αιτιολόγηση. Άρνηση χορήγησης ή καθυστερημένη χορήγηση του πρακτικού αξιολόγησης σε μη επιλεγέντες υποψηφίους.
- Αδικαιολόγητα μεγάλες καθυστερήσεις στη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων, ακόμη και παράλειψη ανάρτησης των αποτελεσμάτων.
- Έλλειψη πληροφόρησης των πολιτών σχετικά με τα συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματά τους, όπως αυτό της αναφοράς στη διοίκηση και της πληροφόρησης, με συνέπεια οι πολίτες να μην ασκούν ένσταση ή αίτηση θεραπείας.
- Άρνηση των αρμόδιων υπηρεσιών να παραλάβουν και να πρωτοκολλήσουν ενστάσεις ή αιτήσεις θεραπείας.

- Ακύρωση εκ των υστέρων των αποτελεσμάτων διαγωνισμού με υπουργική απόφαση.
- Μη ολοκλήρωση της διαδικασίας πρόσληψης των επιτυχόντων από τους φορείς που διενεργούν προσλήψεις υπό τον έλεγχο του ΑΣΕΠ.

Τα βασικά αίτια των παραπάνω προβλημάτων ανάγονται:

– Στις ελλείψεις και τις ασάφειες του νομικού πλαισίου: ποικιλομορφία των ρυθμίσεων, έλλειψη γενικών προδιαγραφών για την προκήρυξη και τις σχετικές διαδικασίες, απουσία αποτελεσματικού προγραμματισμού, εκτεταμένες εξαιρέσεις από τις διαδικασίες του ΑΣΕΠ και ανομοιόμορφη εφαρμογή διατάξεων στα ειδικά καθεστώτα προσλήψεων.
– Στην κατάχρηση των συμβάσεων έργου, οι οποίες δεν υπάγονται σε καμία διαδικασία και χρησιμοποιούνται για να καλυφθούν πάγιες ανάγκες.
– Στον μη ορισμό εξαρχής των προδιαγραφών και του ελέγχου των διαδικασιών με αποτέλεσμα να δημιουργείται η εσφαλμένη αντίληψη ότι δεν δεσμεύονται οι φορείς που διενεργούν τις προκηρύξεις ως προς τη διαδικασία ή ως προς τα όρια της κρίσης τους.

Ο ΣτΠ προτείνει:

- Εξορθολογισμό του νομοθετικού πλαισίου και δημιουργία ελάχιστων κοινών προδιαγραφών, με σκοπό την αντικειμενικότητα και την αξιοκρατία, οι οποίες θα διέπουν όλα τα στάδια της διαδικασίας πρόσληψης προσωπικού στον δημόσιο τομέα.
- Τα κριτήρια αξιολόγησης των υποψηφίων να αναφέρονται ρητά και με τρόπο σαφή στην προκήρυξη.
- Το πρακτικό επιλογής που συντάσσει η αρμόδια επιτροπή επιλογής να αναφέρεται στα προκαθορισμένα κριτήρια.
- Αποτελεσματικότερο τρόπο δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων.
- Υποχρεωτική εξέταση των ενστάσεων.
- Αλλαγή του τρόπου κατάρτισης των συμβάσεων μίσθωσης έργου.
- Ευέλικτο προγραμματισμό προσλήψεων.
- Ενίσχυση του εποπτικού ρόλου του ΥΠΕΣΔΔΑ.

Τέλος, ο ΣτΠ προτείνει:

Να περιληφθούν όλα τα παραπάνω σε έναν «Κώδικα Πρόσληψης Προσωπικού», ο οποίος θα αποτελεί το πλαίσιο των προδιαγραφών τις οποίες οφείλει να πληροί κάθε στάδιο της διαδικασίας πρόσληψης στον δημόσιο τομέα. Ο κώδικας αυτός θα περιλαμβάνει και θα εξειδικεύει τις αρχές που πρέπει να τηρούνται, όπως είναι, ενδεικτικά, η αρχή της δημοσιότητας, της ίσης ευκαιρίας συμμετοχής, της αντικειμενικότητας, της διαφάνειας, της αξιοκρατίας.

Έκδοση διαβατηρίων από τις αστυνομικές αρχές

Αξιοποιώντας και οργανώνοντας τις διαπιστώσεις του από την επεξεργασία δεκάδων αναφορών που έχουν καταθέσει πολίτες από την αρχή του 2006, με τις οποίες επισημαίνουν δυσλειτουργίες στην έκδοση διαβατηρίων από τις αστυνομικές αρχές με βάση τον Ν. 3103/2003, ο ΣτΠ εξέδωσε και διαβίβασε στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης και στους συναρμόδιους ομολόγους του ειδική έκθεση για το επίκαιρο και ακανθώδες αυτό θέμα, το οποίο αφορά, σε βάθος χρόνου, σε ολόκληρο τον πληθυσμό της χώρας.

Παρά τις συντονισμένες προσπάθειες της ΕΛΑΣ στον τομέα των τεχνικών μέσων και του έμψυχου υλικού, η έναρξη άσκησης της νέας αυτής αρμοδιότητάς της συνοδεύεται από φαινόμενα δυσλειτουργίας τα οποία προδίδουν ότι μέχρι στιγμής έχει δοθεί πολύ μεγαλύτερο βάρος στην ανάγκη για εξασφάλιση υψηλού βαθμού ασφάλειας των στοιχείων που αναγράφονται στο δημόσιο αυτό έγγραφο, καθώς και της αναφοράς των στοιχείων αυτών στο πρόσωπο του δικαιούχου απ' όσο στον εξορθολογισμό της διαδικασίας, στην αποφυγή της ταλαιπωρίας των πολιτών, στην εγγύηση των δικαιωμάτων τους και στην εφαρμογή των πρακτικών της χρηστής διοίκησης. Από τη διερεύνηση των σχετικών αναφορών και τις αυτοψίες που διενεργήθηκαν διαπιστώθηκε σημαντικός αριθμός προβλημάτων με κοινά χαρακτηριστικά, είτε πρακτικού-τεχνικού είτε νομικού χαρακτήρα. Εξίσου έντονα προβλήματα προκαλεί και η συστηματική σύνδεση της διαδικασίας έκδοσης διαβατηρίων με μη συναφείς νομικές εκκρεμότητες ή με την ιδιαιτερότητα του προσωπικού καθεστώτος συγκεκριμένων κατηγοριών πολιτών.

Τα πλήρη κείμενα των ειδικών εκθέσεων δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο www.synigoros.gr.

30 ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ - VISAS ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ - VISAS 31

Έπειτα από αναλυτική παρουσίαση των επί μέρους προβλημάτων, η έκθεση καταλήγει σε συγκεκριμένες εισηγήσεις για την επίλυση ή έστω την άμβλυνσή τους. Μεταξύ άλλων προτείνονται:

- δημιουργία συστήματος πιστοποίησης επαγγελματιών φωτογράφων
- τροποποίηση του λογισμικού για την εκτύπωση οποιουδήποτε χαρακτήρα ή συμβόλου
- πλήρης ενημέρωση εκ των προτέρων των αιτούντων για τα ισχύοντα σε σχέση με τη λατινική απόδοση των ονομάτων
- τροποποίηση του λογισμικού για τη δυνατότητα νέας επεξεργασίας αιτήσεων επί των οποίων έχει γίνει δεκτή ένσταση
- καθιέρωση καταλόγου εξυπηρέτησης πολιτών με προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα,
- αναδιοργάνωση του συστήματος παραλαβής αιτήσεων από κατοίκους εξωτερικού
- συμψηφισμός των καταβληθέντων παραβόλων που αντιστοιχούσαν στην υπολειπόμενη χρονική ισχύ των παλαιών διαβατηρίων
- επιβάρυνση του δημοσίου με το κόστος επανέκδοσης διαβατηρίου λόγω εσφαλμένης εγγραφής
- αποσύνδεση της έκδοσης διαβατηρίου από την παλαιότητα των δελτίων αστυνομικής ταυτότητας
- ρητή αναγραφή του δικαιώματος χορήγησης διαβατηρίου στις βεβαιώσεις που χορηγούνται στους ανυπότακτους εξωτερικού
- εξακολούθηση χορήγησης διαβατηρίων στους ομογενείς της Τουρκίας και της Αλβανίας έως την οριστική επίλυση του προβλήματός τους
- περιορισμός της διασταύρωσης στοιχείων μόνο στον έλεγχο τυχόν ισχύουσας απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα.

Νομοθετικές, Λειτουργικές και Οργανωτικές Προτάσεις του ΣτΠ

Ο ΣτΠ κατά το 2006 υπέβαλε σειρά νομοθετικών, λειτουργικών και οργανωτικών προτάσεων για τη βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης. Ο ΣτΠ διατυπώνει τις προτάσεις αυτές, επειδή κρίνει ότι η αντιμετώπιση ορισμένων από τα θέματα που έχει διερευνήσει απαιτούν είτε τη μεταβολή του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου είτε την αναδιάρθρωση της οργάνωσης και της λειτουργίας των αρμόδιων υπηρεσιών.

Μεταξύ άλλων, ο ΣτΠ πρότεινε

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

- Να συσταθούν και να λειτουργήσουν τα τριμελή Συμβούλια Εκδίκασης Αλιευτικών Προσφυγών, τα οποία είναι επιφορτισμένα με την αρμοδιότητα της εκδίκασης, σε πρώτο βαθμό, των προσφυγών κατά αποφάσεων που επιβάλλουν χρηματικές ποινές για αλιευτικές παραβάσεις.
- Να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα ώστε να εξευρεθεί πρόσφορη λύση στο ζήτημα της υπέρμετρης καθυστέρησης εκδίκασης των ενδικοφανών προσφυγών που εκκρεμούν επί μακρόν στο Συμβούλιο Αλιείας ή στην Επιτροπή Εκδίκασης Αλιευτικών Προσφυγών.
- Να αρχίσουν άμεσα οι ενδεδειγμένες διαδικασίες για την εκπόνηση του δασολογίου ως αναγκαίας προϋπόθεσης για την αποτελεσματική προστασία των δασικών οικοσυστημάτων.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Για μαθητές με αναπτυξιακή διαταραχή

- Τη σύσταση επιτροπής εμπειρογνωμόνων προκειμένου να διερευνηθεί η δυνατότητα δημιουργίας πρόσφορης διαδικασίας και κριτηρίων, ώστε να τύχουν οι μαθητές διαφοροποιημένης εξέτασης και να διευκολυνθεί η εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Να εξεταστεί η δυνατότητα να ενταχθεί η αξιολόγησή τους στην αρμοδιότητα των ΚΔΑΥ αντί των ΥΕ.
- Να δοθούν αναλυτικές οδηγίες προς τις ΥΕ σχετικά με το τι χρειάζεται να αναγράφεται στις γνωματεύσεις για τις ενδοσχολικές εξετάσεις και την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επίσης να ζητείται κοινή γνωμάτευση για τις ενδοσχολικές εξετάσεις και την εισαγωγή στα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ.

Για τους «φυσικώς αδύνατους» μαθητές

- Να διαχωριστεί η κατηγορία των ατόμων που έχουν μόνιμη κινητική αναπηρία τουλάχιστον 67% από εκείνη των ατόμων με προσωρινή κινητική αναπηρία άνω του 67%.
- Στις περιπτώσεις που κρίνεται σκόπιμη η περιορισμένης διάρκειας ισχύς της γνωμάτευσης, η χρονική διάρκεια να ορίζεται και να αναγράφεται ρητά στη γνωμάτευση της ΥΕ.
- Οι ΥΕ να αιτιολογούν πλήρως τις γνωματεύσεις τους, στηριζόμενες στις ιατρικές γνωματεύσεις που προσκομίζουν οι ενδιαφερόμενοι, και να εξετάζουν τις περιπτώσεις όχι μόνον ως προς το είδος της ασθένειας αλλά και ως προς τις επιπτώσεις της.

ΥΠΕΠΘ – ΥΠΕΣΔΔΑ

Να απαγορεύεται ρητά η αδειοδότηση των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος που γειτνιάζουν με σχολικές μονάδες και να μην ασκεί η διοίκηση τη διακριτική της ευχέρεια σε αυτές τις περιπτώσεις.

Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών

- Να προβλεφθούν εξαιρέσεις από την επαχθή κύρωση της ανάκλησης της άδειας οδήγησης, όταν η γνωμάτευση της ιατρικής επιτροπής αποφαίνεται την ύπαρξη απλώς παροδικών και ιάσιμων παθήσεων.
- Να εξαιρούνται ρητά από την υποχρεωτική παρακολούθηση μαθημάτων, για τη συμμετοχή στην πρακτική και θεωρητική εξέταση, οι πολίτες που ζητούν νέα άδεια οδήγησης επειδή η προγενέστερη άδεια είχε ανακληθεί για ιατρικούς λόγους που δεν υφίστανται πλέον (σύμφωνα με νεότερη γνωμάτευση της αρμόδιας επιτροπής).

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

- Να καθιερωθεί αποκλειστική προθεσμία ενός έτους από τη στιγμή της κοινοποίησης της αιτιολογικής έκθεσης κήρυξης ενός κτιρίου ως διατηρητέου έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας, είτε με την έκδοση υπουργικής απόφασης χαρακτηρισμού είτε με τη γνωστοποίηση στην αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία ότι διακόπτεται η διαδικασία χαρακτηρισμού.

ΥΠΕΧΩΔΕ
Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών
Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης

Να υιοθετηθεί νομοθετική ρύθμιση που θα θεσπίζει ρητά την ύπαρξη χώρων στάθμευσης σε επιχειρήσεις: α) πώλησης αυτοκινήτων, β) πώλησης μεταχειρισμένων αυτοκινήτων (μάντρες), και γ) επισκευής αυτοκινήτων (συνεργεία) μέσα στις κτιριακές τους εγκαταστάσεις ή σε γειτονικό χώρο και για το σύνολο των αυτοκινήτων που προβλέπεται να φιλοξενούν καθημερινά. Όσον αφορά στις εταιρείες ενοικίασης αυτοκινήτων, ο προβλεπόμενος από τον νόμο χώρος στάθμευσης να βρίσκεται στην περιοχή όπου αυτές δραστηριοποιούνται και πάντως μέσα στα όρια του δήμου που ανήκουν.

ΥΠΕΣΔΔΑ
Δήμος Αθηναίων

- Τον αυστηρό έλεγχο των εργολάβων του δήμου για την εφαρμογή προτύπων κατασκευής, συντήρησης και επισκευής πεζοδρομίων, τη συστηματική επιβολή κυρώσεων για παράνομη κατάληψη πεζοδρομίων και τη λήψη μέτρων για τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας ατόμων με αναπηρίες.
- Την τοποθέτηση μόνιμου προσωπικού (κηπουροί, καθαριστές, φύλακες κ.ά.) προκειμένου να διαφυλαχθεί η ακεραιότητα και ο δασικός-περιαστικός χαρακτήρας του Άλσους Γιαλούρου στην περιοχή Άνω Πολυγώνου-Κυψέλης και γενικότερα των χώρων περιαστικού πρασίνου του Δήμου Αθηναίων.

Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών
Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας

Τον εφοδιασμό των αεροδρομίων που γειτνιάζουν με αστικά κέντρα με αυτόματα συστήματα καταγραφής και ελέγχου του θορύβου και την επιβολή τέλους θορύβου για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του αεροπορικού θορύβου.

Υπουργείο Πολιτισμού

Να εξεταστεί το ενδεχόμενο σύστασης ειδικού μόνιμου συνεργείου καθαρισμού των αρχαιολογικών πάρκων, εφόσον αυτό δεν υφίσταται, σε συνεργασία με τους αρμόδιους δήμους.

Αποδοχή προτάσεων του ΣτΠ προηγούμενων ετών

Μέσα στο 2006 ρυθμίστηκε σειρά ζητημάτων, ύστερα από προτάσεις που είχε διατυπώσει κατά τα προηγούμενα έτη ο ΣτΠ.

Ενδεικτικά αναφέρονται

Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας

- Ρυθμίστηκε νομοθετικά η πρόταση του ΣτΠ σύμφωνα με την οποία πρέπει τα μέλη της οικογένειας κάποιου που έχει κηρυχθεί άφαντος να δικαιούνται σύνταξη αναδρομικά από τον χρόνο έναρξης της αφάνειας, όπως αυτός καθορίζεται με την τελεσίδικη απόφαση δικαστηρίου, εφόσον βεβαίως υποβληθεί αίτηση μέσα στον προβλεπόμενο χρόνο από την κήρυξη της αφάνειας.
- Η Γενική Διεύθυνση Ασφαλιστικών Υπηρεσιών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ έκανε αποδεκτές τις προτάσεις του ΣτΠ σύμφωνα με τις οποίες η προϋπόθεση της επιδείνωσης της ασθένειας απαιτείται μόνο στις περιπτώσεις που η πάθηση ή η βλάβη ή η εξασθένηση προϋπήρχε της υπαγωγής στην ασφάλιση και όχι στις περιπτώσεις που εκδηλώθηκε κατά τη διάρκεια της ασφάλισης.

Υπουργείο Δημόσιας Τάξης
Υπουργείο Δικαιοσύνης

Το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης αποφάσισε τη θέσπιση ειδικής διάταξης που προβλέπει εύλογη αποζημίωση σε πολίτες οι οποίοι έχουν υποστεί ζημία από νόμιμες ενέργειες των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας τους.
Η αποζημίωση αυτή:

– θα αποβλέπει στην αποκατάσταση της θετικής, κατ' αρχήν, ζημίας που υφίσταται ο διοικούμενος, εκτός αν το βλαφθέν αντικείμενο συνιστά κύρια πηγή εσόδων για τον ζημιωθέντα και προορίζεται για σκοπούς βιοποριστικούς, οπότε, κατ' εξαίρεση, προβλέπεται και αποκατάσταση της αποθετικής ζημίας
– θα αφορά σε υλικές ενέργειες των οργάνων που αποβλέπουν στην πραγμάτωση των σκοπών του κράτους (π.χ. αστυνόμευση) και όχι σε νομικές πράξεις
– θα καταβάλλεται μόνο σε περίπτωση που δεν υφίσταται πταίσμα του παθόντος.

Το συναρμόδιο Υπουργείο Δικαιοσύνης ενημέρωσε τον ΣτΠ ότι θα εξετάσει το ενδεχόμενο νομοθετικής ρύθμισης του θέματος προσεχώς.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

- Έγινε αποδεκτή και ρυθμίστηκε νομοθετικά η πρόταση του ΣτΠ σχετικά με την ανάγκη διαχωρισμού των ειδικοτήτων που περιλαμβάνονται στον κλάδο εκπαιδευτικών ΠΕ 04, καθώς και της προκήρυξης θέσεων στους διαγωνισμούς εκπαιδευτικών ανά ειδικότητα (ΠΕ 04.01 Φυσικοί, ΠΕ 04.02 Χημικοί, ΠΕ 04.04 Βιολόγοι, ΠΕ 04.05 Γεωλόγοι) και σε ποσοστά που θα ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες διδασκαλίας του μαθήματος κάθε ειδικότητας.
- Με νομοθετική ρύθμιση καταργήθηκε μία από τις προϋποθέσεις ίδρυσης ευκτήριου οίκου, και ειδικότερα η προηγούμενη «γνώμη της οικείας εκκλησιαστικής αρχής», δηλαδή του τοπικού μητροπολίτη. Οι υπόλοιπες προϋποθέσεις εξακολουθούν να ισχύουν. Υπενθυμίζεται ότι ο ΣτΠ είχε προτείνει την αφαίρεση από την αδειοδοτούσα αρχή κάθε αρμοδιότητας για κρίση σκοπιμότητας επί της «πραγματικής ανάγκης» ανέγερσης ναού και την υπαγωγή των ναών μόνο στα γενικώς ισχύοντα περί αδειών δόμησης.

Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

Έγινε αποδεκτή και ρυθμίστηκε νομοθετικά η πρόταση του ΣτΠ για την προαιρετική καύση των νεκρών, ανεξαρτήτως θρησκευτικών πεποιθήσεων, υπό τον όρο ότι η σχετική επιθυμία έχει δηλωθεί σαφώς από το άτομο εν ζωή.

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου «Ενίσχυση της οικογένειας και λοιπές διατάξεις» έγιναν δεκτές οι παρακάτω επισημάνσεις και προτάσεις του ΣτΠ για την επίλυση προβλημάτων που αφορούν στην προστασία των πολύτεκνων οικογενειών:
– αναγνώριση της πολυτεκνικής ιδιότητας σε αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες
– αναγνώριση της πολυτεκνικής ιδιότητας σε πολίτες άλλων κρατών που είναι γονείς τέκνων με ελληνική υπηκοότητα
– δικαίωμα ένστασης, ενώπιον του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κατά της απόφασης της Ανώτατης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων Ελλάδος περί απονομής ή μη της πολυτεκνικής ιδιότητας
– ισοβιότητα της πολυτεκνικής ιδιότητας των γονέων
– κωδικοποίηση της διάσπαρτης νομοθεσίας περί πολυτέκνων.

Αυτοψιες

Κατά τη διερεύνηση των αναφορών, ο ΣτΠ μπορεί να διενεργεί αυτοψίες, προκειμένου να διαμορφώσει ιδία αντίληψη για τις υποθέσεις που διερευνά. Το 2006 ο ΣτΠ διενήργησε 40 αυτοψίες. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται αυτοψίες σε νομαρχίες και δήμους, σε οικισμούς Ρομά, σε νοσηλευτικά ιδρύματα, οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, δημοτικούς παιδικούς σταθμούς, καθώς και σε χώρο κράτησης αλλοδαπών ανηλίκων.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι αυτοψίες που έγιναν για να διαπιστωθούν και να διερευνηθούν

- *οι συνθήκες διαχείρισης των νοσοκομειακών αποβλήτων στο Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου και στο Γενικό Νοσοκομείο Ρεθύμνου στο πλαίσιο αυτεπάγγελτης έρευνας που διενεργεί για το θέμα ο ΣτΠ από το 2005*
- *οι συνθήκες διαβίωσης και τα προβλήματα κοινωνικής ένταξης που αντιμετωπίζουν οι Ρομά στους δήμους Άνω Λιοσίων, Καλαμάτας και Λάρισας*
- *οι συνθήκες οργάνωσης και λειτουργίας των υπηρεσιών υγείας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ στη Νομαρχιακή Μονάδα Υγείας Πειραιά, καθώς και στις Τοπικές Μονάδες Υγείας Αμαρουσίου, Καλλιθέας, Κεραμεικού, Περιστερίου, Ιλίου, Πατησίων και Νίκαιας*
- *οι διαδικασίες ακούσιας εισαγωγής και οι συνθήκες παραμονής και νοσηλείας στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής*
- *οι καταγγελίες για την ανάπτυξη τραπεζοκαθισμάτων από καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος μέσα στον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης και στην Ακαδημία Πλάτωνος (αρχαιολογικό άλσος)*
- *οι καταγγελίες για επιχωματώσεις, ρίψη λυμάτων και κατασκευή δρόμου στον υγρότοπο Βουρκαρίου στον Δήμο Μεγαρέων*
- *οι συνθήκες υγιεινής στον χώρο διαβίωσης των μητέρων, των παιδιών τους και των εγκύων, καθώς και οι καταγγελίες για τον αποκλεισμό των νηπίων από την πρόσβαση σε παιδικό σταθμό και τη γενικότερη απουσία κοινωνικής φροντίδας για τα παιδιά στο τμήμα κράτησης μητέρων των γυναικείων φυλακών Κορυδαλλού*
- *οι καταγγελίες σχετικά με τις κτιριακές εγκαταστάσεις τριών παιδικών σταθμών του Δήμου Ηλιούπολης*
- *οι καταγγελίες σχετικά με την αποκομιδή των απορριμμάτων στην Πλάκα.*

Ο ΣτΠ στη βουλη

Ο ΣτΠ ενημέρωσε

- *την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή της Βουλής για την Ισότητα και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου σχετικά με τη δράση και τις διαπιστώσεις της Αρχής ως Συνηγόρου του Παιδιού*
- *τη Διακομματική Επιτροπή της Βουλής για την Παρακολούθηση της Πολιτικής της Μετανάστευσης για τη δράση της Αρχής σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση των προβλημάτων των μεταναστών, καθώς και τις αναλυτικές προτάσεις που έχει διατυπώσει τα τελευταία χρόνια σχετικά με τη μεταναστευτική πολιτική.*

Συναντησεις εργασιας – επισκεψεις

Πραγματοποιήσαμε συναντήσεις εργασίας με

- *την Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, για την επίλυση γενικότερων προβλημάτων που έχουν θέσει υπόψη τού ΣτΠ οι πολίτες*

- *την ηγεσία του Δήμου Αθηναίων, με θέμα την ελεγχόμενη στάθμευση*
- *την ηγεσία του ΔΟΑΤΑΠ, για την ενίσχυση της διμερούς συνεργασίας*
- *στελέχη των υπουργείων Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με θέμα τη χορήγηση φορολογικής απαλλαγής λόγω μετατραυματικής παραπληγίας και τον χαρακτηρισμό της ως μορφής βαριάς κινητικής αναπηρίας*
- *τον Διοικητή του ΟΑΕΔ για να συζητηθούν προβλήματα που έχουν θέσει υπόψη τού ΣτΠ οι πολίτες*
- *τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Διαβατηρίων της Ελληνικής Αστυνομίας, σχετικά με τη διαδικασία έκδοσης και αποστολής των νέων διαβατηρίων*
- *τον Γενικό Επιθεωρητή του ΣΕΥΥΠ, για να αναπτυχθεί περισσότερο η συνεργασία με την Αρχή*
- *τον Διευθυντή Εκπαίδευσης του ΙΚΑ, με θέμα τη συνεργασία του ΙΚΑ με τον Κύκλο Κοινωνικής Προστασίας για την επιμόρφωση του προσωπικού και των δύο φορέων σε θέματα κοινής αρμοδιότητας*
- *εκπροσώπους των ΔΕΥΑ, με θέμα τη διαχείριση υγρών αποβλήτων και την ποιότητα του πόσιμου νερού*
- *εκπροσώπους των υπουργείων Οικονομικών και Εξωτερικών, σχετικά με τις προϋποθέσεις εισαγωγής και εκτελωνισμού προσωπικών ειδών σε περιπτώσεις μετοικεσίας*
- *στελέχη του ΟΚΑΝΑ, με θέμα τα προβλήματα που διαπίστωσε η Αρχή στη διαδικασία προσλήψεων προσωπικού στον οργανισμό.*

Επισκεφθήκαμε

- *σχολεία σε όλη την Ελλάδα, για να συζητήσουμε με μαθητές και εκπαιδευτικούς για τα δικαιώματα των παιδιών και την προάσπισή τους, καθώς και για τις αρμοδιότητες και τη δράση του Κύκλου Δικαιωμάτων του Παιδιού*
- *κέντρα υποδοχής μεταναστών, χώρους κράτησης και μονάδες φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων*
- *τη Διεύθυνση Αστικής Κατάστασης και τη Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, στο πλαίσιο της διερεύνησης αναφορών σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας τους*
- *τους οικισμούς Ρομά στον Δενδροπόταμο Θεσσαλονίκης, στην Αγία Σοφία του Δήμου Εχεδώρου, καθώς και τις μεμονωμένες εγκαταστάσεις Ρομά στον Δήμο Ευόσμου*
- *το Υποθηκοφυλακείο Πειραιά, προκειμένου να ενημερωθούμε για προβλήματα που είχαν επισημανθεί σε σειρά αναφορών σχετικά με τη λειτουργία του.*

Παραπομπη σε πειθαρχικο ελεγχο

Σε περίπτωση που ο ΣτΠ διαπιστώνει, κατά τη διερεύνηση αναφοράς, παράνομη συμπεριφορά διοικητικού οργάνου συντάσσει έκθεση την οποία και διαβιβάζει στο αρμόδιο για τον πειθαρχικό έλεγχο του υπαιτίου όργανο.

Κατά το 2006 ο ΣτΠ ζήτησε από

- *το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, την Περιφέρεια Πελοποννήσου και τη ΝΑ Αργολίδας να μεριμνήσουν για την προώθηση των διαδικασιών ελέγχου παράνομων κατασκευών και καθορισμού αιγιαλού σε διάφορες περιοχές της Αργολίδας, καθώς και να προβούν στον έλεγχο των αρμόδιων*

υπαλλήλων της Κτηματικής Υπηρεσίας Αργολίδας και της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών κίνησε διαδικασίες ελέγχου

- *τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής να μεριμνήσει για τον έλεγχο του Δήμου Αίγινας, ο οποίος δεν προώθησε τη διαδικασία διάνοιξης δρόμου ώστε να αποκατασταθεί η διέλευση των περιοίκων και των πυροσβεστικών οχημάτων, καθώς ο ΣτΠ διαπίστωσε, κατά τη διερεύνηση σχετικής αναφοράς, αντιφάσεις στα απαντητικά έγγραφα του δήμου και παραλείψεις στις ενέργειές του.*

Η συνεργασία του ΣτΠ με τις υπηρεσίες της Περιφέρειας που διαθέτουν αρμοδιότητα εποπτείας επί των ΟΤΑ διασφάλισε, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, την, έστω και καθυστερημένη, ανταπόκρισή τους στις επιστολές της Αρχής και στα αντίστοιχα αιτήματα των πολιτών. Η συνεργασία αυτή είναι σημαντική αφενός για τη θετική έκβαση των επί μέρους αιτημάτων και αφετέρου διότι συμβάλλει, κυρίως, στην εμπέδωση της νομιμότητας και της άρρηκτα με αυτήν συνδεδεμένης έννοιας της λογοδοσίας.

Σε έξι περιπτώσεις ο ΣτΠ ζήτησε από την οικεία Περιφέρεια την άσκηση πειθαρχικών ελέγχων κατά ΟΤΑ που αρνήθηκαν να συνεργαστούν με την Αρχή, αφήνοντας αναπάντητα σειρά εγγράφων πέρα από κάθε εύλογο χρονικό όριο.

Στο αίτημα του ΣτΠ δεν ανταποκρίθηκαν

- *η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, σχετικά με την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου στον Δήμαρχο Απολλωνίων Λευκάδας, λόγω άρνησης συνεργασίας του με την Αρχή σε υπόθεση σχετική με τη διάνοιξη κοινοτικού δρόμου*
- *η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, η οποία απάλλαξε τον Δήμαρχο Τιθορέας. Ο ΣτΠ ζήτησε από την Περιφέρεια ειδική αιτιολογία για να μη δημιουργούνται εντυπώσεις συγκάλυψης των πειθαρχικών παραπτωμάτων.*

Παραπομπη σε εισαγγελικη αρχη

Εάν κατά τη διερεύνηση υποθέσεων προκύψουν αποχρώσες ενδείξεις για τέλεση αξιόποινης πράξης από λειτουργό, υπάλληλο ή μέλος της διοίκησης, ο ΣτΠ διαβιβάζει τις σχετικές εκθέσεις στον αρμόδιο εισαγγελέα. Κατά το 2006 ο ΣτΠ παρέπεμψε δύο υποθέσεις στην αρμόδια εισαγγελική αρχή.

Ο ΣτΠ διαβίβασε

- *στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών επίσημα αντίγραφα οικοδομικής άδειας τα οποία διέφεραν ως προς το αντικείμενο της εκδοθείσας άδειας. Την αρμοδιότητα έκδοσής τους την είχε η Νομαρχία Πειραιά, αρμοδιότητα που πλέον έχει η Διεύθυνση Πολεοδομίας ΝΑ Αθηνών-Πειραιά*
- *στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Καβάλας τον φάκελο υπόθεσης μη σφράγισης αναψυκτηρίου από τον Δήμο Θάσου. Ο δήμος παραβίασε επανειλημμένα την υποχρέωση σφράγισης του συγκεκριμένου αναψυκτηρίου ενώ η αστυνομική αρχή είχε βεβαιώσει επτά παραβάσεις μέσα στο ίδιο έτος.*

Αυτεπαγγελτη ερευνα

Ο ΣτΠ έχει τη δυνατότητα να επιλαμβάνεται αυτεπάγγελτα υποθέσεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του αφού εκτιμήσει τη σοβαρότητα του θέματος. Κατά το 2006 αποφάσισε τη διενέργεια αυτεπάγγελτης έρευνας για την ακούσια νοσηλεία ψυχικά ασθενών. Στο πλαίσιο της έρευνας πραγματοποιήθηκαν αυτοψίες στα ψυχιατρικά νοσοκομεία Αττικής «Δρομοκαΐτειο» και «Δαφνί».

Στην Ελλάδα

Επισκεφθήκαμε

- *Τον Πύργο Ηλείας* για να ενημερωθούμε για ζητήματα που αφορούν, μεταξύ άλλων, στην ποιότητα του πόσιμου νερού, στις διαδικασίες δεσμεύσεων και απαλλοτριώσεων ιδιοκτησιών, στις εκκρεμείς αιτήσεις έκδοσης οικοδομικών αδειών, στην καταγραφή αυθαιρέτων και στη νομιμότητα λειτουργίας ορισμένων βιοτεχνικών μονάδων.

- *Την Κατερίνη* για να συζητήσουμε με τοπικούς παράγοντες ζητήματα σχετικά με τη διαχείριση υγρών αποβλήτων, με την ποιότητα του πόσιμου νερού και με την υφιστάμενη κατάσταση των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης στον Νομό Πιερίας.

- *Την Κρήτη* για να ενημερώσουμε τους πολίτες και τα στελέχη των δημόσιων υπηρεσιών για την αποστολή και το έργο της Αρχής, καθώς και για να προωθήσουμε την επίλυση εκκρεμών υποθέσεων που αφορούν, μεταξύ άλλων, σε επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον και σε υφιστάμενα οδικά δίκτυα, σε θέματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, μεμονωμένων πράξεων εφαρμογής του σχεδίου πόλεως Ηρακλείου και προστασίας του αιγιαλού.

- *Την Ερμούπολη* για να συναντηθούμε με τοπικούς παράγοντες και να συζητήσουμε θέματα όπως είναι η προστασία του υγροβιοτόπου στον Άγιο Ιωάννη Πόρτο της Τήνου, η οριοθέτηση παραλίας στη Μύκονο, ο έλεγχος της διάνοιξης ιδιωτικών οδών, και ειδικότερα δρόμου σε ρέμα στο Κίνι Σύρου.

Διοργανώσαμε ημερίδες

- Στα γραφεία της Αρχής με θέμα: «Το δέντρο και το δάσος: Κανόνες και διαδικασίες για την αποτελεσματική προστασία των δασικών οικοσυστημάτων». Συμμετείχαν ο Πρόεδρος του Ε΄ Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, δικαστικοί λειτουργοί, καθηγητές ΑΕΙ, στελέχη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, δασάρχες, εκπρόσωποι περιβαλλοντικών ΜΚΟ και επιστημονικών ενώσεων κ.ά.
- Στο Ινστιτούτο Παστέρ με θέμα: «Ιατρικό απόρρητο, πληροφορίες που αφορούν σε προσωπικά δεδομένα, ηλεκτρονικός ιατρικός φάκελος και αρχεία νοσοκομείων». Στην ημερίδα έλαβαν μέρος στελέχη του Υπουργείου Υγείας, των ΔΥΠΕ, των νοσοκομείων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, των ασφαλιστικών φορέων, του Εθνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων, του Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής, όπως επίσης και πολλοί ιδιώτες γιατροί και νομικοί.
- Στην Αθήνα με θέμα: «Διαφάνεια και αυτοδιοίκηση. Διαδικασίες ελέγχου και αποτελεσματικότητα», σε συνεργασία με την ΚΕΔΚΕ και το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στην ημερίδα συμμετείχαν ο Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ο πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ και του ΙΤΑ κ.ά.

Συμμετείχαμε στη διδασκαλία

- Αστυνομικών στην Αστυνομική Ακαδημία Αθηνών, στις Σχολές Δοκίμων Αστυφυλάκων Αμυγδαλέζας, Διδυμότειχου, Ξάνθης και Κομοτηνής, για ζητήματα που αφορούν στη διερεύνηση και στον πειθαρχικό έλεγχο καταγγελιών εις βάρος αστυνομικών υπαλλήλων.
- Νεοπροσληφθέντων υπαλλήλων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης και το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης, για θέματα που αφορούν στις συντάξεις και σε άλλες ασφαλιστικές παροχές από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

- Φοιτητών της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, για θέματα που αφορούν στη βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης.
- Φοιτητών στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Εγκληματολογίας του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου και του Τομέα Ποινικών Επιστημών του Τμήματος Νομικής του ΑΠΘ.
- Φοιτητών του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός του χώρου» του ΕΜΠ.

Συμμετείχαμε επίσης

- Σε επιμορφωτική ημερίδα με θέμα: «Πολιτικές για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών» που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.
- Σε εκπαιδευτικό σεμινάριο με θέμα: «Δουλεύοντας με την Κοινότητα των Ρομ» που διοργάνωσε η διαδημοτική εταιρεία «Εύξεινη Πόλη».
- Σε συνέδριο με θέμα: «Αγορά εργασίας και απασχόληση: Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών» που διοργάνωσε το Περιφερειακό Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Πάτρας του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.
- Σε σεμινάριο των επιθεωρητών του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Εκδώσαμε

- Το βιβλίο *Ιατρικό απόρρητο. Πληροφορίες που αφορούν σε προσωπικά δεδομένα, ηλεκτρονικός ιατρικός φάκελος και αρχεία νοσοκομείων* (πρακτικά της ημερίδας που διοργάνωσε ο ΣτΠ με το ίδιο θέμα).
- Ενημερωτικό έντυπο για τον Συνήγορο του Παιδιού στα αγγλικά.
- Επίσης ξεκίνησε η έκδοση από το προσωπικό του ΣτΠ σε συνεργασία με τις εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα επιστημονικού περιοδικού με τίτλο *Ανεξάρτητη Αρχή*.

Τυπώσαμε

- 60.000 σελιδοδείκτες στους οποίους αναγράφονται δικαιώματα των παιδιών και πληροφορίες για τον Συνήγορο του Παιδιού και τους στείλαμε σε γυμνάσια όλης της χώρας.
- Ενημερωτική αφίσα για τις αρμοδιότητες του ΣτΠ που αναρτήθηκε σε όλα τα ΚΕΠ της χώρας.

Ηλεκτρονική έκδοση

- Ο ΣτΠ εκδίδει από τον Μάιο του 2005 τετραμηνιαίο ηλεκτρονικό ενημερωτικό δελτίο, στο οποίο παρουσιάζεται συνοπτικά το έργο της Αρχής (πορίσματα, προτάσεις, έρευνες, αυτοψίες, συναντήσεις εργασίας, διοργάνωση ημερίδων, διεθνείς σχέσεις κ.λπ.).
  Στόχος του ΣτΠ είναι να διευρύνει το φάσμα των συνομιλητών του και να έχει μια συνεχή, αδιαμεσολάβητη και αμφίδρομη επικοινωνία με τους πολίτες.

www.synigoros.gr/newsletter.htm

Σε διεθνές επίπεδο

Επισκεφθήκαμε

- Το Λονδίνο και το Δουβλίνο για να συμμετάσχουμε στις συναντήσεις του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνηγόρων του Παιδιού (ENOC), του οποίου την προεδρία είχε κατά το 2006 ο Βοηθός Συνήγορος για τα Δικαιώματα του Παιδιού Γιώργος Μόσχος.
- Τη Λευκωσία για να συζητήσουμε με τους Επιτρόπους Διοικήσεως και Νομοθεσίας για τη δημιουργία Συνηγόρου του Παιδιού στην Κύπρο.
- Το Κίεβο για να συζητήσουμε με βουλευτές, παράγοντες δημόσιων φορέων, διακυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων και τη Συνήγορο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων την προοπτική δημιουργίας Συνηγόρου του Παιδιού στην Ουκρανία.
- Τις Βρυξέλλες για να συμμετάσχουμε στην ετήσια συνάντηση του δικτύου Equinet για τις διακρίσεις.
- Το Στρασβούργο για να συμβάλουμε ως εμπειρογνώμονες στην προετοιμασία της 22ης συνόδου της μόνιμης διάσκεψης των Ευρωπαίων Υπουργών Παιδείας που θα διεξαχθεί τον Μάιο του 2007 στην Ισταμπούλ.

Μαθητές και μαθήτριες του 1ου Γυμνασίου Παλλήνης και του 2ου Γυμνασίου Κερατσινίου εκφράζουν τις απόψεις τους στο Διεθνές Συνέδριο «Το έργο των Συνηγόρων για τα Δικαιώματα του Παιδιού».

Μας επισκέφθηκαν

- Η Ειδική Εκπρόσωπος του ΟΑΣΕ, για να συζητήσουμε θέματα καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης προσώπων.
- Ο Υπουργός Πολιτικής Ανάπτυξης και Κοινοβουλευτικών Υποθέσεων της Ιορδανίας, ο οποίος ζήτησε να συμβάλει η Ελλάδα στη δημιουργία του θεσμού του Συνηγόρου του Πολίτη στην Ιορδανία.
- Αντιπροσωπεία του Συνηγόρου του Πολίτη του Σουδάν, στο πλαίσιο προγράμματος αναπτυξιακής συνεργασίας με τίτλο: «Εκπαίδευση εμπειρογνωμόνων για τη χρηστή διακυβέρνηση στο Σουδάν».
- Αντιπροσωπεία της κορεατικής κυβέρνησης, προκειμένου να ενημερωθούν για τους τρόπους αντιμετώπισης της διαφθοράς στην Ευρώπη.
- 15μελής ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών του Boston College Graduate School of Social Work για να ενημερωθούν σχετικά με τον ρόλο, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες της Αρχής, κυρίως δε για τη δράση του Κύκλου Δικαιωμάτων του Παιδιού.

Διοργανώσαμε

- Στην Αθήνα την ετήσια διάσκεψη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνηγόρων του Παιδιού (ENOC), στην οποία συμμετείχαν μέλη του δικτύου και παρατηρητές. Κατά τη διάσκεψη υιοθετήθηκε δημόσια διακήρυξη για τα ασυνόδευτα παιδιά στην Ευρώπη.
- Διεθνές συνέδριο στην Αθήνα, με θέμα: «Το έργο των Συνηγόρων για τα Δικαιώματα του Παιδιού», σε συνεργασία με τον Επίτροπο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης και τον Ρώσο Συνήγορο του Πολίτη. Στο συνέδριο συμμετείχαν προσκεκλημένοι Συνήγοροι του Πολίτη και του Παιδιού από διάφορες χώρες της Ευρώπης, καθώς και εκπρόσωποι διεθνών και ελληνικών οργανισμών και ΜΚΟ που ασχολούνται με τα δικαιώματα του παιδιού.

Συμμετείχαμε

- Στο σεμινάριο που διοργάνωσε στο Στρασβούργο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) για την καταπολέμηση του ρατσισμού.
- Σε συνέδριο που διοργάνωσε στη Μαδρίτη το Αυτόνομο Πανεπιστήμιο Μαδρίτης, με θέμα: «30 χρόνια δημοκρατίας στην Ελλάδα και την Ισπανία».
- Στη Διάσκεψη Συνηγόρων του Πολίτη, μελών της Οργάνωσης για την Οικονομική Ανάπτυξη της Μαύρης Θάλασσας, με θέμα: «Ο ρόλος των Συνηγόρων του Πολίτη στην εδραίωση της δημοκρατίας», που πραγματοποιήθηκε στην Ισταμπούλ.
- Στην Ευρωπαϊκή Συνάντηση Συνηγόρων του Πολίτη που διοργάνωσε το Διεθνές Ινστιτούτο Ombudsman στη Βιέννη, με θέμα τις αρμοδιότητες και τον ρόλο του Ombudsman για την εφαρμογή των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Ευρώπη.
- Σε σεμινάριο που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με θέμα: «Ευρωπαϊκή νομοθεσία και πρακτικές για την καταπολέμηση των διακρίσεων» στη Ρίγα (Λετονία).

Διδυμοποίηση του ΣτΠ με τον ομόλογο θεσμό στο Καζακστάν

- Τον Δεκέμβριο του 2006 ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα διδυμοποίησης (twinning) για την κατάρτιση του προσωπικού και την προώθηση του θεσμού του Συνηγόρου του Πολίτη στο Καζακστάν. Στο πρόγραμμα αυτό, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο Έλληνας ΣτΠ ήταν επικουρικός εταίρος (junior partner) και κύριος εταίρος (senior partner) ήταν ο Ισπανός ΣτΠ. Στο πλαίσιο του προγράμματος, εμπειρογνώμονες του Έλληνα ΣτΠ πραγματοποίησαν σειρά επισκέψεων στο Καζακστάν. Σε συνεργασία με τον ΣτΠ της Ισπανίας εκδώσαμε επίσης βιβλία στα αγγλικά, ρωσικά και καζάκικα, με θέμα την ενίσχυση της δημοκρατίας και του ρόλου του ΣτΠ στο Καζακστάν.

Πρόγραμμα ΕΥΝΟΜΙΑ

Το πρόγραμμα ΕΥΝΟΜΙΑ λειτουργεί υπό την αιγίδα του Γραφείου του Επιτρόπου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης, με ειδική χρηματοδότηση του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών, και δραστηριοποιείται με αποφάσεις τριμελούς επιτροπής συντονισμού, η οποία αποτελείται από τον Επίτροπο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, τον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή και τον Έλληνα Συνήγορο του Πολίτη, που έχει και την εποπτεία του προγράμματος. Οι αποφάσεις υλοποιούνται από τη μονάδα σχεδιασμού του προγράμματος, η οποία εδρεύει στα γραφεία του ΣτΠ και ενεργοποιεί την 30μελή ομάδα ειδικών επιστημόνων της Αρχής που μετέχουν στις δράσεις. Στόχος του προγράμματος είναι να συμβάλει στη δημιουργία και να στηρίξει τη λειτουργία νεοσύστατων διαμεσολαβητικών θεσμών.

Διοργανώσαμε σεμινάρια

Στη Σύρο, με θέμα: «Η εποπτεία της Αστυνομίας από τον Συνήγορο του Πολίτη», όπου συμμετείχαν μεταξύ άλλων οι Συνήγοροι του Πολίτη της Αλβανίας, της Αυστρίας, της Βουλγαρίας, της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, του Κοσόβου, του Μαυροβουνίου, της ΠΓΔΜ, της Ολλανδίας, εκπρόσωποι του Γραφείου του Επιτρόπου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, του Kennedy School of Government (Πανεπιστήμιο Harvard), του ΑΠΘ, ο Προϊστάμενος του Επιτελείου του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλοι εμπειρογνώμονες από διάφορες χώρες.

Κατά τις δύο ημέρες εργασιών του σεμιναρίου συζητήθηκαν θέματα από τη διεθνή εμπειρία σχετικά με τη λογοδοσία της αστυνομίας στον θεσμό του ΣτΠ και με τις πειθαρχικές διαδικασίες της ίδιας της αστυνομίας. Η εκδήλωση είχε μεγάλο ενδιαφέρον, καθώς ήταν η πρώτη φορά που η ΕΛΑΣ συμμετείχε σε δημόσια συζήτηση για τους ίδιους τους μηχανισμούς λογοδοσίας εντός και εκτός του αστυνομικού σώματος.

- Στην Οχρίδα (ΠΓΔΜ), με θέμα: «Ο Συνήγορος του Πολίτη ως φορέας διοικητικής μεταρρύθμισης». Στο σεμινάριο συμμετείχε αντιπροσωπεία του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή, καθώς και εκπρόσωποι από τους ομόλογους θεσμούς της Αυστρίας, της Ολλανδίας, της Αλβανίας, της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Βουλγαρίας, του Κοσόβου, του Μαυροβουνίου, της Σερβίας και της Σλοβενίας. Συμμετείχαν επίσης εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του ΟΑΣΕ.

Το σεμινάριο ήταν διαρθρωμένο γύρω από δύο άξονες:

– την αναζήτηση βέλτιστων πρακτικών στον χειρισμό ατομικών αναφορών που σχετίζονται με την πρόσβαση στα δημόσια και τα προσωπικά δεδομένα και τη διαμεσολάβηση του ΣτΠ σε περιπτώσεις καθυστερήσεων στη διοικητική διαδικασία, όπως για παράδειγμα σε ζητήματα συντάξεων και απαλλοτριώσεων
– την ανάδειξη του ρόλου του ΣτΠ ως φορέα προώθησης μια στρατηγικής συνολικής διοικητικής μεταρρύθμισης.

- Στην Πρίστινα για την ενημέρωση των στελεχών του Συνηγόρου του Πολίτη του Κοσόβου. Σκοπός του εκπαιδευτικού σεμιναρίου ήταν η αξιοποίηση της γνώσης και της εμπειρίας του Έλληνα Συνηγόρου του Πολίτη σε θέματα χειρισμού αναφορών με περιβαλλοντικό ενδιαφέρον.

Μας επισκέφθηκαν αντιπροσωπείες ομόλογων θεσμών

- Της Ρωσίας, με επικεφαλής τον Συνήγορο του Πολίτη Vladimir Lukin, για να συζητήσουμε τις προοπτικές συνεργασίας. Η αντιπροσωπεία ενημερώθηκε για τον τρόπο λειτουργίας και τις δραστηριότητες της Αρχής. Αντίστοιχη επίσκεψη πραγματοποίησε ο Έλληνας Συνήγορος του Πολίτη στα γραφεία του ρώσου ομολόγου του στη Μόσχα.
- Της Γεωργίας, με επικεφαλής τον Συνήγορο του Πολίτη Sozar Subari. Σκοπός της επίσκεψης ήταν η εξοικείωση των στελεχών του ομόλογου θεσμού με την εμπειρία του Έλληνα Συνηγόρου του Πολίτη σε ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος, καθώς και η κατανόηση των διαφορετικών πολιτειακών ρόλων που διαδραματίζει ο θεσμός στις δύο χώρες.
- Της Βουλγαρίας, με επικεφαλής τον Συνήγορο του Πολίτη Ginyo Ganev. Η επίσκεψη έγινε στο πλαίσιο της συστηματικής συνεργασίας και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας που εγκαινιάστηκε μετά την ίδρυση του θεσμού στη Βουλγαρία.

Βραχυγραφίες

ΑΕΙ	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
ΑΕΝ	Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού
ΑμεΑ	Άτομα με Αναπηρία
ΑΠΔΠΧ	Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
ΑΠΘ	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
ΑΣΕΠ	Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
ΓΓΕΕ	Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων
ΓΕΕΘΑ	Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας
ΓΛΚ	Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
ΓΟΚ	Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός
ΔΕΗ	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
ΔΕΚ	Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ΔΕΠ	Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό
ΔΕΥΑ	Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης
ΔΙΚΑΤΣΑ	Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών της Αλλοδαπής
ΔΟΑΤΑΠ	Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο
ΔΥΠΕ	Διοίκηση Υγειονομικής Περιφέρειας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΤΤ	Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων
ΕΘΕΛ	Εταιρεία Θερμικών Λεωφορείων
ΕΚ	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
ΕΚΑΝΑ	Εθνικός Κατάλογος Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών
ΕΛΑΣ	Ελληνική Αστυνομία
ΕΜΠ	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
ΕΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
ΕΣΠ	Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες
ΕΣΡ	Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης
ΗΛΠΑΠ	Ηλεκτροκίνητα Λεωφορεία Περιοχής Αθηνών-Πειραιώς
ΗΣΑΠ	Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι Αθηνών-Πειραιώς
ΙΔΕΚΕ	Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων
ΙΕΚ	Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών
ΙΤΑ	Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΙΤΕ	Ινστιτούτο Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
ΙΧΕ	Ιδιωτικής Χρήσης Επιβατιγό Αυτοκίνητο
ΚΔΑΥ	Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης
ΚΔΔ	Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας
ΚΕΔΚΕ	Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας
ΚΕΠ	Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών
ΚΠΑ	Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
ΜΜΕ	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
ΜΠΕ	Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
ΜΤΠΥ	Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων
Ν.	Νόμος
ΝΑ	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση
ΝΣΚ	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
ΟΑΕΔ	Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
ΟΑΕΕ-ΤΕΒΕ	Οργανισμός Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών - Ταμείο Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Ελλάδας
ΟΑΣΑ	Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών
ΟΑΣΕ	Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη
ΟΕ	Ομόρρυθμη Εταιρεία
ΟΕΕΚ	Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
ΟΕΚ	Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΚΑΝΑ	Οργανισμός κατά των Ναρκωτικών
ΟΠΑΔ	Οργανισμός Περίθαλψης Ασφαλισμένων Δημοσίου
ΟΤΑ	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΠΓΔΜ	Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΕ	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση / Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση
ΣΕΑΤΕΚ	Συμβούλιο Επαγγελματικής Αναγνώρισης Τίτλων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
ΣΕΠΕ	Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας
ΣΕΥΥΠ	Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
ΣτΠ	Συνήγορος του Πολίτη
ΤΕΑΔΥ	Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων
ΤΕΕ	Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια
ΤΕΙ	Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
ΤΕΦΑΑ	Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού
ΤΠΔΥ	Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων
ΥΔΑΒ	Υπεύθυνη Δήλωση Απώλειας Ασφαλιστικού Βιβλιαρίου
ΥΕ	Υγειονομική Επιτροπή
ΥΠΑ	Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας
ΥΠΑΔ	Υπηρεσία Περίθαλψης Ασφαλισμένων του Δημοσίου
ΥΠΕΠΘ	Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΥΠΕΣΔΔΑ	Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
ΥΠΠΟ	Υπουργείο Πολιτισμού
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

Η περίληψη της ετήσιας έκθεσης του έτους 2006
τυπώθηκε τον Μάρτιο του 2007
στο Εθνικό Τυπογραφείο σε 3.000 αντίτυπα.

Επιμέλεια κειμένων
Ελένη Μπεχράκη – Ιωάννα Μεϊτάνη

Καλλιτεχνική επιμέλεια
Άννα Κατσουλάκη

Εξώφυλλο
Άννα Κατσουλάκη

Χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από φωτογραφία
της Πηνελόπης Πετσίνη.

Φωτογραφίες
Πηνελόπη Πετσίνη: σ. 6, 8, 10, 14, 15, 25, 29, 30, 43, 44, 46, 47, 49, 57, 59, 60, 66, 76
Νίκος Παναγιωτόπουλος: σ. 18, 19, 24, 27, 37, 39, 54, 55, 69
Χρήστος Γαλάζιος: σ. 14, 17, 62
Κλεοπάτρα Χαρίτου: σ. 22, 32, 42, 51
Σοφία Πετρέλη: σ. 12, 82
Περικλής Αλκίδης: σ. 20
Αγγελική Σαλαμαλίκη: σ. 33
Μιλτιάδης Παύλου: σ. 61

Ηλεκτρονική επεξεργασία
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΕ

© Συνήγορος του Πολίτη
Χατζηγιάννη Μέξη 5, 115 28 Αθήνα
Τηλ.: 210 7289600, fax: 210 7292129
www.synigoros.gr

ISBN: 978-960-88525-9-4